Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNA

EVALUARE NAȚIONALĂ 2010

ART
Grup Editorial

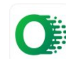

Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

Limba şi Literatura Română

Evaluare naţională 2010

ART
Grup Editorial

ISBN 978-973-124-477-8

Pentru **comenzi** vă puteţi adresa:

Departamentului Difuzare
C.P. 78, O.P. 32, sector 1, Bucureşti

telefon
021.224.17.65
0721.213.576
0744.300.870
Se acordă importante **reduceri**.

I.
CUM ÎMI PREGĂTESC EXAMENUL

un capitol în care vei descoperi tehnici de învățare, metode de lucru, planificări și sfaturi practice legate, printre altele, de:

- condițiile și specificul evaluării naționale
- utilizarea resurselor disponibile
- factorul timp
- posibile obstacole în învățare
- pregătirea psihologică

Ce repede trece timpul când eşti în clasa a VIII-a, nu-i aşa? Acum s-au terminat şi sărbătorile de iarnă, şcoala a reînceput, şi cu ea un întreg cortegiu de probleme.

Mama şi tata vorbesc, parcă întâmplător, tot mai des despre examenele mele, colegii îmi par cumva mai morocănoşi, cunoscuţii îmi urează succes la apropiatele confruntări şi mă asigură că este uşor, să nu-mi fie teamă, fiindcă ei…

Eu, însă, deşi nu prea o arăt, am cam început să-mi fac griji. Parcă liceul la care visez să ajung nu mai este atât de accesibil, şi zilele trec, trec, de parcă le fugăreşte cineva din urmă. Şi tot timpul, şcoală, teme, lucrări…, şcoală, teme, lucrări…, de nu se mai termină! Cum reuşesc unii să fie învingători, şi asta parcă fără niciun fel de efort?

Te recunoşti cumva, fie şi cât de puţin, în cele spuse mai sus? Ai trăit şi tu aceeaşi senzaţie că timpul zboară, dar nu în folosul tău?

Nimic mai simplu şi mai firesc! Într-un limbaj comun, asta se numeşte *a trăi febra examenului*. Deşi tu o cunoşti pentru prima dată, cu toţii am trecut, trecem sau vom trece prin ea. Chiar şi autorii acestor rânduri, oamenii cu cea mai mare experienţă în evaluarea prin examene naţionale. Nu te poţi împotrivi legilor firii. Ai crescut, eşti gata să intri într-o nouă etapă a vieţii tale – viaţă de licean, ce frumos sună! –, aşa că trebuie să-ţi asumi şi răspunderea pentru această clipă. Viaţa nouă înseamnă, însă, reguli noi şi încercări pe măsură.

Dacă vrei să ajungi ceea ce şi unde ţi-ai propus, trebuie *să acţionezi*. Sursa sigură a eşecului este *aşteptarea, fără să faci nimic*.

Ai aici şi o parte a dezlegării răspunsului la întrebarea pusă mai sus. Învingătorii nu aşteaptă să le vină de undeva norocul de a reuşi. Acţionează din timp, după un plan judicios elaborat, sunt perseverenţi în a parcurge pas cu pas etapele unui antrenament pentru reuşită, sunt preocupaţi să-şi înlăture greşelile sau măcar să le diminueze efectul, au încredere în forţa lor de a depăşi obstacolele, în concluzie *gândesc şi se comportă ca nişte campioni*.

Dacă citeşti aceste rânduri şi le-ai pătruns înţelesul, sunt sigur că nu eşti dintre aceia cărora li se potriveşte proverbul românesc: *Cap are, minte-i mai trebuie!* Ba, dimpotrivă, drag cititor, înseamnă că te interesează viitorul tău, că vrei şi poţi să înveţi alături de noi, că eşti dispus să ne asculţi cu atenţie şi să

ne urmezi sfaturile, pe scurt – că ai în tine spiritul de învingător, care aşteaptă să fie pus în valoare.

Cartea aceasta îţi va spune *ce să scrii*, dar mai ales *cum să scrii* un răspuns care să satisfacă pretenţiile şi celui mai exigent evaluator. Fireşte, aşteptăm ca şi tu să parcurgi cu atenţie toate etapele antrenamentului, ca să te asiguri că oricare tip de subiect ţi se va da la testarea naţională vei şti să-l rezolvi fără dificultate. Dacă ai intenţia să renunţi la acest proiect sau să-l amâni de azi pe mâine, adu-ţi aminte că *din nimic, nu se naşte nimic, din puţin, puţin culegi!*. Victoriile nu vin de undeva anume, ci sunt pregătite cu migală de cei sau pentru cei în stare să le câştige.

Şi mai ţine minte ceva. Va trebui, pe parcursul acestui drum, la capătul căruia te aşteaptă reuşita scontată, să înveţi şi ce este eşecul. Ca şi succesul, eşecul face parte din oricare antrenament. Important este să înveţi să foloseşti eşecul ca motivaţie a succesului. Învingătorii nu abandonează la primele încercări ratate.

Aşa se întâmplă şi la începuturile oricărei învăţări, cu atât mai mult în învăţarea de performanţă. Primele încercări aduc şi primele eşecuri, apoi, cu răbdare, apar micile succese. Pentru început, raportul între succes şi eşec este net favorabil celui de al doilea, pentru ca mai apoi raportul să se inverseze.

Când se va produce asta, vei observa singur. Te vei simţi în stare şi mâine să te arunci într-o confruntare adevărată. Nimic mai periculos! Dacă te vei opri la această etapă a antrenamentului, vei fi victima sigură a propriilor iluzii sau vei obţine cel mult un succes mediocru. Învingătorii cu adevărat ştiu că abia acum începe greul. Trebuie să-şi finiseze cu migală cele învăţate şi să lase timpul să-şi spună cuvântul. Ceea ce este făcut prea repede şi uşor se prăbuşeşte la prima încercare mai serioasă.

La fel se întâmplă şi în învăţarea de performanţă. După câteva teste rezolvate cu succes, ştii cel mult ce trebuie făcut la evaluarea naţională, dar eşti încă departe de a ţi se garanta victoria.

Vestea bună este că, dacă vei continua pregătirea, insistând pe remedierea sau măcar pe diminuarea greşelilor pe care le-ai constatat, timpul lucrează în favoarea ta.

Vestea proastă este că s-ar putea să nu-ţi placă să retuşezi ceea ce, cu voie sau fără voie, ai greşit, şi atunci timpul îţi va deveni duşman.

Nu mai este cale de întoarcere. Sau găseşti în tine tăria să reiei învăţarea, cu răbdare şi consecvenţă, de acolo de unde ai constatat că apar greşelile, sau continui pe un drum care nu duce nicăieri, plătit cu timp şi efort în van. Greşeala nereparată azi se răzbună mâine, din plin. Aceasta este o regulă a vieţii şi nimeni n-a reuşit să o încalce fără a fi pedepsit.

Parafrazând un străvechi proverb chinez (*Un drum de o mie de kilometri începe cu un prim pas*), îți vom spune şi noi că primul tău pas trebuie să vizeze *pregătirea psihologică*, menită să te elibereze de teama confruntării şi să-ți redea încrederea în forțele proprii.

Nu deține nimeni în lume leacul miraculos care face ca teama să dispară dintr-odată. Numai în basme ceea ce este rău piere, rapid şi definitiv, în lupta cu Făt-Frumos. În lumea reală, lupta cu „zmeul" îndoielii şi al fricii durează, şi răul învinge dacă cel care îl înfruntă nu are tăria să reziste încercărilor. Doar nu eşti tu veriga slabă a înfruntării, nu-i aşa?

Ai tăria să înveți din propriile greşeli, mai mult decât din greşelile altora. Este, însă, important să greşeşti la începutul drumului învățării, nu la capătul lui. Nu te-ai străduit atât, doar ca la final să te mulțumeşti cu ce ți se oferă accidental, ci cu ce eşti în stare să cucereşti. Victoriile se pregătesc doar trecând peste eşecurile inerente începutului.

Numai de tine depinde cât de departe vei ajunge. Înarmează-te cu răbdare şi ai încredere că vei reuşi. Pregăteşte, cu migală, momentul când vei putea spune cu îndreptățită mândrie: *Am învins!*

Acum, dacă tu eşti pregătit să începem lungul drum spre reuşită, vom începe!

La începutul pregătirii

Dacă ai citit cu atenție rândurile de mai sus şi le-ai pătruns sensul profund, ai înțeles cât de importantă este *atitudinea* față de învățarea de performanță. *Seriozitatea, efortul şi perseverența* (SEP) sunt cei trei piloni pe care se sprijină orice performanță, cu atât mai mult cea legată de învățare.

Când spunem *seriozitate*, nu te îndemnăm să înveți încruntat, crispat, izolat de toate ale lumii din jur. Ba, dimpotrivă! Dacă nu ştii să râzi, cu decență şi înțelegere, de prostiile altora şi de propriile prostii, înseamnă că iroseşti o resursă importantă a firii tale, simțul critic. Râsul cu măsură tonifică, menține cheful de viață şi de efort, eliberează omul de stres, condimentează viața. Dar ia aminte şi la câteva sfaturi din bătrâni: *cine râde mult, munceşte puțin* şi *cine râde la urmă, râde mai bine*! Nu transforma învățarea într-o distracție, pentru că nu te va întreba nimeni, niciodată, cât de mult te-ai distrat până mai ieri, ci cât de mult şi de multe ştii şi poți.

Trebuie să înveți treptat cum să-ți dozezi *efortul*, pentru a tinde către idealul din orice performanță, mereu dorit, rareori atins: *câştig maxim, cu efort minim*. Nu vrem să te transformi într-un roboțel care nu ştie decât muncă, muncă, muncă... Efortul se depune atunci când trebuie, cât şi unde trebuie. La fel cum orice cameră este limitată de pereți, şi efortul trebuie să fie limitat în interiorul unui interval de timp, spre exemplu, cel destinat antrenamentului pentru testare. În interiorul acestui interval, concentrează-te asupra învățării, lucrează ritmic, fără întreruperi ale activității – cu excepția unor cauze de urgență sau când constați că se instalează oboseala –, cu pornirea de a da maximum de randament. Propune-ți şi un interval de timp în care să reflectezi asupra rezultatelor muncii tale, dar nu imediat după terminarea timpului alocat antrenamentului. Lasă cel puțin câteva ore să se sedimenteze impresiile, ieşind din starea normală de stres, din timpul lucrului efectiv. Pentru a te autoevalua în mod eficient, trebuie să ai mintea limpede. Şi nici impresiile „la cald" nu sunt prea recomandate pentru o judecată obiectivă.

Cât despre *perseverență*, este suficient să ştii că, fără ea, totul rămâne în seama hazardului. Sunt mulți oameni cu inteligență peste medie, dar care nu au obținut performanță, tocmai pentru că nu au fost răbdători şi constanți în eforturile lor. Unii cred că succesul este rodul întâmplării şi că lor le surâde norocul, dacă nu acum, măcar altă dată. Dacă, însă, vei întreba un om de

succes cum a făcut să ajungă unde a ajuns, îți va spune, printre altele, că numai urmându-şi neabătut drumul ales a reuşit. Nu atingi vârful unui munte, oprindu-te să-i urci potecile. Să nu ne spui că tu aştepți să se construiască o „telecabină", ca să scapi de efort!

Aceşti piloni ai performanței – seriozitatea, efortul, perseverența – pot rămâne nişte frumoase concepte, şi atât, în absența unui *proiect* (plan) prin care ele să devină operaționale. Iar proiectul presupune *ordonare*, printr-un *set de reguli* pe care trebuie să le respecți constant. Absența unui proiect în învățarea de performanță este echivalenta haosului, iar haosul nu duce la nimic bun. Totodată, degeaba ți-ai fixat reguli, dacă nu le respecți în litera şi în spiritul lor. Oriunde în lume, cine calcă regulile plăteşte, mai devreme sau mai târziu.

Printr-un proiect judicios organizat poți stabili *ritmul învățării*, poți urmări *progresele înregistrate* la un moment dat, îți *poți corecta greşelile*, îți *poți planifica timpul* pe care îl (mai) ai la dispoziție, îți *poți gestiona resursele*, cu inteligență şi eficiență.

Înainte de a-ți elabora un plan (proiect) al învățării de performanță, trebuie să analizezi cu atenție:

a. *Stadiul învățării proprii* (situația de învățare în care te afli în acest moment).

b. *Condițiile şi specificul testării* (în vederea stabilirii obiectivelor şi a etapelor antrenamentului).

c. *Resursele* de care dispui (manuale, notițe, cărți cu modele şi teste, ajutor prin şcoală, familie şi prieteni, căutări pe Internet etc.).

d. *Bugetul de timp* pe care îl ai la dispoziție şi pe care eşti dispus să-l aloci pregătirii.

e. *Factorii de risc* (natura obstacolelor pe care le-ai putea întâmpina).

Prin cartea aceasta, ne-am propus să te ajutăm cât putem de mult în încercarea ta de a elabora un proiect viabil, în primul rând preluând noi multe dintre etapele realizării proiectului tău, scutindu-te de căutări lungi şi plictisitoare ale unor informații şi soluții, pe care ți le oferim cu toată dragostea şi priceperea noastră. Ție îți revine sarcina să ne urmezi cu încredere şi, atunci când ți-o cerem, să te achiți de sarcinile de lucru cât poți de repede şi de bine. Succes, alături de noi!

*

Să analizăm, pe rând, aceşti factori care fac posibilă elaborarea unui proiect viabil pentru un antrenament eficient în învățarea de performanță. Sfaturile noastre te rugăm să le urmezi cu încredere şi în totalitatea lor, pentru că

numai aşa poţi avea garanţia reuşitei. În acelaşi timp, vei învăța să elaborezi alte proiecte care îți vor fi necesare în diferitele împrejurări ale vieții, aşa că nu ezita, urmează-ne!

Ce ştiu în acest moment?

La fel cum procedezi într-o lucrare de analiză a relației dintre două personaje ale unei opere literare, urmărind situația inițială a relației, evoluția acesteia şi situația finală, tot aş vei proceda şi înainte de elaborarea propriu-zisă a unui proiect. Mai întâi, vei analiza situația în care te afli în momentul în care vrei să treci la acțiune (*situația inițială* sau *momentul zero*), apoi situația în care vrei să ajungi (*situația finală*). Ai definit, în acest fel, limitele în interiorul cărora trebuie să acționezi, printr-un antrenament sistematic şi, dacă se poate, nu stresant, dar asta depinde în primul rând de tine.

Când analizezi stadiul învățării în care te afli inițial, trebuie să răspunzi, cu sinceritate şi obiectivitate, la următoarele cinci întrebări esențiale:

– Care este poziția mea într-un clasament al notelor şi al mediilor obținute la diferite evaluări, față de ceilalți colegi?
– Care sunt punctele mele tari şi cele slabe în lucrările scrise?
– Care sunt principalele greşeli de concepție, de exprimare, de ortografie şi de punctuație ce apar frecvent în lucrările mele?
– Care este calitatea resurselor pe care le-am utilizat până acum în pregătirea mea (notițe, cărți/ manuale, informații şi surse diverse)?
– Dacă astăzi aş fi nevoit(ă) să susțin testarea națională, care sunt elementele din programa pentru testare ce mi-ar crea dificultăți?

La aceste întrebări nu trebuie să răspunzi formal, ci în urma analizei datelor pe care le ai la îndemână. Spre exemplu, pentru a răspunde la întrebările referitoare la punctele tari şi la punctele slabe sau la greşelile apărute frecvent în lucrările tale, nu ai decât să cercetezi caietele şi lucrările corectate de profesor şi să tragi concluziile care se impun.

Cât despre răspunsul la ultima întrebare, îți recomandăm, mai întâi, să citeşti cu atenție programa pentru testarea națională (vezi *Anexa 1* a cărții). Apoi fă un inventar a ceea ce poți şi ştii şi a ceea ce încă nu te avantajează dintre competențele şi conținuturile ei, acordându-i fiecăruia dintre conținuturi câte un calificativ, după modelul:

– ştiu şi pot în condiții de performanță: *foarte bine;*
– ştiu, dar pot mai greu şi cu eforturi: *bine;*
– oarecum ştiu şi pot: *satisfăcător;*
– nu ştiu, deci nu pot: *nesatisfăcător.*

Când îți vei planifica un orar al activităților de învățare din proiectul tău, vei începe antrenamentul cu întărirea punctelor slabe, respectiv cu cele notate *nesatisfăcător*. Dar cum un antrenament nu trebuie să devină stresant prin dificultate și repetabilitate a activităților, îți recomandăm un dozaj al efortului, stabilit pe un interval săptămânal, după modelul:

Data/ durata activității	**Calificativul inițial**	**Activitatea de învățare din antrenament**	**Resurse/ Observații**
19.01.2010/ 2 ore	nesatisfăcător	- prima oră: recapitularea foneticii; - a doua oră: rezolvarea din carte a cerințelor care privesc fonetica	Notițe, manual, cartea X
21.01.2010/ 1 oră	satisfăcător	- recapitularea rapidă a etapelor care privesc efectuarea unei caracterizări - efectuarea caracterizării cerute la pagina... din cartea X	Notițe, informațiile și modelele din cărțile X și Y, manualul, modelul oferit de profesor/ de colega Z
23. 01 2010/ 1 oră	foarte bine	- redactarea a două rezumate de la paginile... din cartea X	Cartea X

Procedează la fel și pentru celelalte intervale săptămânale, alternând calificativele, astfel încât, în urma antrenamentului, până în jurul datei de 31 mai a.c., să poți acorda conținuturilor din programa pentru testare calificativul *foarte bine* (numai cu titlu de excepție să admiți că, uneori, te-ai fi putut înșela). După această dată, în antrenamentul tău urmează o fază de finisare a deprinderilor dobândite, prin recapitulări finale și prin simulări de testare, care să te mențină în formă până la data testării propriu-zise.

Condițiile și specificul evaluării naționale

Este firesc, atunci când vrei să ajungi undeva, să te informezi despre condițiile pe care le vei întâlni acolo. Numai nesăbuiții pornesc la drum fără să știe încotro îi va duce acesta. Așa că, următorul lucru pe care trebuie să îl faci, după ce ți-ai evaluat situația pe care o ai în acest moment, este să analizezi, cu atenție, ce presupune testarea națională.

Pentru aceasta, vei avea în vedere:
1. cunoaşterea amănunţită a condiţiilor în care are loc testarea;
2. lectura atentă a programei pentru testarea naţională;
3. lectura şi rezolvarea subiectelor propuse de C.N.C.E.Î.P. pentru testarea naţională (http://www.subiecte2010.edu.ro/Evaluare_Nationala/Modele_de_subiecte);
4. analiza structurii subiectelor propuse pentru testare.

Specificul şi condiţiile evaluării naţionale îţi vor fi prezentate pe larg la şcoală de către profesorul de limba şi literatura română. Este probabil ca în şcoală să se organizeze şi o simulare a testării naţionale, pentru a te familiariza cu toate rigorile pe care le implică aceasta. Există, însă, riscul real ca prezentarea condiţiilor testării şi simularea acesteia să se facă prea târziu pentru proiectul tău de antrenament.

De aceea, pentru a nu avea probleme în proiectarea antrenamentului, propune-ţi să urmezi paşii următori:
- solicită la clasă, din timp, informaţii amănunţite despre testarea naţională (data şi locul, detaliile de organizare, susţinerea testării, corectarea lucrărilor, soluţionarea contestaţiilor, calculul mediei pentru admiterea în clasa a IX-a);
- intră pe site-ul http://www.subiecte2010.edu.ro/Evaluare_Nationala şi extrage-ţi informaţiile care te privesc;
- solicită secretariatului şcolii să afişeze, la loc vizibil, toate documentele oficiale care privesc testarea naţională, copiază-le, citeşte-le cu atenţie şi păstrează-le până la sfârşitul anului şcolar (în caz de neclarităţi sau obstacole, adresează-te dirigintelui, profesorului de limba română sau, după caz, direcţiunii şcolii);
- consultă-te cu ceilalţi colegi, pentru a căpăta răspunsuri la diverse întrebări care te frământă (dar răspunsurile lor verifică-le prin consultarea surselor oficiale).

Următoarele etape, concomitente cu cea de mai sus, sunt consacrate *lecturii atente a programei*, respectiv *rezolvării subiectelor propuse ca modele* pentru testarea naţională 2010. Ca să înţelegi bine programa pentru testare, cere ajutorul profesorului de la clasă. De asemenea, sfatul nostru este să te informezi la şcoală când şi dacă are loc o simulare a testării naţionale, pe baza modelelor propuse, şi să decizi în consecinţă, dacă este potrivit să aştepţi data simulării sau dacă trebuie să rezolvi singur subiectele propuse ca model.

Dacă aceste etape le poţi parcurge şi singur, fără prea mari dificultăţi (dacă totuşi ai nedumeriri, nu ezita să-ţi întrebi profesorul la clasă), pentru etapa

ultimă te vom ajuta noi, întrucât experienţa ta de până acum nu prea te ajută să *descifrezi structura subiectelor propuse*.

Să nu neglijezi niciodată, când vei susţine vreun examen/ vreo testare să te interesezi din vreme în ce constă şi care ar fi structura, reală sau probabilă, a subiectelor. Acest fapt te va scuti de multe necazuri şi te va direcţiona în învăţarea pe care ţi-ai propus-o.

Analizând modelul numărul 1 propus de C.N.C.E.Î.P., ne putem imagina o structură-tip a subiectelor, prin raportare la programa de testare naţională:

STRUCTURĂ-TIP

Subiectul I (text literar: 42 de puncte)

A.

1. **Vocabular (formarea cuvintelor; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; sensul cuvintelor în context; arhaisme, regionalisme şi neologisme).** **6 puncte**
2. **Fonetică; semne ortografice şi de punctuaţie.** **6 puncte**
3. **Figuri de stil (în textul liric şi în descrierea literară în proză); eul liric; elemente de structură şi de compoziţie în textele epice şi dramatice (selectarea unor indici de timp şi de spaţiu, idei principale, moduri de expunere dominante, ordinea logică şi cronologică a ideilor/ a întâmplărilor); modalităţi de caracterizare a personajelor, momentele subiectului.** **6 puncte**
4. **Trăsături specifice genului epic şi liric şi ale speciilor literare studiate.** **6 puncte**
5. **Valori expresive la nivelurile limbii (fonetic, lexical şi morfosintactic).** **6 puncte**

B. Exprimarea unei opinii cu privire la valorile etice şi culturale identificate într-un text literar (mesajul transmis; semnificaţia unor replici/ gesturi şi comportamente ale personajului X; semnificaţia unor fragmente sau a unor formulări din context etc.); scrierea despre textul literar (semnificaţia titlului; rezumatul; caracterizarea sumară a unui personaj; motivarea apartenenţei la genul epic sau liric); aprecieri personale referitoare la fragmentul dat (moduri de expunere; procedeele de expresivitate artistică; statutul şi comportamentul personajelor). **12 puncte**

Subiectul al II-lea (textul nonliterar: 36 de puncte)

A.

1. Elemente ale situaţiei de comunicare în textul dat (autor/ emiţător, receptor, context, mesaj); identificarea unor elemente-cheie ale textului dat. **6 puncte**

2. Selectarea unor aspecte ale conţinutului (idei, opinii, argumente, fapte, date relevante, indici spaţio-temporali, organizare grafică şi logică, tema textului). **6 puncte**

3. Sintaxa frazei (tipuri de propoziţii; relaţii sintactice; topică şi punctuaţie; dezvoltarea şi contragerea). **6 puncte**

4. Morfologia şi sintaxa propoziţiei (părţile de vorbire şi funcţiile lor sintactice; probleme de acord). **6 puncte**

B. Scrierea despre textul nonliterar (rezumarea; scrierea unor idei principale, ordonate logic şi/ sau cronologic); exprimarea argumentată a unui punct de vedere (motivarea unei idei/ a unei opinii a autorului; motivarea propriei opinii despre o idee/ un aspect din text; formularea unei concluzii şi motivarea acesteia). **12 puncte**

Notă! Se acordă 10 puncte din oficiu.

Fireşte, structura ar putea fi modificată, îndeosebi în ordinea cerinţelor pentru fiecare subiect în parte, dar este puţin probabil ca într-o situaţie reală să conţină răsturnări spectaculoase. Lectura atentă a acestei structuri-tip te va ajuta:

- să înţelegi distribuţia conţinuturilor programei pe diferitele etaje ale subiectului;
- să te familiarizezi cu punctajul acordat pentru răspunsurile corecte şi complete;
- să te autoevaluezi cât mai aproape de realitate (ceea ce ştii şi nu ştii în momentul de faţă);
- să-ţi defineşti priorităţile (cu ce începi antrenamentul în învăţare).

Utilizarea tuturor resurselor disponibile

Acum, că ştii la ce să te aştepţi în momentul testării, este cazul să inventariezi resursele de care dispui pentru antrenamentul tău (manuale, notiţe, cărţi cu modele şi teste, ajutor de la şcoală, familie şi prieteni, căutări pe Internet etc.).

Această etapă corespunde fazei de documentare pe care ai exersat-o în efectuarea unei compuneri (dacă ai uitat în ce constă, vezi informaţiile din manualele şcolare de clasa a V-a şi a VI-a).

Paşii pe care trebuie să îi urmezi, pentru a-ţi face munca eficientă, sunt următorii:

– adună într-un loc (un raft, un colţ etc.) toate materialele necesare învăţării, pentru a le avea la îndemână atunci când vei avea nevoie de ele (caiete de notiţe, caiete de teme, manuale şcolare, cărţi cu indicaţii/ modele/ teste, programa şcolară, structura-tip a subiectelor, teze şi lucrări de control,diverse alte materiale);
– numerotează caietele de notiţe şi de teme pe care le ai la dispoziţie, începând cu clasa a V-a, astfel: caietul 1, caietul 2 ş.a.m.d. şi paginează-le, pentru a regăsi mai uşor informaţiile necesare la un moment dat;
– fă un inventar, pe baza programei şcolare şi a structurii-tip de mai sus, al tuturor conţinuturilor acestora şi al locului unde poţi găsi informaţii despre acestea şi modele de rezolvare, ca în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	**Competenţa/ Conţinutul**	**Locul în care apar informaţii/ modele/ rezolvări**	**Observaţii**
1.	Vocabularul – formarea cuvintelor	- notiţele, caiet 1, p...; caiet 2, p. ... ş.a.m.d.; - manuale şcolare: clasa a V-a, p..., clasa a VI-a, p... etc.; - cartea X – fonetica, p. ...; - cartea Y – modele de rezolvare, p. ..., teste, p. ... - alte surse:	- am probleme la înţelegerea compunerii prin subordonare; - nu ştiu cum s-au format cuvintele de tipul: *dezvoltare, obosit, îngândurat...*
2.	...		
3.	...		
4.	Motivarea propriei opinii despre o idee/ un aspect din text	- notiţele, caiet 5, p. ...; - caietul de teme, p. ...; - lucrarea de control din clasa a VIII-a; - teza pe semestrul I, clasa a VIII-a; - manuale şcolare: clasa a VII-a, p. ...; - cartea X – indicaţii de rezolvare, p. ..., teste, p. ...; - lucrarea colegei, notată cu 10; - cartea Y, împrumutată de la colegul Z; - alte surse:	- nu ştiu prea bine cum se face motivarea unei opinii (structura acestui tip de lucrare); - nu am exersat acest tip de compunere.

Ştim că, la o primă vedere, ţi se pare complicat, dar, crede-ne, nu există soluţii miraculoase de ieşire din impas. Munca de acum te va scuti de multe necazuri mai târziu, când presiunea timpului este mult mai mare decât în clipa de faţă. Nu ezita, acţionează! Cu cât mai devreme, cu atât mai bine! Cei care au reuşit cu brio ştiu foarte bine cât de important este să demarezi un antrenament bine organizat în fazele lui iniţiale. Urmează-le modelul!

Factorul timp

În momentul când citeşti aceste rânduri mai ai cel mult patru – cinci luni până la data oficială a testării naţionale (echivalentul a 120 – 150 de zile, inclusiv cele nelucrătoare şi sărbătorile legale).

În funcţie de nivelul pregătirii din acest moment, de ritmul învăţării şi de obiectivul propus, poţi aloca antrenamentului un buget de timp de 60 - 100 de ore, echivalent a 30 – 50 de zile, cu un regim de antrenament de 1 - 2 ore pe zi, la interval de 2 – 3 zile.

În planificarea unui program al antrenamentului tău, foloseşte modelul prezentat la punctul A, ţinând seama de următoarele recomandări:

- fixează-ţi o perioadă de timp cât mai mare pentru recapitularea finală (din orele alocate acestei etape, vei lua pentru a-ţi acoperi nereuşitele/ neîmplinirile de pe parcursul antrenamentului);
- detaliază doar activităţile pentru primele patru săptămâni de antrenament, iar pe celelalte fixează-le în reperele lor generale (mai mult ca sigur că vei fi nevoit să revii asupra unor teme insuficient efectuate şi să le aloci un alt buget de timp);
- la interval de cinci şedinţe de antrenament, lasă câte o şedinţă de două ore liberă, pentru a o folosi pentru remedierea deficienţelor/ neîmplinirilor pe care le-ai constatat până atunci şi recapitulărilor parţiale;
- începe pregătirea cu ceea ce cunoşti mai puţin, dozându-ţi efortul învăţării (dacă îţi mai rămâne timp disponibil, foloseşte-l pentru alte activităţi de învăţare sau recreative);
- respectă programul stabilit (dar nu-l construi rigid, ci flexibil, astfel încât să te poţi adapta rapid unor situaţii neprevăzute în momentul proiectării lui);
- arată programul stabilit părinţilor, profesorului de la clasă şi altor colegi, rugându-i să-şi exprime opinia despre cele gândite de tine; pune preţ numai pe opiniile care te încurajează, nu pe cele care te împiedică să lucrezi în mod eficient).

Riscuri şi potențiale obstacole în învățare

Aceşti factori de risc țin de natura obstacolelor pe care le-ai putea întâmpina: din partea ta, din partea altora, din jocul întâmplării – evenimente diverse, care ar îngreuna realizarea proiectului sau care te-ar împiedica să-l duci la bun sfârşit.

Din partea ta, ca principal agent al acțiunii în antrenament, există următoarele riscuri:

– să fii inconstant în pregătire sau să abandonezi proiectul, din variate motive (ceea ce nu este nicidecum de dorit, fiind echivalentul unui efort în van);
– să efectuezi formal/ superficial unele activități, iar aceasta este un mijloc sigur de a-ți pune reuşita sub semnul hazardului;
– să porneşti entuziast la drum, iar apoi să oboseşti, să te plictiseşti sau să intri într-o rutină a învățării, care nu ți-a adus prea mari succese până acum;
– să te supraevaluezi sau, dimpotrivă, să te subevaluezi prin raportare la rezultatele obținute prin antrenament (de aceea, fii atent dacă preformanțele tale şcolare cunosc o evoluție ascendentă, reflectată prin note, prin calitatea răspunsurilor, prin uşurința cu care răspunzi la întrebări etc.).

Din partea altora din jurul tău, natura riscurilor poate îmbrăca diferite forme, dintre care cele mai obişnuite sunt următoarele:

– luarea în râs a eforturilor depuse de tine, cu argumentul că te comporți ca un „tocilar"/ o „tocilară" (sunt incredibil de mulți „binevoitori" care nu suportă ca cineva să nu se comporte după chipul şi asemănarea lor; numărul celor care cred că ştiu mai bine decât tine ceea ce te avantajează este direct proporțional cu numărul cunoscuților pe care îi ai);
– limitarea timpului acordat jocurilor şi distracțiilor de tot felul, ceea ce nu este prea pe placul unor „prieteni", a căror viață şcolară se desfăşoară după aceleaşi vechi şi ineficiente tipare (cei mai mulți stau şi aşteaptă să li se întâmple ceva excepțional în viață, şi cum acest lucru nu prea apare, se simt profund dezamăgiți, bineînțeles, dând vina pe alții pentru eşecul lor);
– „cicălirea" din partea unor membri ai familiei, care nu au înțeles prea bine ceea ce faci sau care consideră că planul lor ar fi mai bun (dacă se întâmplă acest lucru, este cazul să-ți negociezi cu calm şi răbdare punctul de vedere, pentru că, dintre toate, ajutorul familiei este de neprețuit).

Riscurile accidentale, puse sub semnul jocului întâmplării, sunt generate de evenimente pe care nu le poți prognoza în momentul în care îți proiectezi un grafic al antrenamentului. Acestea pot fi legate de o boală temporară, a ta sau în familie, de o perioadă aglomerată în care nu ai putut să te antrenezi la intensitatea dorită, din cauza unor fenomene naturale sau a unor accidente etc.

De aceea este de dorit ca programul antrenamentului tău să aibă grad ridicat de flexibilitate, pentru a putea să-i remediezi deficiențele, în timp util. Este foarte important ca la început să-ți fixezi activitățile de învățare care presupun un mai mare volum de lucru sau care îți sunt mai puțin cunoscute. Dacă se va întâmpla ceva neprevăzut, vei avea timpul necesar pentru a-ți termina proiectul în condiții optime.

În acest moment este cazul să treci la elaborarea proiectului tău de antrenament pentru învățarea de performanță. Recitește cele scrise până aici, reflectează asupra lor și acționează!

Succes!

Înainte şi în timpul evaluării naţionale...

Să presupunem că, furat de o mână nevăzută, timpul a trecut şi ne aflăm în preziua testării naţionale. Ipotetic, antrenamentul tău s-a finalizat cu bine şi abia aştepţi să te confrunţi cu realitatea. Cu toţii vrem să ştim, chiar înainte de vreme, cât suntem de buni. Mai ai însă, puţină răbdare! Încă nu eşti total pregătit pentru marea performanţă. Trebuie să mai afli încă destule lucruri despre ceea ce te poate aştepta, aşa că mai acordă-ne şi acum încrederea ta. Fii convins că răbdarea este una dintre armele învingătorului. Ia aminte la înţelesul unui străvechi proverb: *Cu răbdare, picătura de apă găureşte şi cea mai dură piatră*!

Dar să revenim la ale noastre! În **preziua testării**, toată activitatea ta să fie direcţionată către *pregătirea psihologică şi organizatorică* a momentului mult aşteptat. Iată câteva recomandări, pe care te rugăm să le respecţi, pentru a avea încredinţarea că nu ai lăsat nimic la voia întâmplării.

La şcoală:

– interesează-te la avizier sau la secretariat dacă au apărut modificări în organizarea testării, faţă de ceea ce ştii până acum (ora maximă la care poţi intra în şcoală/ în clasă, locul precis în care se ţine testarea, alte condiţii stabilite de conducerea şcolii);
– dacă este posibil, inspectează locul din clasa/ din banca în care vei sta la testare (spre exemplu, echipele sportive care joacă în deplasare, înaintea meciului ţin un antrenament de acomodare cu terenul adversarei, pentru a se familiariza cu atmosfera locului şi a se încredinţa că nu există nimic din ceea ce ar putea să le perturbe jocul);
– nu da crezare zvonurilor de tot felul pe care le auzi în rândul colegilor (din nefericire, unii „se distrează" pe seama acestui moment, inventând o gamă, practic inepuizabilă, de „veşti din surse sigure");
– nu te angaja în acest moment să ajuţi vreun coleg ce a lăsat învăţarea pe ultima clipă (dacă totuşi vrei să o faci, ai grijă să nu te trezeşti în situaţia salvatorului care s-a înecat odată cu cel pe care voia să-l salveze; eventual, pune-i la dispoziţie unul/ unele dintre materialele care ţi-au

fost de ajutor în învățare sau dă-i câteva sfaturi care să-l scoată din impasul în care se află, dar nimic mai mult; pregătire ta este mai importantă acum decât ajutorul dat altora);
- păstrează-ți calmul în oricare împrejurare, nu amplifica tensiunea care se simte în jur, nu participa – dacă nu ești invitat – la disputele dintre colegi, evită controversele, încurajează-i pe cei din jur.

Acasă:

- încearcă să dormi puțin după-amiaza, dar nu exagera (în asemenea cazuri, odihna este balsam pentru refacerea potențelor organismului);
- pregătește-ți din timp toate cele necesare pentru testarea de a doua zi (câteva coli albe de hârtie, două pixuri cu pastă albastră sau un stilou cu două rezerve, un tub de pastă corectoare, un creion cu gumă, o riglă, șervețele, sticla cu apă etc.);
- în cel mult o oră, „frunzărește" materialul pe care l-ai studiat până acum (fie și pentru a avea un motiv de satisfacție pentru munca depusă);
- relaxează-te (ascultă muzica preferată, vezi un film care să-ți întărească tonusul sufletesc, joacă-te, participă la alte activități pe care le ai programate în familie, dar nu la vizite, la onomastici, la alte „sărbători" care mai degrabă te obosesc, decât te deconectează);
- revizuiește-ți programul pentru a doua zi, în funcție de informațiile pe care le ai în acest moment (ora trezirii, dușul, micul dejun, programul până când pleci la școală etc.);
- fă un duș înainte de a culcare; ai grijă să dormi bine și confortabil peste noapte, iar înainte de a adormi, gândește-te la ceva plăcut din viața ta, pentru a-i savura frumusețea (Somn ușor și fără vise despre examen!).

Din momentul în care ai luat loc în banca din clasa în care susții testarea, poți spune că ai intrat în faza finală a drumului pe care l-ai parcurs până acum. Firește că ai emoții înainte de a vedea subiectele, dar nu-ți fie teamă, ești bine pregătit pentru a întâmpina acest moment! De fapt, ai mai trecut prin asemenea momente la tezele cu subiect unic de anul trecut. Iată cum trebuie să procedezi în mod normal:

- păstrează-ți permanent calmul, vorbește cu voce scăzută cu cei din jur, zâmbește, încurajează-i și nu te lăsa contaminat de frica unora (știu ei de ce o au!), dar nici de falsul entuziasm al altora (sunt dintre cei care își fac un titlu de glorie din a poza în viteji cu orice preț);
- nu-ți pierde răbdarea, dacă se întâmplă ca subiectele să întârzie peste ora oficială a desfășurării testării (pot fi impedimente create de erori umane,

de întreruperea curentului electric, de blocajul copiatorului etc.; fii sigur că toți din comisia de testare lucrează cu maximum de grabă pentru a se remedia deficiențele, iar tu vei avea la dispoziție timpul necesar rezolvării cerințelor – două ore, din momentul în care primeşti efectiv subiectul);

- gândeşte-te că marii campioni au un moment de concentrare intensă înainte de a intra în concurs/ în luptă, detaşându-se de tot şi de toate din jur; momentul tău de concentrare trebuie să înceapă numai în momentul în care subiectele au fost aduse în sală şi încep să fie distribuite elevilor;
- la primirea foii cu subiectele pentru testare, verifică pe loc dacă este o xerocopie corespunzătoare calitativ şi completă; în caz contrar, solicită să ți se dea/ să ți se aducă o copie corespunzătoare, iar timpul oficial să înceapă din momentul în care intri efectiv în posesia acesteia;
- înainte de a trece la rezolvarea propriu-zisă, rezervă-ți 10 - 15 minute pentru citirea de cel puțin două ori a subiectelor, astfel: prima dată, pentru a înțelege cele două texte (literar şi nonliterar) şi cerințele care le privesc, iar a doua oară – când poți face şi adnotări/ sublinieri/ atenționări pe foaia tipărită –, pentru a identifica eventualele dificultăți ale subiectului sau a încerca o rezolvare „în orb" a unora dintre cerințe;
- verifică dacă ai completat pe foaia de testare toate datele cerute într-o asemenea împrejurare şi numai după aceea treci la rezolvarea subiectelor, în ordinea în care apar în subiectul oficial (în xerocopia primită);
- respectă, în scriere, numerotarea din subiectul oficial şi normele obligatorii de aşezare în pagină (margine, alineate, scrierea până la capăt de rând, rânduri drepte, egale, cu aceeaşi distanță între cuvinte sau între literele componente ale cuvântului, corectări cât mai puțin vizibile, ştersături şi adăugiri minime etc.);
- concentrează-te exclusiv asupra rezolvării cerințelor, nu vorbi, nu te lăsa absorbit de „peisaj", lucrează ritmic, aşa cum ai fost obişnuit, verifică periodic timpul rămas până la predarea lucrării, utilizează ciorna numai atunci când este necesar, fii încrezător că a venit clipa în care ai prilejul să te afirmi;
- rezervă-ți circa 10 minute pentru corectarea lucrării, înainte de a o preda;

Acum, că am ajuns la finalul acestui capitol, se poate pune şi întrebarea legitimă: *Nu se poate obține performanța şi fără a se ține seama de atâtea reguli?* Răspunsul nostru ar putea să te surprindă: *Da, se poate obține nota maximă la testare, numai că aceasta este rodul întâmplării, al hazardului.* Şi sub zodia hazardului se pun totdeauna nesăbuiții şi visătorii. Dacă se întâmplă să aibă o dată norocul de a câştiga, atunci este o pură întâmplare.

Tu, în schimb, ai învățat înainte de toate să-ți planifici succesul şi asta îți va oferi în **viață** un avantaj incomensurabil față de toți ceilalți care nu o fac. Ai învățat pe pielea ta ce înseamnă să urmezi drumul campionilor, iar asta nu este un lucru la îndemâna oricui. A fost, dacă vrei, proba ta de maturizare, de care poți fi mândru. Din această clipă ştii şi fără să ți-o spunem noi că ai în tine spiritul de luptător şi de învingător.

Felicitări!

II.
REZOLVAREA SUBIECTELOR. REDACTAREA RĂSPUNSURILOR

un capitol care dă răspunsuri/ clarifică cele mai importante „aspecte-problemă" ale rezolvării cerințelor şi ale redactării răspunsurilor la subiectele de examen, aşa cum rezultă din programa pentru evaluarea națională 2010 şi, mai ales, din modelele oferite de CNCEÎP:

- textul literar şi nonliterar
- cum se citeşte un text literar sau nonliterar
- înțelegerea baremului, a cerințelor şi răspunsul la acestea
- modurile principale de expunere
- eul liric
- cum rezolv cerințele complexe ale subiectului
- aşezarea textului în pagină
- caligrafia
- exprimarea corectă

În capitolul anterior ai învățat cum să-ți elaborezi un proiect pentru un antrenament al învățării pentru evaluarea națională, şi nu numai, urmărit din faza elaborării lui până în final. În acest capitol vei afla tot ce trebuie să ştii pentru a susține acest antrenament în condiții de performanță.

Ce trebuie să faci? Nimic mai mult, decât să citeşti cu atenție acest capitol şi să foloseşti în antrenamentul tău informațiile, modelele şi sfaturile pe care ți le oferim. Unele dintre ele ți se vor părea scrise într-un limbaj mai puțin accesibil, altele – banale, ştiute de când lumea. Acordă-le importanță egală în învățare, convins fiind că numai aşa vei asimila deprinderile de lucru şi noțiunile teoretice cu care vei opera la nivel de performanță.

Pur şi simplu unele dintre noțiuni nu pot fi utilizate decât într-un asemenea limbaj de specialitate, ca o condiție necesară şi suficientă, pentru a proba soliditatea şi profunzimea învățării la acest nivel.

Despre textul literar şi nonliterar

Aşa cum se vede în testele oferite ca model pentru evaluarea națională 2010, textul literar şi textul nonliterar au pondere egală în economia subiectelor. Nu intra în panică, este chiar mai simplu decât crezi. De altminteri, ai studiat la clasă câte ceva despre textul nonliterar (raportul dintre realitate şi literatură, articolul de dicționar, reclama, anunțul, ştirea, diferențele dintre textele literare şi nonliterare, mersul trenurilor, textul publicitar etc.).

Înțelegem că până acum nu le-ai dat importanța cuvenită, pentru simplul motiv că … nu se cereau la examen. Pentru a recupera timpul pierdut, te vom ajuta să sintetizezi informațiile risipite aiurea, prin cărți şi în notițe, ca să înțelegi asemănările, dar mai ales deosebirile dintre aceste două tipuri de texte. Studiază, mai întâi, cu atenție tabelul de mai jos şi apoi rezolvă, treptat, pe grade de dificultate, testele propuse în această carte.

TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
- conține *o situație de comunicare* în care sunt omniprezente mijloacele artistice (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice);	- conține *o situație de comunicare* din care lipsesc mijloacele artistice; pot fi folosite repetiții, enumerații, comparații etc., dar acestea nu sunt folosite cu intenție artistică;
- se bazează mai ales pe *sensul figurat* al cuvintelor, în stare să sugereze acțiuni, stări, atitudini, trăiri etc. ale unui personaj/ ale eului liric;	- se bazează pe *sensul propriu* al cuvintelor, menit să exprime date, idei și informații despre realitate;
- *emițătorul* este subiectiv, recreând o lume fictivă, pornind sau nu de la realitate; poate fi naratorul, personajul, eul liric etc., deci o convenție/ o ficțiune;	- *emițătorul* este obiectiv, prezentând realitatea în datele ei generale sau particulare; poate fi autorul textului sau o persoană, de obicei identificabilă cu nume și/ sau cu statut real;
- *receptorul* poate fi cititorul sau chiar un personaj al operei literare;	- *receptorul* poate fi cititorul sau o persoană reală, identificabilă;
- *contextul* în care are loc comunicarea se raportează la elemente cu care se operează în literatură: acțiune, narator, personaje, conflicte, eu liric, indici spațio-temporali etc.;	- *contextul* în care are loc comunicarea diferă, în funcție de ideile autorului, de tipul de text nonliterar, de factori din afara literaturii (date, fapte evenimente, concepte, demonstrații, idei, raționamente etc.);
- *subiectul*, aparținând ficțiunii, privește semnificația acțiunii/ a conflictelor, statutul, psihologia și destinul personajelor, ideile poetice, valorile etice și morale;	- *subiectul*, aparținând lumii reale, fără apel la ficțiune, este, de obicei, neutru și privește ideile și opiniile autorului, semnificația informațiilor, a datelor, a faptelor și a evenimentelor prezentate;
- *mesajul* poate fi interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective (plurivalență și ambiguitate);	- *mesajul* este unic, neutru, rareori putând fi interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective;
- *comunicarea* pune în mișcare personaje sau sugerează stări, atitudini, trăiri ale eului liric; organizarea textului (compoziția) este destinată obținerii expresivității;	- *comunicarea* se referă la persoane, date, informații, evenimente reale; organizarea textului este aleasă pentru informarea rapidă și complexă a cititorului;
- *limbajul* conferă textului *expresivitate* și *unicitate* (sens figurat, bogăție lexicală, polisemantism, expresivitate, capacitate de a sensibiliza; creații lexicale, sensuri noi ale cuvântului în context);	- *limbajul* are, ca scop principal, transmiterea de informații și presupune exactitate, precizie, claritate (sensuri proprii ale cuvintelor, termeni tehnici și științifici specifici domeniului, neologisme, folosirea unor formule și construcții fixe, concentrație lexicală);
- *conținutul de idei* se adresează emoției estetice a cititorului, sensibilității și imaginației sale.	- *conținutul de idei* se adresează mai ales rațiunii/ gândirii cititorului.

Reține că, în esență, un text nonliterar are ca scop transmiterea de informații către cititor. Acest tip de text are o varietate de forme, practic nelimitată: articolul de ziar sau de revistă, reclama, instrucțiunile de folosire a unui aparat, enunțul unei probleme (la matematică), o schemă sau o descriere științifică (la biologie, la geografie, la istorie...), anunțul, textul unei legi, un text științific incluzând grafice, tabele, ilustrații sau o adeverință, o cerere, referatul, interviul etc.

Din tabelul comparativ de mai sus, vei observa cu ușurință că cele două tipuri de texte operează cu elemente comune (situație de comunicare, emițător, receptor, mesaj, subiect, conținut de idei, limbaj...), numai că acestea au caracteristici diferite. Dacă le vei învăța în esența lor, vei putea să răspunzi cerințelor formulate pentru un text nonliterar, pentru că acestea nu diferă esențial de cerințele care pot fi formulat pentru un text literar.

Amintește-ți că pentru un text literar narativ puneai câteva întrebări fundamentale. Aceleași întrebări le vei pune și pentru textul nonliterar, dar răspunsurile sunt diferite, sintetic formulate, ca în tabelul de mai jos:

ÎNTREBĂRI	TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
- „cine" povestește/ prezintă?	- naratorul sau unul dintre personaje	- autorul sau o persoană reală, identificabilă
- „ce" se povestește/ se prezintă?	- fapte și întâmplări imaginare (acțiunea relatată)	- date, idei, informații, evenimente, întâmplări reale
- „cine" ia parte la acțiune/ este implicat?	- personajele, cărora li se relevă trăsături fizice și morale	- autorul însuși, persoane reale, instituții, organizații
- „unde" și „când" se întâmplă?	- indicii spațio-temporali ai acțiunii	- indicii spațio-temporali ai situației prezentate
- „cum" și „în ce context/ împrejurare"?	- descrierea sau sugerarea situației în care acționează personajele	- descrierea științifică a situației în care au loc evenimentele și întâmplările reale
- „ce semnificație au faptele prezentate"/ „pentru ce"?	- mesajul este interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective	- mesaj unic, neutru

După cum observi, întrebările sunt aceleași sau similare, răspunsurile însă diferă în funcție de tipul de text avut în vedere. Adaptează informațiile concentrate în tabelele de mai sus și vei putea, cu ușurință, să răspunzi la cerin-

Reține că, în esență, un text nonliterar are ca scop transmiterea de informații către cititor. Acest tip de text are o varietate de forme, practic nelimitată: articolul de ziar sau de revistă, reclama, instrucțiunile de folosire a unui aparat, enunțul unei probleme (la matematică), o schemă sau o descriere științifică (la biologie, la geografie, la istorie...), anunțul, textul unei legi, un text științific incluzând grafice, tabele, ilustrații sau o adeverință, o cerere, referatul, interviul etc.

Din tabelul comparativ de mai sus, vei observa cu ușurință că cele două tipuri de texte operează cu elemente comune (situație de comunicare, emițător, receptor, mesaj, subiect, conținut de idei, limbaj...), numai că acestea au caracteristici diferite. Dacă le vei învăța în esența lor, vei putea să răspunzi cerințelor formulate pentru un text nonliterar, pentru că acestea nu diferă esențial de cerințele care pot fi formulat pentru un text literar.

Amintește-ți că pentru un text literar narativ puneai câteva întrebări fundamentale. Aceleași întrebări le vei pune și pentru textul nonliterar, dar răspunsurile sunt diferite, sintetic formulate, ca în tabelul de mai jos:

ÎNTREBĂRI	TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
- „cine" povestește/ prezintă?	- naratorul sau unul dintre personaje	- autorul sau o persoană reală, identificabilă
- „ce" se povestește/ se prezintă?	- fapte și întâmplări imaginare (acțiunea relatată)	- date, idei, informații, evenimente, întâmplări reale
- „cine" ia parte la acțiune/ este implicat?	- personajele, cărora li se relevă trăsături fizice și morale	- autorul însuși, persoane reale, instituții, organizații
- „unde" și „când" se întâmplă?	- indicii spațio-temporali ai acțiunii	- indicii spațio-temporali ai situației prezentate
- „cum" și „în ce context/ împrejurare"?	- descrierea sau sugerarea situației în care acționează personajele	- descrierea științifică a situației în care au loc evenimentele și întâmplările reale
- „ce semnificație au faptele prezentate"/ „pentru ce"?	- mesajul este interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective	- mesaj unic, neutru

După cum observi, întrebările sunt aceleași sau similare, răspunsurile însă diferă în funcție de tipul de text avut în vedere. Adaptează informațiile concentrate în tabelele de mai sus și vei putea, cu ușurință, să răspunzi la cerin-

țele care apar în testele reale sau pentru antrenament în vederea evaluării naționale. După câteva exersări, nimic nu ți se va părea dificil. Încearcă!

Despre cum se citeşte un text literar sau nonliterar

Probabil că eşti nedumerit în fața unui asemenea titlu: *Cum adică, după opt ani de şcoală nu pot să citesc un text?* Fireşte că poți! Ceea ce vrem să te învățăm este cum să citeşti oricare text cu ochi critic, cu metodă, eficient, pătrunzând în structurile de adâncime, pentru a putea să-i decodezi structura şi semnificațiile.

Se ştie de multă vreme că, dacă vrei să afli câtă „şcoală" are cineva, este suficient să-l asculți cum povesteşte chiar şi o banală întâmplare. Dacă se va pierde în detalii, nu esențializează sau nu ordonează faptele şi întâmplările, va folosi un limbaj rudimentar sau inadecvat, va recurge la repetiții şi la clişee etc., este clar că respectivul nu prea este familiarizat cu lectura. Dimpotrivă, dacă va fi coerent, logic, expresiv, cu un limbaj adecvat situației de comunicare, atunci te afli în prezența unui cititor avizat. Este o legătură directă între calitatea unei povestiri şi gradul de instrucție, de cultură al celui care povesteşte.

În situația evaluării naționale, te afli în ipostaza unui cititor avizat, bineînțeles, la nivelul tău de vârstă şi de cunoaştere. Aşa că, vrei, nu vrei, eşti nevoit să respecți regula jocului şi să te comporți în fața unui text, literar sau nonliterar, altfel decât cititorul comun. Trebuie să răspunzi unor cerințe care presupun înțelegerea de profunzime a textului dat. Pentru a realiza acest lucru în condiții optime, îți propunem să citeşti atent oricare text dat, în trei faze, fiecare dintre ele având obiective clar delimitate:

Faza I constă într-o primă lectură, în care descifrezi *aspectele generale ale textului*: autorul, titlul, organizarea conținutului, tema, personajele, faptele, ideile esențiale etc. Această fază, echivalentă cu *înțelegerea elementară a textului*, preponderent emoțională, este comună tuturor cititorilor obişnuiți, care lecturează un text pentru propria plăcere sau pentru a-şi satisface nevoia de informare asupra unei probleme oarecare.

Faza a II-a constă într-o *lectură direcționată*, vizând explorarea şi interpretarea textului, potrivit unor intenții sau sarcini de lucru, astfel:

- descifrarea sensului din context al unor cuvinte/ expresii/ locuțiuni, a unor cuvinte-cheie etc.;
- identificarea ipostazelor naratorului/ ale eului liric/ ale autorului;
- clarificarea sensurilor relaționale ale textului, care sunt răspunsuri la întrebări de genul: *cine?, ce?, unde?, când?, cum?/ în ce context?, pentru ce?;*

– identificarea modurilor de expunere dominante şi a caracteristicilor acestora în textul dat; în textul poetic – identificarea elementelor de versificaţie;
– delimitarea unor idei principale/ a unor idei poetice;
– identificarea modalităţilor de caracterizare a personajului;
– identificarea unor *semnificaţii specifice* (având ca bază expresivitatea în context sau capacitatea de sugestie a unor cuvinte/ construcţii, figuri de stil, imagini şi procedee artistice, idei etc.).

Faza a III-a presupune o *lectură selectivă*, în care se realizează o *privire sintetică* asupra textului ca întreg. Acum se pătrunde în *structurile de adâncime* ale textului, când are loc *interpretarea*, aceasta presupunând, în funcţie de cerinţele la care trebuie să răspunzi, diferite sarcini de lucru:
– stabilirea semnificaţiei/ semnificaţiilor titlului;
– rezumarea textului;
– punerea în relaţie a ideilor textului cu mijloacele artistice;
– interpretarea semnificaţiilor textului/ ale unor idei ale textului şi exprimarea de opinii despre acestea;
– motivarea/ argumentarea unor idei sau a unor situaţii, comportamente, atitudini şi reacţii ale personajelor;
– caracterizarea sumară a personajelor;
– descifrarea şi interpretarea mesajului operei/ al fragmentului etc.

În funcţie de sarcinile de lucru pe care le ai de rezolvat, citeşte textul dat în maniera indicată şi vei vedea cum lucrurile se clarifică, în esenţa lor. Fireşte, este nevoie de exerciţiu sistematic, pentru ca această manieră de lucru să devină obişnuită pentru tine. Nu spunem că este uşoară, nici măcar plăcută, dar te asigurăm că este necesară şi eficientă.

Despre înţelegerea baremului, a cerinţelor şi despre răspunsul la acestea

Fireşte că atunci când te afli în faţa unui subiect, primul lucru la care te gândeşti este cum să rezolvi corect şi complet cerinţele pe care le ai (sarcinile de lucru). Însă, mai întâi, trebuie să ştii şi cum este organizat un barem de evaluare şi notare, altminteri rişti ca răspunsul dat să nu „cadă" pe soluţiile promovate de acesta şi să primeşti alt punctaj decât cel scontat. În acest capitol vei afla câteva informaţii strict necesare despre principiile fundamentale în alcătuirea unui barem, despre cum să citeşti cerinţele subiectului dat şi cum să-ţi adecvezi răspunsul la rigorile acestuia.

Un barem de evaluare şi de notare nu este nimic altceva decât o schemă/ o grilă, în care apar criteriile după care se judecă răspunsul dat de tine şi punctajul care se acordă acestuia. În alcătuirea lui, specialiştii țin seama de o serie de principii, dintre care cele ce te interesează pe tine, în mod direct, sunt următoarele:

- un răspuns foarte bun la o cerință dată primeşte punctajul maxim, dar aceasta nu înseamnă ca, pentru un alt răspuns, mai slab sau incomplet, să ți se acorde un punctaj mai mare decât meriți (*principiul noncompensării*); pentru a primi punctajul maxim, toate răspunsurile trebuie să fie corecte şi complete;
- un răspuns corect şi complet, dar care nu este identic sau similar soluțiilor din barem, primeşte punctajul maxim (*principiul echivalenței soluțiilor*);
- un răspuns parțial corect sau incomplet primeşte un punctaj inferior (*principiul diferențierii în aprecierea răspunsurilor*);
- primeşte punctajul stabilit doar răspunsul dat, nu cel intenționat sau considerat ca implicit, printr-o formulare accidentală (*principiul cotării răspunsului dat*); altfel spus, ceea ce nu ai scris înseamnă că nu ştii;
- între cerința subiectului şi criteriul după care se judecă răspunsul dat este o corespondență (*principiul corespondenței*); cu alte cuvinte, criteriul de judecată a răspunsului dat respectă specificul cerinței propuse spre rezolvare;
- un răspuns care depăşeşte cadrul de rezolvare corectă a unei cerințe nu primeşte vreun punctaj suplimentar (*principiul necotării răspunsului care depăşeşte cadrul cerinței*);
- un răspuns asupra căruia evaluatorul are îndoieli, primeşte nota corespunzătoare, ca şi cum acestea nu ar exista (*principiul dubiului în favoarea celui evaluat*).

Sfatul nostru este să pui alăturat modele oficiale ale subiectelor pentru testarea națională şi baremele de evaluare şi notare şi să observi cum aceste principii se reflectă în barem. Totodată, pentru fiecare dintre testele din prezenta carte ai un barem detaliat sau schematizat de evaluare, care, fii sigur, respectă în totalitate principiile enunțate. În acest fel vei vedea cum este cotat răspunsul tău, pe care îl dorim corect şi complet, nu parțial corect sau incomplet.

În cele care urmează, te vom sfătui cum să înțelegi multe dintre cerințele subiectului şi cum să-ți adecvezi răspunsul, pentru a avea satisfacția reuşitei depline.

1. Cerința trebuie citită foarte atent, în întregul ei, până când este înțeleasă corect şi complet, în litera şi în spiritul în care a fost concepută. Pentru a o înțelege corect, procedează astfel:

– descompune cerința în elemente distincte (unități informaționale de bază);
– reflectează asupra sensului pe care îl are în context verbul de „comandă" (*transcrie, scrie, precizează, prezintă, alcătuieşte un enunț, explică, motivează* etc.);
– continuă, pas cu pas, cu celelalte componente ale enunțului, până eşti convins că le-ai priceput înțelesul;
– reciteşte cerința, pentru a-i reconstitui sensul global, trăgând concluziile care se impun.

Iată cum poți proceda. Să presupunem că te afli în fața cerinței: *Transcrie, din strofa a doua, un fragment conținând o imagine auditivă.* Descompunem cerința, în minte sau chiar pe foaia tipărită, în patru elemente de bază sau unități de informație: *Transcrie,// din strofa a doua,// un fragment// conținând o imagine auditivă//.* Luăm pe rând fiecare element şi îl analizăm astfel:

– *transcrie* – deci trebuie să preiau ceva din text, nemodificat, şi să-l transpun pe foaia de testare;
– *din strofa a doua* – deci nu din altă parte a textului;
– *un fragment* – deci nu un vers sau o grupare de versuri;
– *conținând o imagine auditivă* – deci o singură imagine, iar aceea să fie auditivă.

Abia după aceşti paşi necesari poți trece la redactarea răspunsului. Este logic faptul că mai întâi trebuie să ştii *ce răspunzi*, apoi *sub ce formă o faci* şi, în sfârşit, *să formulezi corect răspunsul aşteptat*.

2. Răspunsul nu trebuie să fie „telegrafic", ci trebuie să aibă o structură, fie ea şi minimală, a unui enunț corect alcătuit sub aspect logic şi gramatical.

Spre exemplu, pentru cerința următoare: *Desparte în silabe cuvintele: „poiana", „departe", „duios", „deschide"*, răspunsul corect şi complet este de tipul: *Despărțirea cuvintelor în silabe: „po-ia-na", „de-par-te", „du-ios", „des-chi-de".*

3. În situația în care se cere *transcrierea unor cuvinte/ sintagme/ locuțiuni/ propoziții* etc., punctajul se acordă numai dacă transcrierea este exactă, limitată strict la cerința formulată.

Nu se acordă niciun fel de punctaj pentru transcrierea incompletă sau pentru cea care depăşeşte cadrul cerinței, uneori chiar şi cu un singur cuvânt

(ceea ce ar proba fie o greşeală gramaticală, fie cunoaşterea aproximativă a răspunsului).

Dacă se respectă prima parte a cerinţei (de exemplu: *Transcrie din text două substantive*...), dar nu se îndeplineşte şi a doua parte a ei (de exemplu: ...*în cazul nominativ*), ci se transcriu substantivele din alt caz decât în nominativ, răspunsul va fi considerat greşit şi nu se va acorda niciun punctaj parţial.

4. Atenţie la răspunsul care priveşte *precizarea valorii morfologice sau a funcţiei sintactice* a unui cuvânt dintr-un context dat! Este posibil ca, pentru identificarea la nivel primar a valorii morfologice sau a funcţiei sintactice: *pronume..., conjuncţie..., atribut..., complement...*, fără determinanţii: *pronume relativ, pronume personal..., conjuncţie subordonatoare..., atribut adjectival, complement circumstanţial de timp...*, să nu se acorde punctaj intermediar, cu atât mai puţin punctajul maximal, stabilit pentru răspunsul corect.

5. Dacă se cere *precizarea/ transcrierea/ menţionarea/ stabilirea unui număr X de sinonime/ antonime/ omonime/ derivate* etc. ale unui cuvânt oarecare, în evaluarea răspunsului se va respecta *principiul ordinii exemplelor, în limita numărului X.*

De pildă, dacă la cerinţa: *Menţionează doi termeni din familia lexicală a adjectivului „blând"* răspunsul va conţine trei sau mai multe exemple, vor fi luate în considerare numai primele două exemple şi nu va acţiona principiul compensaţiei. Dacă unul dintre cei două exemple este greşit, se va obţine numai jumătate din punctajul stabilit, nefiind evaluate şi celelalte răspunsuri.

Drept urmare, limitează-ţi răspunsurile la numărul pe care ţi-l impune cerinţa, respectă întocmai ordinea răspunsurilor pe care, explicit sau implicit, o stabileşte respectiva cerinţă.

6. Aşa cum ai văzut din prezentarea unor principii ale alcătuirii baremului, răspunsul corect, care depăşeşte sau nu se încadrează condiţiilor stabilite prin cerinţă, nu capătă un punctaj suplimentar faţă de cel stabilit iniţial, putând fi chiar penalizat. Fireşte, răspunsurile incomplete, parţial corecte sau cele care nu respectă litera şi spiritul cerinţei nu vor primi punctajul maxim, ci un punctaj intermediar, mai mic.

În virtutea unui asemenea principiu, în cazul unei cerinţe de tipul: *Scrie o compunere de 10 – 15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei X, prin raportare la conţinutul fragmentului citat*, iar în reperele cerinţei este prevăzută, în mod expres, specificaţia: *încadrarea în limita de spaţiu prevăzută –Y puncte*, un răspuns scris sub 10 rânduri sau pe mai mult de 15 rânduri, indiferent cu cât, nu primeşte punctajul alocat acestui reper. Limitează-te strict la condiţiile impuse de cerinţă!

7. Atunci când cerința este de tipul *Scrie/ Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată completivă indirectă, având ca regent verbul Z*, răspunsul corect va implica efectuarea tuturor operațiilor obişnuite de analiză sintactică a frazei: sublinierea predicatelor, marcarea elementelor de relație, delimitarea textului în propoziții, precizarea felului propozițiilor, precizarea raporturilor sintactice în frază, în formă simplificată/ schematizată. Neefectuarea unor asemenea operații riscă depunctarea sau punctajul parțial acordat. Concluzionând, oricare cerință ce priveşte sintaxa frazei presupune implicit efectuarea operațiilor de analiză, amintite mai sus.

8. În principiu, pentru orice răspuns care nu este punctual (format dintr-un cuvânt, grup de cuvinte, structură...), se acordă punctajul pe baza a două criterii de notare: *corectitudinea enunțului/ a răspunsului formulat* şi *respectarea întocmai a condițiilor stabilite prin cerință*. Nu se va acorda punctaj intermediar pentru respectarea doar a unuia dintre cele două criterii amintite. Regula de care trebuie să ții seama în asemenea situații este aceea că răspunsul dat trebuie *să fie adecvat cerinței stabilite şi corect alcătuit, prin respectarea normelor de exprimare, de ortografie şi de punctuație.*

9. În cazul explicării semnificației unui vers (sau a unei imagini artistice, a unei figuri de stil etc.), *punctajul maxim* se acordă pentru un răspuns nuanțat (conținând toate informațiile necesare şi suficiente, raportate la contextul din care versul a fost extras), convingător/ persuasiv, redactat corect, într-un registru stilistic adecvat.

Punctajul parțial se acordă dacă răspunsul este corect, dar incomplet, sau dacă este complet, dar conține greşeli de exprimare, de ortografie şi de punctuație.

Este imperios necesar ca *afirmațiile care se fac în răspunsul dat să fie dublate de argumentație/ de motivare* (prin exemplificare, prin comentare, prin comparare etc.). Simpla afirmație, lipsită de argumentare/ de motivare, riscă să fie interpretată ca un răspuns incomplet sau chiar incorect, şi astfel să nu obții punctajul aşteptat.

10. În redactarea unor compuneri cu cerințe date (Subiectul I-B, Subiectul al II-lea-B), răspunsul dat trebuie să respecte principiul *unității de conținut şi de formă*, ceea ce presupune asumarea obligatorie a următorilor indicatori de bază, indiferent cum sunt ei distribuiți şi cotați în barem:
- conținut adecvat cerinței;
- respectarea convențiilor de redactare a tipului de text cerut (organizarea textului, moduri de expunere, registrul stilistic adecvat etc.);

– respectarea unității introducere-cuprins-încheiere (în caracterizarea unui personaj, în exprimarea unei opinii despre un aspect din textul dat etc.);
– aşezarea corectă a textului în pagină;
– exprimarea corectă, ortografia şi punctuația.

În mare, acestea sunt „regulile jocului" pe care, dacă le respecți, nu vei fi penalizat. Treptat, va trebui, ca oricare jucător creativ, să înveți să le foloseşti în favoarea ta. Mai întâi, însă, trebuie să le cunoşti foarte bine şi să le aplici întocmai. Reține că, dacă joci „curat", poți fi creativ în interiorul limitelor impuse de regulă, nu în afara acestora. Aşa este şi în viața reală. Dacă joci după regulile fixate prin lege, nu te trage nimeni la răspundere!

Despre modurile principale de expunere

Ştim că modurile de expunere într-un text literar sau nonliterar ți-au creat uneori probleme, mai ales în situația identificării trăsăturilor acestora şi a redactării unei compuneri în care să motivezi prezența sau semnificația utilizării lor în textul dat.

Faptul are mai multe cauze, între care cea mai importantă ni se pare aceea legată de absența unei sistematizări a trăsăturilor generale şi specifice ale acestor moduri de expunere. De aceea, în rândurile de mai jos, ți le vom prezenta sintetic, acolo unde este cazul, cu indicații de rezolvare a unor cerințe diverse, care le privesc.

1. Prin ***descriere*** – fie *ştiințifică,* întâlnită în textul nonliterar, fie *literară/ artistică,* întâlnită în opera literară în proză sau în versuri – se înțelege:
– un *mod principal de expunere* (de organizare a conținutului) într-un text, literar sau nonliterar;
– o *tehnică de construcție* a textului nonliterar, ce constă în „zugrăvirea" trăsăturilor generale şi particulare/ specifice ale unei situații, ale unui lucru, fapt, fenomen etc., pe baza unui *limbaj ştiințific,* exact, lipsit de culoare artistică;
– o *tehnică artistică,* în textul literar în proză sau în versuri, prin care se prezintă *cum este* un personaj, un peisaj, un comportament, o situație etc., pe baza unor *mijloace artistice* (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice);
– un *text nonliterar descriptiv* sau un *text literar descriptiv* (*opera literară,* în proză sau în versuri, care se bazează pe acest mod de expunere/ pe această tehnică artistică, de obicei denumită *descriere literară* sau *descriere artistică*).

În raport cu subiectul pe care îl prezintă, descrierea literară sau artistică poate apărea astfel:

– *de tip tablou* (tabloul unei lupte, tabloul desfăşurării unei furtuni, tabloul iernii etc.);
– *de tip portret* (axată pe o prezentare sumară sau amănunţită a trăsăturilor fizice şi/ sau morale ale unui personaj, reunite într-un *portret literar*, ce poate fi complex realizat sau doar o schiţă de portret).

De asemenea, descrierea, ştiinţifică şi literară/ artistică, prin raportare la ceea ce prezintă în textul dat, poate fi de diferite tipuri:

– *statică* (picturală, o prezentare în imagini a unui tablou tip „carte poştală ilustrată", în care apar şi verbe ce exprimă stări, existenţe, deveniri lente);
– *dinamică* (surprinzând un fenomen/ un eveniment în plin proces, verbele folosite fiind de mişcare, uneori accelerată);
– *combinată*, bazată pe *alternanţa static-dinamic* (mai întâi, descrierea este statică, apoi – dinamică sau invers, implicând o *gradaţie ascendentă, descendentă* sau *completă*).

Într-o operă literară bazată pe descrierea literară/ artistică, *emiţătorul*, respectiv cel care priveşte şi „vorbeşte" (reprezentat de *narator* sau de *personaje* – în opera epică, de *eul liric* – în opera lirică – sau de *autor* şi de *personaje* – în opera dramatică) se situează, de obicei, în diferite ipostaze:

– *contemplativul* care priveşte şi meditează la ceea ce vede, simte şi îl impresionează;
– *observatorul*, neutru sau implicat, aflat în interiorul sau în exteriorul cadrului, al peisajului, al fenomenului descris;
– *martorul* unui eveniment, fapt, fenomen etc.

În textul nonliterar bazat pe descriere, ipostaza autorului sau a unei persoane este, mai ales cea de *observator*, neutru sau implicat, de *martor ocular*, de *purtător al unei calităţi/ al unui statut*: publicist, persoană oficială, călător, turist etc.; uneori, din fragmentul dat spre analiză, pur şi simplu nu se poate identifica ipostaza celui care recurge la descriere, decât în date generale.

Când este integrată într-o *operă epică* (pentru că ‚*nu există naraţiune fără descriere, cum nu există descriere fără naraţiune*), descrierea are şi alte roluri decât pe cel de *a arăta cum este cineva sau ceva*, respectiv un rol *informativ* şi/ sau unul *explicativ*: de a încetini ritmul acţiunii, de a amâna desfăşurarea unor evenimente, de a crea suspansul etc.

Într-o *operă lirică*, descrierea artistică, pe lângă rolurile amintite, are mai ales rolul de *a sugera*, prin intermediul *figurilor de stil* şi al *imaginilor artistice* (care devin dominante), trăsături/ caracteristici, detalii, viziuni şi percepţii

subiective etc., aşadar, având un marcat *rol persuasiv* (de convingere) şi *estetic* (de a impresiona şi a trezi în cititor emoţia estetică).

Când se citeşti/analizezi oricare tip de descriere, îţi indicăm să urmăreşti:
- cine efectuează descrierea;
- din ce perspectivă (cum priveşte/ consideră cele descrise) şi ce percepe acesta;
- care sunt aspectele descrise şi contextul lor spaţio-temporal;
- cum se oglindesc în text cele percepute;
- ce sugerează imaginile artistice (în cadrul textului literar descriptiv);
- ce este particular/ specific în descrierea respectivă etc.

Din înlănţuirea răspunsurilor pe care le dai la aceste întrebări, vei obţine *conţinutul* unei compuneri prin care motivezi specificul, rolul, prezenţa descrierii în textul dat. Drept *introducere* a compunerii vei scrie una-două fraze prin care defineşti descrierea, după caz, ştiinţifică sau literară/ artistică, iar drept *încheiere*, exprimarea motivată a unei opinii despre particularităţile descrierii din text. Gata compunerea de care te înfricoşai atât! Restul este o problemă de exerciţiu perseverent.

A, mai era ceva! Probabil că îţi pui fireasca întrebare: *Care este proporţia optimă între introducere, cuprins şi încheiere?* Răspunsul nostru este următorul:
- *introducerea* – 1/ 7 – 2/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere;
- *cuprinsul* – 4/ 7 – 5/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere;
- *încheierea* – 1/ 7 – 2/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere.

Din fracţiile precizate mai sus poţi face diferite combinaţii, care să se potrivească cel mai bine situaţiei concrete în care te afli: 1/ 7 + 5/ 7 + 1/ 7, 2/ 7 + 4/ 7 + 1/ 7, 1/ 7 + 4/ 7 + 2/ 7.

În mod similar vei proceda în orice situaţie care presupune redactarea unei compuneri, cu un spaţiu limitat sau fără limită de spaţiu (dar atunci trebuie să-ţi propui tu, de la începutul redactării, un spaţiu anumit, altminteri compunerea ta va ieşi dezechilibrată).

2. *Dialogul* este *modul principal de expunere* care, formal, constă în succesiunea/ în totalitatea replicilor din convorbirea a două *persoane* (în viaţa reală) sau a două *personaje* (în opera literară epică sau dramatică). Prin dialog, se comunică, în modul cel mai direct cu putinţă, idei, informaţii, opinii, explicaţii etc.

Acest fapt se face prin următoarele mijloace:
- prin cuvinte (*componenta verbală*);

– prin elemente care exprimă atitudinea: gesturi, mimică, poziţii corporale, intonaţia/ accentuarea unor cuvinte, ritmul şi intensitatea vorbirii etc., care însoţesc sau înlocuiesc cuvintele (*componenta nonverbală şi paraverbală*).

În opera literară, asemenea elemente care exprimă atitudinea le vei găsi:

– *redate* prin notaţii ale naratorului: — *Aşa o fi, răspunse Ghiţă hotărât, dar eu nu-ţi pot spune...*;
– *sugerate* prin semnele de punctuaţie din dialog/ din replică: — *M-oi duce, dacă spui; dar e bine să-mi arăţi ce şi cum; ca să ştiu ce să fac!*.

De aceea, când analizezi un dialog dintre două personaje, trebuie să pui în evidenţă:

– şi *ce se spune*, respectiv *ce semnificaţie au cele* spuse (componenta verbală);
– şi *cum se spune*, respectiv *ce semnificaţie are acest fapt* (componenta nonverbală şi paraverbală).

Trebuie să ai în vedere faptul că, prin dialog, personajele (din opera literară) şi persoanele (din textul nonliterar) *comunică* un conţinut oarecare *şi se comunică*, respectiv îşi manifestă implicit atitudinea/ reacţiile/ stările sufleteşti..., şi astfel se trădează mai mult decât o arată cuvintele rostite.

Dialogul este astfel *o modalitate de caracterizare*, fie că pune în lumină relaţiile dintre două personaje, fie prin conţinutul său, fie prin ceea ce sugerează (detalii de comportament, de atmosferă, intenţii etc.).

Deşi nu face obiectul evalu[rii naţionale, poţi să ai în vedere şi opera dramatică. Aici, dialogul (*dialogul dramatic* sau schimbul de replici dintre personaje, pe baza căruia se încheagă acţiunea) are o serie de caracteristici care îl particularizează faţă de cel din opera epică:

– este o *formă mascată de narare*, care face să avanseze acţiunea;
– este *mijlocul esenţial* prin care se pun în evidenţă atitudinea, mentalităţile, psihologia personajelor dramatice;
– este *principala modalitate de caracterizare a personajelor*;
– are, obligatoriu, un *dublu rol*: de *comunicare* între personajele din scenă şi de *transmitere* către spectatori a gândurilor, a faptelor, a intenţiilor şi a aspiraţiilor acestora.

Uneori dialogul îşi găseşte reprezentarea chiar şi în *opera lirică* (de exemplu, ***Revedere*** de Mihai Eminescu), ce are conţinutul organizat pe baza relaţiei *întrebare-răspuns* (*structură dialogică*). Rolurile se distribuie între *eul liric* şi un *„personaj liric"* (în poezia eminesciană, codrul).

Dacă într-o operă lirică, întregul conținut se axează pe o adresare a eului liric, ce nu primeşte răspunsul sau „replica" aşteptată (ca în poezia ***Izvorul nopții*** de Lucian Blaga), atunci există un *monolog adresat* (mărcile lexico-gramaticale ale acestuia fiind cele specifice adresării: verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a II-a singular, vocative, imperative, interjecții etc.).

3. *Narațiunea* este un *mod principal de expunere* şi *de organizare compozițională*, dar şi *opera epică*, în versuri sau în proză, realizată pe baza acestuia (*basmul, balada, fabula, schița, nuvela, romanul* etc.). Accentul într-o narațiune cade pe *ce se întâmplă*. Drept urmare, există şi multe *texte nonliterare* care au ca mod de expunere narațiunea, numai că aceasta nu are culoare artistică, ci este o înşiruire de fapte, de întâmplări, de evenimente, la care este prezent sau participă autorul sau o persoană reală.

Dacă într-o descriere, accentul cade pe grupul nominal (substantiv + adjectiv, cu rol de epitet), într-o narațiune, accentul se deplasează către grupul verbal (al cărui nucleu este reprezentat de verb.

Textul narativ sau opera epică se defineşte prin situația în care există *narator, acțiune, personaje, narațiune* ca mod principal de expunere, la care se mai pot adăuga alte două elemente – *subiectul* şi *conflictul/ conflictele*.

Vom trece în evidență aceste elemente care sunt mărci ale unei narațiuni/ ale unei opere epice.

a. *Naratorul* (povestitorul) relatează faptele şi întâmplările din operă, în care sunt implicate personajele.

Atunci când vei identifica ipostaza naratorului într-un text narativ/ într-o operă epică, va trebui să identifici şi tipul acestuia. Pentru aceasta, te vei folosi de următoarea schemă:

- naratorul *subiectiv* (implicat afectiv, marca definitorie a implicării fiind relatarea la persoana I singular, ceea ce presupune perspectiva/ viziunea proprie asupra evenimentelor relatate);
- naratorul *obiectiv* (detaşat/ neimplicat afectiv, relatarea făcându-se la persoana a III-a singular);
- naratorul *omniscient* (este singurul care ştie cum gândesc şi acționează personajele, în spatele cărora se află şi pe care le prezintă în diferite ipostaze/ înfățişări şi situații);
- *naratorul-personaj* în propria narațiune (relatează la persoana I, iar narațiunea este marcat subiectivă);
- uneori este, pur şi simplu, *o „voce"* care relatează şi care nu poate fi identificată cu cineva anume.

Uneori există mai mulţi naratori în aceeaşi operă, care prezintă din perspectivă proprie acelaşi eveniment sau evenimente diferite, acest lucru întâlnindu-se mai ales în roman.

b. *Subiectul* unei naraţiuni/ al unei opere epice, de cele mai multe ori, presupune:

– plasarea într-un *context spaţio-temporal;*
– organizarea, de obicei, într-o succesiune de *momente* (expoziţiune, intrigă, desfăşurarea/ dezvoltarea acţiunii, punctul culminant/ puncte culminante – în funcţie de evoluţia conflictului/ a conflictelor –, deznodământul) sau pe baza relaţiei *situaţie iniţială – transformare/ evoluţie – situaţie finală.*

În unele opere, mai ales în cele moderne, nu pot fi identificate momente propriu-zise ale subiectului, accentul punându-se pe relatarea unor fapte, situaţii, comportamente ş.a.m.d. Aici, subiectul se constituie dintr-o multitudine de aspecte/ de detalii care se asamblează într-un întreg, menit să oglindească psihologia unui personaj, atmosfera unei epoci, viziunea subiectivă asupra teme precum viaţa, moartea, dragostea, timpul etc.

Reţine faptul că modul de construire a subiectului este propriu fiecărui autor, ce respectă sau nu anumite reguli încetăţenite pentru o specie literară sau pentru un anume tip de personaj, ce are o concepţie proprie asupra modului de a scrie o operă sau de a relata.

c. Totalitatea faptelor şi a întâmplărilor dintr-o operă epică formează *acţiunea,* care poate fi de următoarele tipuri:

– *simplă, liniară, incluzând un singur fir narativ* (întâmplările se înşiruie unele după altele şi decurg unele din celelalte, de obicei pe baza unei relaţii de tipul cauză-efect, precum în schiţa ***D-l Goe...***);
– *complexă, ramificată, cu diferite planuri narative care se întrepătrund* (are aspectul grafic al coroanei unui arbore, ca într-un roman, unde există mai multe fire narative/ planuri narative, care se intersectează, se despart, trec în prim-plan şi apoi în plan secundar etc.).

Nu putem vorbi de acţiune în absenţa unui *context spaţio-temporal.* Uneori este limitată, ca în schiţă, sau cunoaşte o amploare în timp şi în spaţiu, ca în roman. *Indicii spaţio-temporali* fixează cadrul acţiunii, permit raportarea înţelegerii cititorului la o experienţă şi cunoaştere proprie, facilitează înţelegerea atmosferei unei epoci etc.

Reține faptul că în acțiunea unei opere, în *narațiunea propriu-zisă* sau în *relatare/* în *povestire*, din rațiuni de construcție a subiectului sau a personajelor, pot fi intercalate:

– *secvențe descriptive* (care încetinesc sau chiar întrerup narațiunea);
– *secvențe dialogate* (prin dialog se obține impresia de autenticitate/ de desfăşurare a conflictelor chiar în fața ochilor cititorului, în acelaşi timp acțiunea concentrându-se, prin omiterea unor etape ale acesteia, chiar axându-se pe un singur aspect, considerat ca fiind esențial pentru conturarea unui episod din viața personajului, a unui comportament sau a unei atitudini/ reacții);
– *secvențe evocative* (prin care se conturează *ce* şi *cum* a fost cândva/ undeva);
– *secvențe meditative* (prin care naratorul sau unul dintre personaje reflectează asupra unor idei, întâmplări, situații, comportamente, înfățişări).

d. *Conflictele* pun în mişcare acțiunea şi determină comportamentul, reacțiile, atitudinile, gândurile personajelor. Simplificând, se poate afirma că un conflict reprezintă „ciocnirea" de pasiuni şi de interese dintre personaje, într-un context dat.

Într-o operă literară, conflictele pot fi privite din mai multe perspective:
– în funcție de numărul de personaje implicate, conflictul poate fi *individual/ individualizat* (legat de un singur personaj şi, în genere, axat pe reliefarea trăirilor personajului, pe evoluția comportamentului, a atitudinilor şi a reacțiilor acestuia) sau *colectiv* (între două sau mai multe colectivități, una dintre ele putând fi întruchipată de un singur personaj, care, în acest caz, devine *exponent/ reprezentant* al respectivei colectivități, în numele căreia vorbeşte şi acționează);
– în funcție de domeniul la care se referă, conflictele pot fi *sociale, istorice, morale, psihologice, erotice* etc.;
– în funcție de relațiile dintre personaje şi de specificul acțiunii pot fi *în stare latentă* (potențiale/ pe cale de a izbucni), *evolutive* (ascendente/ în plină desfăşurare, uneori conducând la o situație explozivă), *principale/ centrale* sau *secundare, simple* (liniare, în desfăşurare continuă) sau *ramificate* (împletite, imprevizibile, complicate, cu structură arborescentă) etc.

e. *Personajele* sunt acele nume/ entități/ ficțiuni care participă la *acțiune* în diferite grade (personaje *principale, secundare, episodice, de fundal*). Personajele pot fi clasificate în *individuale /individualizate, colective, exponențiale/ reprezentative,* iar din perspectiva construcției subiectului pot fi *simple* (schematizate, axate pe o singură trăsătură fundamentală de caracter, precum

în schiță) sau *complexe* (cu o varietate de trăsături de caracter, cu o psihologie complexă, uneori complicată, precum în roman) etc.

Într-o operă epică (sau dramatică) personajul poate fi situat într-o singură *ipostază* (de exemplu, Goe întruchipează imaginea copilului răsfățat și obraznic, dintr-o familie cu pretenții, în realitate vulgară, cu apucături de mahala) sau în *ipostaze diferite* (complementare, care contribuie la conturarea unei personalități complexe, nuanțate). Spre exemplu, părintele Trandafir, personajul principal al nuvelei ***Popa Tanda*** de Ioan Slavici se află în diferite ipostaze: preot de țară, întâiul gospodar al satului, soț și tată.

Atunci când ai de redactat caracterizarea unui personaj, fie ea și sumară, trebuie mai întâi să identifici modalitățile/ procedeele de caracterizare, orientându-te după schema de mai jos:

MODALITĂȚI DIRECTE DE CARACTERIZARE	MODALITĂȚI INDIRECTE DE CARACTERIZARE
Caracterizare directă efectuată de către: - narator (trăsături fizice și/ sau morale; statutul inițial al personajului); - alte personaje (caracterizare subiectivă, în raport de relațiile dintre personaje) - personaj însuși (autocaracterizarea/ autoportretul; definește modul subiectiv în care personajul se definește pe sine sau în raport cu lumea, faptele, întâmplările etc.)	Caracterizare desprinsă, prin interpretare, din: - gânduri, fapte, atitudini, comportament; - relațiile cu celelalte personaje; - limbaj (al personajului însuși sau al personajelor/ al naratorului, care vorbesc despre personajul dat; important este și *ce se spune* despre personajul dat, și *cum se spune*); - mediul în care personajul este situat/ societatea, epoca istorică, împrejurările concrete ale conflictului); - relația om-natură; - nume; - alte procedee: descrierea, antiteza, analiza psihologică etc.

Atunci când efectuezi o caracterizare, fie și sumară, a unui personaj, chiar dacă nu ți se indică prin cerința subiectului dat, trebuie, în partea de introducere, alături de alte elemente, să introduci 1-2 fraze, prin care să precizezi modalitățile/ procedeele de caracterizare a personajului, identificate în textul dat.

În partea de conținut a lucrării, vei sublinia trăsăturile personajului, începând cu cele fizice, şi apoi cu cele morale, identificate prin modalitățile/ procedeele enunțate de tine în introducere. Sunt două moduri consacrate de a sublinia trăsăturile:

- fie prin raportarea la ordinea modalităților/ a procedeelor de caracterizare (de exemplu, te referi, mai întâi, la caracterizarea directă, efectuată de către narator şi prezinți trăsăturile identificate, apoi la caracterizarea directă efectuată de către alte personaje ş.a.m.d.);
- fie prin sublinierea unor trăsături pe care le ierarhizezi, în funcție de importanța lor pentru evoluția personajului (dar atunci trebuie să menționezi separat şi modalitatea sau modalitățile de caracterizare prin care respectiva trăsătură este reliefată în text).

Reține că nu este indicat să combini, în aceeaşi lucrare, cele două moduri de organizare a lucrării, pentru că, aproape invariabil, scade calitatea compunerii.

Exersează, pe rând, ambele moduri de organizare, vezi care dintre ele este mai potrivit pentru maniera ta de a redacta şi perfecționează-l!

Despre eul liric

Eul liric/ eul poetic este acea *instanță* (acel *cineva*, mai mult sau mai puțin identificabil) care comunică – prin textul poetic – idei, gânduri, sentimente (similar naratorului dintr-o operă epică şi reprezentând un fel de „voce" a *emițătorului*, care este o abstracțiune şi care nu trebuie confundată cu persoana fizică, respectiv cu poetul/ cu scriitorul/ cu autorul în carne şi oase).

Simplificând lucrurile, *eul liric* este un alt chip al poetului (transpus într-o anumită ipostază: contemplativul, meditativul, nostalgicul, observatorul, îndrăgostitul etc.) şi care comunică, prin textul poetic (ce se caracterizează prin sens figurat, prin varietatea figurilor de stil şi a imaginilor artistice şi prin marea capacitate de sugestie a unor idei, gânduri, sentimente), cu un potențial cititor.

Mărcile lexico-gramaticale (însemne/ embleme, formate din cuvinte şi din structuri morfologice şi sintactice) ale prezenței eului liric într-un text poetic pot fi următoarele:

a. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana I singular*, în situația în care acestea sunt dominante, se poate vorbi de o *confesiune lirică*

(destăinuire/ mărturisire directă a gândurilor şi a sentimentelor) sau doar de *elemente de confesiune lirică*, când acestea apar în mod sporadic.

Un asemenea text poetic este obligatoriu marcat de *perspectiva subiectivă* (mod propriu de a privi lucrurile, de a gândi şi de a simţi), ce se reflectă în ideile poetice exprimate sau sugerate, în conturarea atmosferei poetice, în preferinţa pentru anumite figuri de stil şi imagini artistice, chiar în specificul elementelor de versificaţie (strofă, vers, ritm, rimă, măsură) etc.

b. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a II-a singular, verbe la imperativ, substantive în vocativ, interjecţii exclamative,* atunci se poate vorbi de un *discurs liric* (de un *monolog adresat,* când nu există replică de răspuns la ideile/ întrebările/ gândurile şi sentimentele exprimate), respectiv de o *adresare directă* către un *„personaj liric"* (precum în poezia ***Ce te legeni...*** de Mihai Eminescu, în care codrul joacă rolul unui asemenea *„personaj liric"*).

Perspectiva subiectivă este identificabilă prin aceleaşi elemente ca mai sus, cu observaţia că, mai ales în intervenţia eului liric, pot apărea şi elemente de *confesiune*, de *descriere* sau de *evocare* (prezentare a *ceea ce a fost* şi a *cum a fost cândva/ undeva*). De obicei, *discursul liric* presupune o organizare a conţinutului pe o relaţie de tipul: *eu-tu, eu-voi, atunci-acum* etc.

c. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana I plural,* atunci ipostaza eului liric este cea de *exponent/* de *reprezentant* al unei colectivităţi, în numele căreia „vorbeşte".

Aparent, eul liric nu este decât un *transmiţător*, cel mult un *interpret*, al ideilor, al idealurilor, al aspiraţiilor colectivităţii. Ca atare, *perspectiva subiectivă* în *discursul liric* (ceea ce presupune o relaţie de tipul: *noi-voi, ale noastre-ale voastre*) pare că aparţine doar respectivei colectivităţi. De fapt, şi în acest caz, perspectiva subiectivă implică însuşi eul liric, prin selecţia şi organizarea ideilor în textul poetic, prin mijloacele artistice care se susţin aceste idei, prin mesajul transmis etc.

d. Dacă apar *verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a III-a* (singular sau plural), eul liric nu se mai resimte ca implicat afectiv (adoptă masca unei *„voci" impersonale, obiective*, care emite idei şi/ sau descrie un peisaj, un cadru, o situaţie etc.).

Într-un asemenea caz, se vorbeşte despre *lirism obiectiv* (spre deosebire de *lirismul subiectiv*, din situaţiile precedente). Şi aici se poate vorbi despre o *perspectivă subiectivă*, numai că aceasta este implicită (ascunsă/ mascată/ disimulată), dar având trăsături similare celor precizate mai sus, prin care poate fi identificată.

În unele texte lirice, pot apărea diferite combinații de ipostaze ale eului liric, astfel încât se pot împleti elemente de confesiune cu cele de descriere, de meditație sau de evocare, cu interferențe între persoanele I, a II-a și a III-a ale verbelor.

Caracterul subiectiv al unui **text nonliterar** este vizibil prin prezența verbelor și a pronumelor la persoana I și a II-a, singular și plural, prin indicii spațio-temporali raportați la emițător. Subiectivitatea indică faptul că textul este centrat pe transmiterea sentimentelor, a experiențelor, a stărilor sufletești ale celui care scrie textul.

Despre cum rezolv cerințele complexe ale subiectului

Am ajuns într-un punct în care trebuie să abordăm și problema rezolvării unor cerințe complexe ale subiectului pentru testarea națională. Știm că aceasta este problema-cheie și că eventualele tale încercări de rezolvare a cerințelor aici au întâmpinat cele mai mari dificultăți, presupunând volumul de muncă cel mai ridicat.

Mai întâi, să vedem ce tipuri de texte îți impune ție să redactezi programa pentru evaluarea națională. Chiar dacă nu le denumește așa, programa îți impune să știi cum se redactează următoarele trei tipuri de texte:

- textul *descriptiv* (axat pe *cum arată cineva sau ceva*; altfel spus, ți se cere să faci o descriere de tip portret sau de tip tablou);
- textul *narativ* (centrat pe *ce s-a întâmplat*, uneori – pe *ce și cum s-a întâmplat*; cu alte cuvinte, ți se cere să povestești ceva, despre cineva sau despre ceva);
- textul *argumentativ* (elaborat cu un scop precis: *de a convinge pe cineva despre ceva*; acesta este un text care încearcă să convingă un interlocutor, un evaluator, un ascultător etc. să-ți accepte punctul de vedere, pe baza argumentelor/ a justificărilor pe care le aduci).

Aceasta este o clasificare didactică, în realitate întâlnindu-se frecvent interferențe între cele trei tipuri de texte. Ceea ce are importanță este faptul că trăsăturile tipului de text pe care ți se solicită să-l redactezi să fie dominante în textul elaborat de tine. Știi deja că nu poți redacta un text pur descriptiv, pentru că el va conține fie și minime elemente de narațiune, și invers.

Cât privește *textul argumentativ*, lucrurile sunt numai în aparență complicate. Credem că, mai degrabă, te sperie denumirea tipului de text, decât redactarea în sine. Un text argumentativ are o structură specifică, ce este similară structurii *introducere – cuprins – încheiere*, numai că se numește altfel,

din cauza faptului că se operează cu alte concepte, deci cu alte înțelesuri. Pe scurt, *structura unui text argumentativ* este următoarea:

– drept *introducere*, apare *ipoteza*, respectiv definirea/ enunțarea clară a opiniei tale despre faptul, ideea, semnificația... care îți este indicată prin cerință;
– în partea de *conținut* a compunerii/ a textului vei scrie *argumentele, motivațiile, justificările* cerute (mai întâi se enunță argumentul şi apoi se justifică prin exemplificare, prin explicarea sintetică, prin comentare, prin comparare cu alte fapte de acelaşi tip, prin dezvoltare etc.);
– în partea de *încheiere* vei scrie *concluzia* ta, care trebuie să întărească ipoteza, de obicei reprezentând o sinteză a argumentelor aduse; în niciun caz concluzia nu trebuie să contrazică ipoteza/ opinia de la care ai pornit.

Cel mai delicat lucru din această schemă este legat de scrierea argumentelor (enunțare şi justificare). Pentru a te asigura că nu vei întâmpina dificultăți într-o situație reală de testare, trebuie să te obişnuieşti cu un algoritm de lucru, ai cărui paşi ți-i propunem mai jos.

Când te afli în fața rezolvării unei probleme complexe, oricare ar fi aceasta:
– *analizează* atent toate datele problemei pe cale le ai la dispoziție sau pe care eşti capabil să le identifici;
– *concepe* un „sistem" în funcție de care să distribui răspunsurile posibile (format din elementele, datele, condițiile... care apar în problema ta; în situația unor sarcini complexe de lucru ce privesc textul literar sau nonliterar, mai poți adăuga şi altele, desprinse din interpretarea semnificațiilor textului);
– *propune* cât mai multe soluții posibile pentru fiecare element al sistemului pe care l-ai conceput (nu uita că orice problemă are cel puțin două soluții diferite!);
– *selectează*, în final, răspunsurile pe care le consideri că sunt cele mai potrivite sau care te avantajează cel mai mult.

Cu puțin exercițiu, este sigur că-ți vei îmbunătăți considerabil tehnica de elaborare a răspunsurilor în funcție de o analiză a datelor/ a elementelor pe care le ai la îndemână. Depinde numai de tine dacă vei persevera sau nu. Dacă o vei face, te vei antrena să iei decizii în cunoştință de cauză, dacă nu..., atunci ai o problemă!

După modelul de mai sus îți recomandăm să îți selectezi argumentele, justificările, motivările de care ai nevoie în redactarea oricărui text argumenta-

tiv (exprimarea unui punct de vedere asupra semnificației titlului, a mesajului transmis, a semnificației unui gest/ fapt/ comportament etc.).

Îți vom oferi un alt exemplu despre modul în care poți folosi informațiile căpătate mai sus, aici referindu-ne la *prezentarea semnificațiilor titlului unei opere literare* (sarcină de lucru, preluată din Modelul 1 al subiectelor oficiale pentru evaluarea națională).

Conform pașilor stabiliți pentru soluționarea unei probleme, mai întâi analizăm datele problemei pe care o avem de rezolvat. Identificăm, pentru început, două elemente în funcție de care vom distribui răspunsul nostru: *titlul* (privit ca o structură semantică/ referitoare la sensul lexical al cuvintelor componente și gramaticală) și *textul* la care se referă.

Apoi încercăm să analizăm relația care se creează între cele două elemente. Vom constata, relativ cu ușurință, că titlul *exprimă ceva*, în mod direct, în legătură cu textul, și *sugerează și altceva*, prin raportare la interpretarea semnificațiilor textului.

În acest moment, avem distribuția răspunsurilor posibile, în funcție de anumiți parametri. Semnificațiile titlului se vor obține prin însumarea răspunsurilor la întrebările de mai jos:

– care este structura (semantică și gramaticală) a titlului?
– ce exprimă, în mod direct, titlul în raport cu textul?
– ce mai poate sugera tiltlul, prin raportare la semnificațiile textului (desprinse din interpretare)?

Spre exemplu, dacă ni se cere să prezentăm semnificațiile titlului poeziei ***Noapte de iarnă,*** de George Topîrceanu (Subiectul I – B, din modelul oficial), conform grilei de mai sus, răspunsul ar fi următorul:

Titlul este alcătuit din două substantive comune nearticulate, aflate în relație de subordonare, primul cu formă de nominativ, „Noapte", iar celălalt cu formă de acuzativ cu prepoziție, „de iarnă". Cele două substantive, prin sensul lor, fixează cadrul temporal pe care poetul îl prezintă în discursul liric.

În relație cu textul fragmentar citat, titlul exprimă tema și, totodată, obiectul descrierii, respectiv o noapte de iarnă, privită subiectiv.

Așa cum apare în textul dat, ipostaza poetului este aceea a observatorului implicat, a martorului care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează în jur („orașul adormit", plopii, streșinile, case etc.). Totodată, titlul oferă o sugestie despre modul principal de expunere utilizat în text (descrierea) și despre specia literară căreia îi aparține fragmentul citat (pastelul).

Din acest loc, compunerea poate continua cu răspunsurile date la alte repere/ cerințe ale subiectului.

Despre aşezarea textului în pagină

Aşezarea textului în pagină presupune respectarea unor *norme de redactare a textului scris de mână*, asupra cărora nu mai eşti avertizat, din moment ce sunt *obligatorii* pentru oricare tip de lucrare. Îţi prezentăm alăturat câteva dintre aceste norme de care, obligatoriu, trebuie să ţii seama în redactarea **tuturor compunerilor** tale:

- titlul compunerii trebuie marcat prin subliniere (după titlu nu apare niciodată punctul);
- începutul lucrării trebuie scris cu alineat (marginea din stânga – 2-2,5 cm. + alineat – circa 2 cm.);
- fiecare idee principală/ esenţială trebuie marcată prin alineatul corespunzător;
- sfârşitul fiecărui enunţ va fi marcat prin semnul de punctuaţie impus de context (de obicei prin punct, întrucât majoritatea construcţiilor sunt enunţiative);
- scrierea până la marginea din dreapta a lucrării, cu despărţirea cuvintelor în silabe, acolo unde situaţia o impune (dacă rândul nu este scris până la capăt, se presupune că nu ştii să aşezi textul în pagină sau că nu ştii să desparţi cuvintele în silabe);
- se lasă necompletat numai rândul care conţine finalul unui enunţ şi se trece la paragraful următor prin alineat.

Pe de altă parte, ştii şi tu că prima impresie contează. La fel se întâmplă şi cu lucrarea ta, dincolo de punctajul pe care îl primeşte pentru îndeplinirea acestui criteriu de performanţă. Dacă aspectul lucrării este ordonat, impresia este bună, iar dacă aspectul este departe de acest deziderat, impresia creată este profund defavorabilă, putând avea, prin recul, consecinţe neplăcute. Evaluatorul poate să-şi extindă această impresie asupra întregului răspuns, şi atunci apare tentaţia firească de a acorda, pentru toate răspunsurile, un punctaj mai mic decât în mod normal.

Despre caligrafie

Respectarea condiţiilor minimale de caligrafie este, de asemenea, o cerinţă implicită, presupunând:

- păstrarea distanţei de un spaţiu între cuvinte;
- scrierea legată a literelor, uşor aplecate spre dreapta;
- menţinerea unei distanţe egale între literele aceluiaşi cuvânt;
- punerea semnelor diacritice;

– păstrarea formei standard a literelor şi a dimensiunilor optime, pentru obţinerea unui scris lizibil etc.

Deşi prin programa şcolară a claselor a V-a – a VIII-a nu se prevede, în mod expres, nimic despre acest aspect, el nu trebuie neglijat, pentru simplul motiv că reprezintă un obiectiv de îndeplinit în clasele primare. Astfel că se consideră un obiectiv realizat la acest nivel al vârstei şcolare, devenind o condiţie implicită pentru acordarea punctajului maxim în evaluarea răspunsului.

Despre exprimarea corectă

Limbajul folosit în exprimarea ideilor trebuie să respecte *normele limbii literare*, care implică:

- eliminarea formulărilor pleonastice şi tautologice, a cacofoniei, ca şi a repetiţiilor care nu sunt strict necesare clarificării unei idei (acolo unde este posibilă eliminarea repetiţiei, se va face substituirea unor termeni prin sinonime);
- evitarea clişeelor verbale şi a locurilor comune în exprimare;
- folosirea adecvată a termenilor, cu sensul lor de propriu (numai în mod excepţional pot apărea şi termeni cu sens figurat, de exemplu, în redactarea unei scrisori);
- evitarea abuzului de neologisme; interdicţia de folosire a regionalismelor, a arhaismelor, a termenilor şi construcţiilor populare sau de argou etc.;
- folosirea cu măsură a adjectivelor (mai ales în postura dublului şi a triplului epitet), ca şi a superlativului de tipul „extraordinar", „colosal", „genial"...;
- înlăturarea formelor pronominale, adjectivale şi verbale de persoana I şi a II-a, cu excepţia situaţiilor în care apar într-un citat sau în redactarea unei scrisori; relatarea se face, în exclusivitate, la persoana a III-a, pe un ton neutru, lipsit de efuziuni lirico-afective;
- evitarea construcţiilor echivoce, a ambiguităţilor de orice tip.

Oricărei compuneri i se acordă punctaj distinct pentru respectarea normelor exprimării, pentru ortografie şi punctuaţie. Dacă vei constata că ai deficienţe în atingerea acestui obiectiv, încearcă, prin exerciţii repetate, să le remediezi rapid, întrucât exprimarea şi ortografia precară au consecinţe supărătoare. Asemenea greşeli nu sunt trecute cu vederea de niciun evaluator, iar punctajul acordat nu te va favoriza niciodată.

Fă din calitatea exprimării şi din respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie un atu şi nu vei regreta acest lucru la niciun examen pe care îl vei susţine vreodată!

În loc de concluzii

Am ajuns la finalul „discuției” noastre. Pe parcursul a câteva zeci de pagini, am încercat să-ți clarificăm unele nedumeriri, pentru a te ajuta să parcurgi cu bine traseul unui antrenament al învățării de performanță.

Am considerat că această modalitate de prezentare, mai puțin întâlnită în cărțile la care ai avut acces, va estompa diferențele de vârstă, de informare și de experiență dintre autori și tine, drag cititor.

Toate recomandările pe care ți le-am făcut au condus, în vreme, la rezultate notabile, pentru cei care au ținut seama de ele.

În viziunea noastră, tu, drag cititor, ești un viitor învingător, care meriți ceea ce este mai bun. De aceea am folosit continuu sintagma **antrenament pentru învățarea de performanță**. De aceea ți-am proiectat antrenamentul ca pentru campioni și ți-am oferit informații, sfaturi și tehnici de antrenament de performanță.

Dacă le respecți în litera și în spiritul lor, îți vor deveni prieteni pentru mult timp, **dincolo de momentul propriu-zis al testării naționale 2010**. Prin efectele lor, îți vor crea o bază pentru a înfrunta alte încercări care te așteaptă.

Când vei rezolva testele din prezenta carte și vei avea dubii asupra răspunsului pe care trebuie să-l dai, întoarce-te cu încredere la informațiile și la sfaturile oferite în partea de început a cărții și caută acolo dezlegarea problemelor tale.

Fă-ți un program de antrenament pentru învățarea de performanță după criteriile propuse de noi și nu ezita să acționezi! Curând vei vedea rezultatele și, mai mult ca sigur, vei fi mândru de tine.

Succes!

III.
MODELE DE SUBIECTE

Varianta 1

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Într-o frumoasă zi de primăvară domnul învățător Blăguță a venit mai târziu decât de obicei la școală. Îi plăcea mult să pescuiască, se topiseră cam iute zăpezile, Murășul se umflase și apa era tulbure, cum e mai bună de pescuit. Și era lucru știut că, în lipsa d-lui Blăguță, Costi Balcovici e acela care pune mâna pe nuia, ca să ție bună rânduială – nu poate pentru c-ar fi cel mai mare dintre școlari, dar învăța bine.

Una e însă Blăguță și alta Costi. În fața d-lui Blăguță, Trică stetea smirnă, iar cu Costi se bătuse adeseori în piață, în zilele cele bune, când nu era singur, ci săreau amândoi, cu Sida, sora sa, în capul lui, și rar scăpa Costi cu fața curată, fiindcă Sida avea gheare ca pisica și ar fi sărit și în foc pentru frățiorul ei.

Tocmai de aceea, poate, Costi era foarte aspru față cu Trică, pe care îl știa acum singur.

— Trică! – strigă el răstit – stăi frumos!

Trică se ridică îndrăzneț în picioare: i se făcuse o nedreptate.

— Șezi! strigă Costi.

Dacă vreau, șed; dacă vreau, stau, răspunse Trică. Cine ești tu ca să-mi poruncești mie?!

Ceilalți școlari începură să râdă cu gurile întinse până spre urechi, căci copiii sunt oameni și ei și se simt mulțumiți când văd umilirea celor ce prea repede se înalță. Dar Costi, pui de om și el, nu voia să fie umilit.

—Afară! – strigă el dăscălește – în genunchi! și, rostind porunca, se duse ca să-l apuce pe Trică.

Trică, cu vreo trei ani mai mic decât Costi, nu se sâmțea destoinic să ție piept cu acesta; cu cât mai mic era însă omul, cu atât mai mare îi era hotărârea, și el știa să muște, să zgârie și să dea cu picioarele, ceea ce pe Costi îl umplea cu atât mai vârtos de mânie, cu cât ceilalți școlari se ridicaseră pe bănci și râdeau cu hohote de câte ori Trică îl nimerea bine. Astfel învingerea nu putea să fie decât a lui Trică; bătaie, ce-i drept a mâncat, părul i s-a cam rărit, gâtul îi era zgâriat, dar din bancă tot n-a ieșit

și în genunchi nu l-a pus decât d. Blăguță, care ținea ca autoritatea lui Costi să rămână întreagă.

(Ioan Slavici – *Mara*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor următoare: *tulbure, învingerea.* **6 puncte**
2. Precizează rolul liniilor de pauză din enunțul *Trică! – strigă el răstit – stăi frumos!* **6 puncte**
3. Explică, în 3-5 rânduri, motivul rivalității dintre Trică și Costi. **6 puncte**
4. Transformă dialogul în vorbire indirectă. **6 puncte**
5. Indică modul/ modurile de expunere prezent/e în text. **6 puncte**

B.

Scrie o caracterizare a lui Trică, de 10-15 rânduri, folosind numai informațiile din textul dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi modalitățile/ procedeele de caracterizare utilizate de narator; **4 puncte**

– să indici cel puțin două trăsături ale personajului, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ieri la prânz, în fața casei memoriale din Rășinari, au fost dezvelite o placă pe care erau gravate date despre viața și activitatea poetului transilvănean Octavian Goga, precum și un bust al acestuia. Evenimentul a fost prilejuit de împlinirea a șaptezeci de ani de la trecerea în neființă a scriitorului. Au participat autorități locale, elevii și profesorii școlii din localitate, invitați din localitățile învecinate. S-au rostit discursuri, câțiva copii au recitat din versurile poetului. A urmat, în localul școlii, care poartă numele poetului, o sesiune de comunicări științifice, precum și un concurs având ca temă viața și opera acestui fiu al satului. Cel mai bine pregătiți dintre concurenți au primit premii constând în volume de versuri ale scriitorului.

(***Gazeta de Transilvania***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații extrase din *știrea* de mai sus:

a. principala informație din textul dat;

b. locul unde a avut loc evenimentul, precum și timpul desfășurării acestuia;

c. motivul organizării evenimentului. **6 puncte**

2. Enumeră, în ordine cronologică, acțiunile care au avut loc în cursul evenimentului descris în text. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

În enunțul subliniat există:

a. 13 părți de propoziție;

b. 14 părți de propoziție;

c. 15 părți de propoziție. **6 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Cei mai bine pregătiți dintre concurenți au primit premii constând în volume de versuri ale scriitorului.* **6 puncte**

B.

Imaginează-ți că ai fost unul dintre concurenții „învinşi". Descrie, într-o compunere de 10-15 rânduri, propriile impresii de participant la acest concurs. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți concurenții și modul de desfășurare a concursului; **4 puncte**

– să explici motivul pentru care nu te-ai ridicat la nivelul „adversarilor", precum și sentimentele tale față de rezultatul concursului; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 2

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Un om avea un măgar și un cal, și-i încărcă pe amândoi cu unele și cu altele, și așa pornindu-i la drum, stăpânul mergea în urma lor. De la o vreme, măgarul, simțindu-se prea împovărat, zise către cal:

— Ia-mi, te rog, ceva din spinare de mă mai ușurează puțin.

Dar calul, nevrând să-l ajute deloc, bietul măgar mai merse cât merse și deodată căzu jos mort sub greutatea poverii lui. Atunci stăpânul luă și puse pe cal toată sarcina ce o dusese măgarul; iar calul mergea acum pe drum și plângea zicând:

— O, nemernicul de mine! Căci nu vrusei să iau puțină povară de pe tovarășul meu! El muri din pricina asta, iar eu trebuie să duc acuma și povara lui toată, ba încă-mi puse în spinare și pielea lui.

Învățătură: *Se cuvine ca cei ce pot să ajute și să sprijinească pe cei neputincioși, pentru ca și lor să le fie bine și spre folos.*

(*** – ***Măgarul și calul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Precizează, prin subliniere, locul accentului din următoarele cuvinte: *poverii, sarcina, vrusei, pricina, dusese, neputincioși.* **6 puncte**
2. Scrie trei expresii/ locuțiuni care să conțină cuvântul *cal.* **6 puncte**
3. Transcrie un fragment, de cel mult cinci cuvinte, care să exprime disperarea unuia dintre personajele fabulei. **6 puncte**
4. Precizează trăsătura umană care poate fi atribuită calului, având în vedere comportamentul său. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificația următoarelor enunțuri: *O, nemernicul de mine! Căci nu vrusei să iau puțină povară de pe tovarășul meu!* **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 5 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În țara noastră, broaștele țestoase de baltă sunt încă numeroase, fiind întâlnite din nord, din județul Botoșani, până în Dobrogea. Pe aiurea, cum e Germania, sunt împuținate din cauza bălților secate prin canalizări. Este rău că se întâmplă așa ceva, căci ele nu doar că nu produc niciun rău mediului în care trăiesc, dar, dimpotrivă, pot contribui la apărarea lui prin eliminarea unor dăunători, dar și a plantelor care, în exces, cotropesc apele de câmpie.

Măcar că de țestoase se zice că sunt greoaie la mers, de ele fiind legată ideea de încetineală, având să-și poarte în spate carapacea formată din oase și pavăza de pe piept, țestoasa-de-baltă, când se află în apă, e de o vioiciune fără pereche. Ziua nu se avântă să iasă din baltă, căci picioarele ei scurte, cu gheare ascuțite, nu-i permit să fugă lesne, când îi iese în cale vreun dușman. Cel mult își trage capul, picioarele și codița subțire sub carapace, sâsâind ca să-l sperie pe dușman; așteaptă așa.

Dacă e însă aproape de baltă, repede își dă drumul în apă, unde n-o poate nimeni necăji. Acolo se lasă la fund, pe mâl, așa încât nici nu o mai poți deosebi, căci culoarea carapacei este castanie, cu dungi și pete gălbui.

În apă este răpitoare. Poate vedea, căci ochii îi sunt acoperiți cu o perdea străvezie. Peștișorul care trece pe dinaintea ei, se simte deodată apucat de mijloc. Oricât s-ar zbate, nu poate scăpa, căci gura fără dinți a dușmanului are niște plăci tari, tăioase pe marginea fălcilor care țin loc de dinți. Dar nu-i displac nici buruienile de baltă.

(I. Simionescu – ***Fauna României***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– înfățișarea țestoasei-de-baltă;
– felul în care se apără de dușmani;
– ideea de care este legată existența broaștei-țestoase. **6 puncte**

2. Explică motivele pentru care țestoasa-de-baltă este dificil de prins când se află în apă. **6 puncte**

3. Fraza subliniată în textul de mai sus se analizează astfel:
a. modală, principală, atributivă, cauzală;
b. concesivă, principală, cauzală, atributivă;
c. consecutivă, cauzală, cauzală, atributivă. **6 puncte**

4. Precizează funcția sintactică a unui verb de conjugarea I, din text, respectiv a unui adjectiv variabil cu două terminații și a unui substantiv de genul feminin. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării animalelor, în țara noastră. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți importanța conservării biodiversității în lumea în de azi; **4 puncte**

– să indici posibile motive ale protecției mediului în țara noastră, valorificând și secvențe din textul dat; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 3

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund şi palid se prevede pintre nori
Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare,
Ca fantasme albe plopii înşirați se perd în zare,

Şi pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele perdute sub clăbucii albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Străluceşte şi desmiardă oceanul de ninsoare.
Iat-o sanie uşoară care trece peste văi...
În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

(Vasile Alecsandri – ***Iarna***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Subliniază, din lista următoare, toate cuvintele care s-au format prin derivare: *străluci, prevedere, văzduh, argintie, rotund, călătoare, trecători, înşirate, ninsoarea.* **6 puncte**
2. Menționează două consecințe ale folosirii cratimei în structura *adunate-n cer.* **6 puncte**
3. Selectează câte o structură conținând o enumerație, o comparație și un epitet. **6 puncte**
4. Indică două argumente care pot justifica faptul că poezia ***Iarna*** este un pastel. **6 puncte**
5. Motivează, într-o compunere de maximum 5 rânduri, asocierea verbului *a cerne* cu imaginea *norilor de zăpadă,* în prima strofă a poeziei. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Iarna***, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Certificat de garanție

Păstrează dovada originală a datei achiziției, astfel încât chitanța emisă la cumpărare să stabilească perioada certificatului de garanție.

CE SE ASIGURĂ	**Certificat de garanție pentru un an** În decursul unui an de la data achiziționării, se asigură gratuit componente și servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice componentă a frigiderului* care se defectează din cauza unui viciu de fabricație. **Certificat de garanție pentru cinci ani** În decursul a cinci ani de la data achiziționării se asigură gratuit componente și servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice piesă a sistemului de răcire* (*compresorul, vaporizatorul, rețeaua de tuburi*) care se defectează din cauza unui viciu de fabricație.	• Acest certificat de garanție este valabil pentru primul cumpărător și pentru urmașii acestuia, dar numai pentru produse achiziționate în vederea utilizării în scopuri casnice. • Firma noastră se obligă să asigure, în termenul de garanție, remedierea gratuită a defectelor. Clientul nu poate pretinde niciun fel de alte despăgubiri și, în niciun caz, schimbarea produsului. • Reparațiile din perioada de garanție se efectuează numai de centrele agreate de firma noastră.
CE NU SE ASIGURĂ	• Deplasări la domiciliu pentru a arăta clientului cum se utilizează produsul, pentru că la cumpărare s-a făcut clientului demonstrația utilizării, iar acesta are la dispoziție și instrucțiunile de folosire anexate produsului. • Instalarea necorespunzătoare. Dacă aveți probleme privind instalarea, contactați-ne. În răspunderea clientului revine conectarea electrică adecvată.	• Deteriorarea produsului dacă este folosit în alte scopuri decât cel inițial sau dacă este folosit în scopuri comerciale. • Defectarea produsului cauzată de accidente, inundații, foc, cutremure sau alte cauze naturale. • Dacă aveți întrebări privitoare la utilizarea produsului, vă rugăm să apelați la Biroul cu problemele consumatorului din orașul *X*, strada *XX* nr. *XXX*, ori să telefonați la Serviciul de informații clienți: *XXX. XXX. XX. XX.*

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:

– precizează ce poți face pentru a stabili dacă frigiderul cumpărat se află în perioada de garanție;
– indică persoanele care pot beneficia de certificatul de garanție;
– descrie modul în care poți obține informații despre utilizarea produsului. **6 puncte**

2. Explică diferența dintre Certificatul de garanție pentru un an și cel pentru cinci ani. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziția subordonată din fraza *Păstrează dovada originală a datei achiziției, astfel încât chitanța emisă la cumpărare să stabilească perioada certificatului de garanție* este:
a. cauzală;
b. consecutivă;
c. finală. **6 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Firma noastră se obligă să asigure, în termenul de garanție, remedierea gratuită a defectelor.*
6 puncte

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării mediului prin reciclarea produselor electrocasnice defecte sau depășite din punct de vedere tehnologic. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți importanța protejării mediului în lumea de azi; **4 puncte**
– să indici posibile motive ale protecției mediului în țara noastră (sau în localitatea în care trăiești); **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 4

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cumătrul corb ținea-n plisc o bucată
De cașcaval, furată.
Cumătra vulpe, trasă de miros,
Vorbi cu el de subt copac, de jos:
— Măria Ta, – îi zise, – să trăiești!
Că tare mândru și frumos mai ești.
De-ai fi la ghers cum te arăți la pene,
E lămurit, cu ochi și cu sprâncene,
Nu vreau să mint, dar nici nu vreau să neg,
Că ești minunea codrului întreg.
El, măgulit de-această cuvântare,
Voi să dovedească ce-i în stare:
Deschide pliscul, cașcavalul cade,
Vulpea i-l ia și-i ține, cum se cade,
O altă cuvântare: — Domnul meu,
O să te-nvăț acum ceva și eu.
Lingușitorii se înfruptă de la cei
Ce cască gura ascultând la ei.
Lecția mea, văzuși, nu te-a costat
Decât un colcovan de caș furat.*

(La Fontaine – ***Corbul și vulpea***)

Dicționar

* *colcovan*, s.n. (reg.) – bucată mare (de pâine, mămăligă, brânză).

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie două formule de adresare. **6 puncte**
2. Motivează întrebuințarea virgulei din propoziția: *Domnul meu,/ O să te-nvăț acum ceva și eu.* **6 puncte**
3. Extrage câte un verb la modul indicativ perfect simplu, conjunctiv prezent și condițional-optativ prezent. **6 puncte**

4. Transcrie versurile care conțin o laudă adresată de către vulpe, corbului. **6 puncte**

5. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificația moralei fabulei. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specia *fabulă* a poeziei ***Vulpea și corbul.*** **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să numești patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în poezie; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Horoscop – *Capricorn* (22.12 – 19.01): *Vineri vei avea plăcuta surpriză să-ți revezi un bun prieten din școala primară; în weekend îți faci de cap: petreci multe ore pe terenul de sport; luni se vor ivi probleme la școală, dar, ca de obicei, ele nu te vor afecta prea tare; marți seara, după o zi obositoare, va urma o discuție cu părinții care te va necăji mult, căci îi iubești și-ți pare rău să-i superi pentru că nu-ți valorifici deplin calitățile; miercuri ar fi bine să renunți la antrenament și să te pui cu burta pe carte, căci doar astfel te vei revanșa față de familia ta; joi este ziua norocoasă: vei primi numai note mari; deși nu-ți place să-l afișezi, orgoliul tău va fi satisfăcut.*

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – indică ziua/ zilele care consideri că sunt cele mai plăcute pentru *capricorn;*
   – precizează o posibilă modalitate a *capricornului* de a-și îmbunătăți relația cu părinții;
   – numește principala pasiune a *capricornului.* **6 puncte**
2. Transcrie un enunț care conține un sfat adresat *capricornului.* **6 puncte**
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

Propozițiile subliniate din fraza *marți seara, după o zi obositoare, va urma o discuție cu părinții care te va afecta mult, căci îi iubești și-ți pare rău să-i superi când nu-ți valorifici deplin calitățile* sunt, în ordine:

a. principală, subiectivă;
b. cauzală, subiectivă;
c. subiectivă, cauzală. **6 puncte**

4. Realizează extensia funcției sintactice a structurii *cu părinții* (*va urma o discuție cu părinții*) în propoziția subordonată corespunzătoare, menționând rezultatul obținut. **6 puncte**

B.

Folosind informațiile oferite de **Horoscop**, realizează, în 10-15 rânduri, un portret al *capricornului*. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să precizezi 3-4 trăsături ale *capricornului*; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături cu exemple adecvate, utilizând și informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 5

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A plecat barza la cumătra vulpe, care-şi avea casa în marginea unei păduri.

— Sunt bucuroasă de oaspeți, a zis vulpea. Ia poftim şi-i mânca ceva, că poate ți-o fi foame, cumetriță. Iaca eu am pregătit ceva bun pentru tine.

Şi vulpea aduse o farfurie de orez cu lapte dulce. Barza, hlop-hlop cu ciocul, dar nu putea ciuguli nimic din farfuria cu păsat, căci ciocul ei era prea lung şi subțire.

— Poate nu-ți place mâncarea mea, zice vulpea. Iartă acum, că n-am altceva după gustul tău.

Şi cumătra vulpe s-a apropiat cu botul ei de farfurie şi, cât ai clipi de două ori din ochi, a şters farfuria cu păsat.

— Mulţumesc şi pentru atâta. Poftim într-o zi şi pe la mine, a zis barza.

Şi a plecat barza la cuibul ei.

Iacă s-a dus şi vulpea la barză.

— Am o tocătură, cumetriţă vulpe, de-ţi lingi buzele numai când o vezi. Am făcut-o în cinstea ta şi după pofta inimii tale. Ia poftim şi ia din mâncarea mea!

Dar barza pusese tocătura într-un ulcior cu gâtul lung şi strâmt. Umbla vulpea în jurul ulciorului, îl mirosea, îl lingea, dar nu putea să ajungă până la gură şi nu mai putea de ciudă.

—Nu te supăra, cumătră vulpe, că n-am cum te primi mai bine.

Şi şi-a vârât barza ciocul ei pe gura ulciorului şi a început să mănânce tocătura.

Vulpea a plecat flămândă şi mânioasă de la casa berzii. Şi de atunci s-a stricat prietenia lor pentru totdeauna.

(*** – ***Vulpea şi barza***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Marchează prin subliniere locul accentului din cuvintele: *cumetriţă, bucuroasă, cumătra, mânioasă, tocătură, ulcior.* **6 puncte**
2. Precizează cazul cuvintelor subliniate: *A plecat barza la cumătra vulpe, care-şi avea casa în marginea unei păduri.* **6 puncte**
3. Scrie o propoziţie care să conţină un semn ortografic şi două semne de punctuaţie diferite şi precizează care este cel de ortografie şi care sunt cele de punctuaţie. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care barza *pusese tocătura într-un ulcior cu gâtul lung şi strâmt.* **6 puncte**
5. Scrie un enunţ în care să precizezi tema povestirii de mai sus. **6 puncte**

B.

Transformă în vorbire indirectă dialogul dintre vulpe şi barză.

Vei avea în vedere:

– păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorilor; **4 puncte**

– evidenţierea replicilor prin verbe care exprimă acţiunea de „a spune"; **4 puncte**

– trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a, la persoana a III-a, precum şi eliminarea vocativelor; **2 puncte**

– ortografia şi punctuaţia adecvate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție horoscopul de mai jos:

VĂRSĂTOR Fire neastâmpărată și imprevizibilă. Ignoră sfaturile celor din jur și, de aceea, are de suferit. Totuși, până la urmă, scapă cu fața curată din necazurile în care singur a intrat. Are încă multe de învățat despre felul de a se comporta în viață.	**PEȘTI** Înțelegător, modest, sociabil, visător, sensibil, impresionabil, dispus să se sacrifice pentru alții. Întâmpină greutăți în a fi practic. Își îndeplinește conștiincios obligațiile, dar îi lasă pe alții să ia hotărâri.	**BERBEC** Încăpățânat, îndărătnic, își urmează cu hotărâre drumul. Acționează rapid și fără să se gândească la consecințe. Nu-i pasă de cei din jur. Deseori este gălăgios și nepoliticos, dar obține totdeauna ce-și dorește.	**TAUR** Fire rațională, iubește ordinea, își cunoaște limitele. Este obiectiv, răbdător și rezistent, dur, încăpățânat, inflexibil. Reușește totdeauna în viață.
GEMENI Precaut, sensibil, tandru, meditativ, dornic de liniște, sentimental. Îi plac laudele. Respectă regulile și recunoaște necesitatea disciplinei, chiar dacă nu cu plăcere. Este adeseori închis în sine. Vrea să aibă ultimul cuvânt.	**RAC** Comunicativ, energic, sociabil, hotărât, activ. Dacă interesele de moment i-o cer, se orientează după cum bate vântul. Își schimbă comportamentul în funcție de starea de spirit.	**LEU** Încrezător în propriile forțe, mândru, știe să-și apere interesele, ceea ce-i aduce de multe ori necazuri. Ambițios, își organizează succesul și caută prestigiul social pe care, deși cu greutate, i-l recunosc și cei din jur. Ține la familie.	**FECIOARĂ** Modest, cu un simț pronunțat al datoriei, atent la detalii. Iubește frumosul și studiul, apreciază viața simplă. Este răbdător și perseverent, dar indecizia îl poate face să rateze șansele.
BALANȚĂ Fire hotărâtă. Pune preț pe dreptate. Ajută pe cei aflați în primejdie și-și respectă mereu cuvântul dat. Îi descoperi caracterul armonios îndată ce-l cunoști mai bine. Iese în evidență prin înfățișarea plăcută.	**SCORPION** Mândru și perseverent. Caracter puternic, voință și dorință de a-și impune individualitatea. Are un mod de a gândi și acționa deseori influențat de sentimente. Uneori tensionat, dar capabil de echilibru.	**SĂGETĂTOR** Iubește aventura. Este amabil, deschis, optimist. Poate fi însă și extrem de arogant. Succesele lui se datorează intuiției, dar și disponibilității de acțiune. Iubește adevărul și dreptatea.	**CAPRICORN** Perseverent, obține greu încrederea celorlalți. Are un puternic simț al realității. Se concentrează asupra esențialului. „Se cațără" încet, dar sigur spre țelurile lui ambițioase.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:

– indică zodia în care nativul este un ambiţios;

– precizează modalitatea prin care *capricornul* „se caţără" spre ţelurile sale ambiţioase;

– numeşte două calităţi ale *săgetătorului.* **6 puncte**

2. Transcrie un enunţ în care se afirmă firea schimbătoare a *racului.* **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
În fraza *Ambiţios, îşi organizează succesul şi caută prestigiul social pe care, deşi cu greutate, i-l recunosc şi cei din jur,* numărul propoziţiilor subordonate este:

a. 2;
b. 3;
c. 4. **6 puncte**

4. Completează propoziţia *Îi plac laudele,* astfel încât să conţină un complement circumstanţial de cauză şi un atribut. **6 puncte**

B.

Citeşte cu atenţie horoscopul. Alege un personaj dintr-un text narativ studiat, al cărui caracter se apropie mai mult de cel descris într-una dintre zodii, şi justifică-ţi opţiunea sub forma unei compuneri de 10-15 rânduri. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să precizezi numele personajului, titlul textului din care l-ai selectat, autorul, precum şi motivele alegerii tale; **4 puncte**

– să ilustrezi trăsăturile personajului cu exemple adecvate, din textul dat; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 6

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— *Dragă Costică, viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; știu cât pot conta pe amiciția ta și nu-mi pot permite a mă îndoi un moment că în cazul de față, fiind vorba, mă-nțelegi, de o chestiune care mă interesează în așa grad, încît dacă n-aș fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminți niciodată o afecțiune, ce pot zice că la rândul meu... în fine...*

— *În fine, zise Ionescu, am înțeles... Nu trebuia să mă iei așa pe departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază* de elev de-ai mei!*

— *Nu e loază, Costică, e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune, mi-e rudă.*

— *Cine știe ce leneș, ce dobitoc!*

— *Nu-i adevărat, dragă Costică, este un băiat prea cumsecade... Să nu mă lași!... Viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; știu cât pot conta pe amiciția ta și nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de față, fiind vorba, mă-nțelegi, de o chestiune...*

— *Ei, lasă astea! știi că țiu la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale?... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?*

— *7, dragă Costică...*

— *Apoi, dacă n-o fi știind nimic!*

— *Ei, acuma și tu! zi că nu știe; parcă el o să fie cel dintâi și cel de pe urmă care să treacă fără să știe... Te rog, dragă Costică! dacă rămâne băiatul repetent încă un an, e o nenorocire pentru familia lui – o familie dintre cele mai bune – și pentru mine o mare mâhnire...*

(I.L.Caragiale – ***Lanțul slăbiciunilor***)

Dicționar

**loază*, pl. *loaze*, s. f. (fig.) – om de nimic, fără valoare, șmecher.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie, din prima replică a lui Ionescu, un cuvînt care conține un diftong și un cuvînt care conține un triftong. **6 puncte**

2. Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *amiciția, să refuzi, totdeauna, departe, să dau, mâhnire.* **6 puncte**

3. Numește un defect al elevului, în viziunea profesorului său și o calitate a aceluiași elev, în viziunea vizitatorului. **6 puncte**

4. Scrie numele și prenumele personajului care discută cu vizitatorul. **6 puncte**

5. Precizează, pe baza textului, două dintre motivele invocate de vizitator pentru ca *loaza* să nu rămână repetentă. **6 puncte**

B.

Transformă în vorbire indirectă primele patru replici ale dialogului dintre vizitator și profesor. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorilor; **4 puncte**

– evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de „a spune"; **4 puncte**

– trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I și a II-a, la persoana a III-a, precum și eliminarea vocativelor; **2 puncte**

– ortografia și punctuația adecvate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Dacă, privind cu ochiul liber, se vede că atmosfera este însuflețită, cu atât mai multe minuni ne dezvăluie o cercetare cu instrumente care măresc. Vânturile ridică din apele secate legiuni de vietăți microscopice. Nemișcate, parcă scufundate într-o moarte aparentă, ele plutesc în aer până ce roua le readuce pe pământul hrănitor unde învelișul care înconjoară trupul lor transparent, se desprinde și unde, datorită substanțelor nutritive ce le conține orice apă, organismele primesc un stimulent nou. Cețurile atlantice de praf gălbui care pătrund periodic din arhipelagul Capului Verde până departe, în răsăritul Africii de Nord, în Italia și în Europa Centrală sunt aglomerări de organisme microscopice. Multe plutesc poate ani îndelungați în straturile cele mai înalte ale aerului și, antrenate de vânturi dau de curenți perpendiculari, coboară pe pământ unde renasc. Pe lângă aceste vietăți, în atmosferă mai abundă și numeroși germeni, ouă de insecte și semințe de plante care se răspândesc pe vaste suprafețe.

(Alexander von Humboldt – ***Priveliști din natură***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – precizează modul în care vietățile ce plutesc în atmosfera terestră *primesc un stimulent nou;*
   – enumeră zonele geografice cele mai îndepărtate unde ajung *cețurile atlantice de praf gălbui;*

– precizează ce altceva se mai găsește în atmosfera terestră, în afară de vietăți. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se precizează locul de unde provin vietățile microscopice care plutesc în atmosfera pământului. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
   Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *Nemișcate, parcă scufundate într-o moarte aparentă, ele plutesc în aer* în propozițiile subordonate corespunzătoare se obțin, în ordine, o subordonată:
   a. atributivă, completivă directă, completivă de mod;
   b. atributivă, subiectivă, completivă de loc;
   c. completivă de mod, subiectivă, completivă de timp. **6 puncte**

4. Completează propoziția următoare, astfel încât să conțină un subiect multiplu exprimat prin substantive comune articulate hotărât: *Vânturile ridică din apele secate legiuni de vietăți microscopice.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, care să conțină o descriere a unei dimineți de vară, al cărei început să fie: *Vânturile ridică din apele secate legiuni de vietăți microscopice...* **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să ordonezi elementele tabloului; **4 puncte**
- să folosești patru figuri de stil; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 7

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură
Înfunda mișcarea-i creață între stuf la iezătură;
Iar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate

Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate.
De când codrul, dragul codru, troienindu-şi frunza toată,
Îşi deschide-a lui adâncuri, faţa lunei să le bată,
Tristă-i firea, iară vântul sperios o creangă farmă
Singuratice izvoare fac cu valurile larmă.
Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
Un voinic cu ochi de vultur lunga vale o măsoară.
Şapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,*
Ş-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!

(Mihai Eminescu – ***Călin-file din poveste***)

Dicționar

**zburător* – (în mitologia populară) ființă fantastică.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Indică, prin subliniere, silaba accentuată din cuvintele: *sperios, singuratice, vultur.* **6 puncte**
2. Motivează prezența semnelor de punctuație din ultimul vers. **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, personificare, metaforă. **6 puncte**
4. Transcrie un vers în care eul liric apare în mod explicit. **6 puncte**
5. Descrie, în cuvinte proprii, imaginea codrului din versurile: *...dragul codru, troienindu-şi frunza toată,/ Îşi deschide-a lui adâncuri, faţa lunei să le bată...* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să analizezi versurile de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi modul de expunere dominant, genul literar şi trăsăturile acestuia, identificabile în text; **4 puncte**

– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Ţi-ai făcut deja rucsacul pentru excursie? Verifică totuşi dacă ai pus şi aspirină, paracetamol şi picături bixtonim pentru nas – curentul, variaţiile de temperatură, aerul condiţionat fixat pe temperaturi prea scăzute, toate acestea pot duce la răceli; adaugă şi un spray nazal pe bază de apă de mare – praful poate afecta căile respiratorii şi e important să ai la îndemână un decongestionant nazal; plasturi sterili de mărimi diverse care pot fi utilizaţi pentru orice fel de rană, dar şi pentru înţepăturile insectelor; o cremă sau un gel împotriva mâncărimilor datorate înţepăturilor de insecte; tablete de saprosan – este vremea legumelor şi a fructelor, iar consumul în exces poate dăuna stomacului tău.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
- scopul pentru care a fost scris acest text;
- anotimpul când a fost programată excursia;
- medicamentul/ medicamentele potrivit/e pentru decongestionarea căilor nazale, dintre cele pe care ar trebui să le ai în rucsac. **12 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se precizează produsele potrivite pentru atenuarea neplăcerilor datorate înțepăturilor insectelor. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziția subordonată care are ca regent cuvântul *verifică* este:
a. completivă directă;
b. condițională;
c. concesivă. **6 puncte**

4. Completează propoziția *este vremea legumelor și a fructelor*, astfel încât să conțină un atribut adjectival. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să povestești o întâmplare hazlie dintr-o excursie la care ai participat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să oferi informații succinte despre locul și timpul când a avut loc excursia; **4 puncte**
- să prezinți circumstanțele în care s-a produs întâmplarea la care te vei referi; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 8

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Noaptea-i dulce-n primăvară, liniştită, răcoroasă
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasă.
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi şi răpizi meteori.

Pe un deal, în depărtare un foc tainic străluceşte
Ca un ochi roş de balaur care-adoarme şi clipeşte.
Sunt păstori în şezătoare sau vreo ceată de voinici?
E vreo tabără de care sau vreun rond de tricolici?*

Cătră munţi, prin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude
Când din culme-n culme noaptea buciumele răsunau
Şi la lupte sângeroase pe români îmbărbătau.

Acum însă viaţa-i lină; ţara doarme-n nepăsare!
Când şi când un câne latră la o umbră ce-i apare.
Şi-ntr-o baltă mii de broaşte în lung hor orăcănesc,
Holbând ochii cu ţintire la luceafărul ceresc.

(Vasile Alecsandri – ***Noaptea***)

Dicţionar

**tricolici* (pricolici), s.m. – strigoi, duh rău.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie trei expresii/ locuțiuni care să conțină cuvântul *viață*. **6 puncte**
2. Transcrie trei cuvinte derivate cu sufixe. **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, comparație, inversiune. **6 puncte**
4. Menționează două trăsături care pot justifica faptul că poezia *Noaptea* este un pastel. **6 puncte**
5. Scrie un cuvânt/ o expresie prin care consideri că ai putea să exprimi cel mai bine impresia pe care poetul vrea să o transmită cititorului prin intermediul descrierii naturii. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei *Noaptea*, prin raportare la conținutul textului liric. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Hotel Panoramic este situat în stațiunea Poiana Brașov, la altitudinea de 1 110 metri și la doar 12 kilometri de Brașov. Accesul se face pe un drum asfaltat și ușor accesibil în orice anotimp. Hotelul are 10 camere single, 5 duplex și 5 apartamente dotate cu tot confortul. La parter se află un restaurant cu program non-stop, iar la subsol, piscină, saună și bowling. Este clasificat cu patru stele. Iarna se poate practica schiul pe mai multe pârtii – atât pentru începători, cât și pentru schiori experimentați –, dotate cu transport pe cablu. Există și un patinoar artificial, aflat la doar 5 minute distanță de hotel. Rezervări, cu minimum trei zile înainte, la tel. (0269).XXX.XXX.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din *anunțul* de mai sus:
   – scopul pentru care a fost scris acest text;

– enunțul care, din punctul tău de vedere, conține informația esențială a *anunțului*;
– o informație pe care ai fi dorit să o mai conțină *anunțul*. **12 puncte**

2. Transcrie un enunț în care se precizează calitatea serviciilor hotelului *Panoramic*. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *Accesul se face pe un drum asfaltat și ușor accesibil în orice anotimp* în propozițiile subordonate corespunzătoare se obțin, în ordine, o subordonată:

a. temporală, atributivă, atributivă;
b. subiectivă, atributivă, atributivă;
c. modală, directă, indirectă. **6 puncte**

4. Numește (fără a le analiza) părțile de vorbire din propoziția: *Este clasificat cu patru stele.* **6 puncte**

B.

Rescrie, în 10-15 rânduri, anunțul dat, astfel încât să conțină și informațiile dorite de tine și care lipsesc din *anunțul* de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să adaugi cel puțin două informații suplimentare care să completeze anunțul în mod adecvat; **4 puncte**
– să folosești un limbaj potrivit pentru acest tip de text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 9

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Peste creștetul înalt al brazilor luneca vântul ca un râu nevăzut și, tăindu-se în frunza lor ascuțită, trimetea până în depărtare tânguioase și prelungi glasuri de orgă. Din toate părțile tăcere solemnă, de pretutindeni liniște sfântă...

Şi de la deal un român, c-o traistă-n băţ, scobora la vale pe poteca strâmtă.
— Bună ziua şi cale bună, prietene, zisei eu când fu în dreptul meu.
— Mulţămim dumilor-voastre, domnişorule, răspunse el, uitându-se cam sfios la mine.
— Da ce-ai în traistă?
Ia, vro doi chitici de păstrăv, să iertaţi, îngăimă el luându-şi căciula din cap. [...]
Scosei doi lei şi-i dădui românului, care rămase nedumerit.
— Acuma, fă cumva, te rog, şi mi-i înşiră pe-o smicea, ca să-i pot duce.
Românul scoase iute un briceag, tăie o crenguţă subţire de brad, o curăţi, o ascuţi la un capăt şi-mi înşiră păstrăvii pe ea, vârându-li-o prin urechi la fiecare. [...]
Şi mergeam ducându-mi prânzul înşirat pe nuia. [...]
Toate ca toate, dar încotro să apuci când poteca se desface înaintea ta ca o caracatiţă cu picioarele împrăştiate pretutindeni sub desişul pădurii, şi, mai cu samă, ce te faci când soarele, prea grăbit parcă, se pleacă la vale, dincolo de piscurile munţilor dimpotrivă şi te lasă în voia umbrelor care dau chioare peste tine?

(Calistrat Hogaş – ***Pe drumuri de munte***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie două sinonime pentru sensul din text al adjectivului (*tăcere*) *solemnă*. **6 puncte**
2. Motivează întrebuinţarea virgulelor în enunţul *Mulţămim dumilor-voastre, domnişorule, răspunse el, uitându-se cam sfios la mine.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: comparaţie, epitet. **6 puncte**
4. Precizează modurile de expunere prezente în text. **6 puncte**
5. Descrie, în cuvinte proprii, imaginea naturii din enunţul: *Peste creştetul înalt al brazilor luneca vântul ca un râu nevăzut şi, tăindu-se în frunza lor ascuţită, trimetea până în depărtare tânguioase şi prelungi glasuri de orgă.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să oferi un răspuns la întrebarea călătorului aflat singur, pe înserate, în pustietatea muntelui: ...*încotro să apuci când poteca se desface înaintea ta ca o caracatiţă cu picioarele împrăştiate pretutindeni sub desişul pădurii, şi, mai cu samă, ce te faci când soarele, prea grăbit parcă, se pleacă la vale, dincolo de piscurile munţilor dimpotrivă şi te lasă în voia umbrelor care dau chioare peste tine?* **12 puncte**

În compunere trebuie:
- să realizezi o descriere a locului unde se află călătorul, care să justifice motivul neliniştii sale; **4 puncte**
- să oferi călătorului o soluţie plauzibilă pentru o asemenea situaţie-limită; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Mihai discută cu Dana despre următoarea știre pe care au citit-o într-un ziar: *Datele oficiale cele mai recente despre starea cărţii în România arată că în ultimul an au fost tipărite peste 12 000 de cărţi, dar tirajele medii sunt în cădere liberă: de la 24 400 în 1990, la 12 000 în 1994, la 6 000 în 2001, la 600 în 2006. Cititorii sunt diferenţiaţi. Şi totuşi, 56% dintre subiecţii chestionaţi într-o anchetă recentă declară că nu au cumpărat nicio carte în ultimul an şi 55% nu au citit deloc cărţi. Cam 5% din populaţie nu cumpără cărţi, dar împrumută adesea şi primeşte.* Cei doi colegi au păreri diferite despre cele aflate:

Dana: Informația pe care am citit-o este îngrijorătoare, fiindcă dovedește dezinteresul multor persoane pentru tot ce înseamnă cultură și educație. Fără cultură, cred că oricine dintre noi este sortit să rămână un ignorant, iar fără educație, are puține șanse să reușească în viață.

Mihai: Nu cred că ai dreptate. În primul rînd, cum poți fi sigură că informația este corectă? Apoi, chiar dacă e corectă, rezultă că din doi oameni, unul totuși citește cărți, chiar dacă nu foarte multe, ceea ce nu este atât de rău. De altfel, toți colegii noștri de clasă citesc, și nu doar o carte – două pe an. Eu sunt convins că situația nu-i chiar așa de îngrijorătoare.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din *anunțul* de mai sus:
– scopul pentru care a fost scris acest text;
– intervalul de timp care a fost vizat de cercetarea despre starea cărții;
– procentul cititorilor care nu au citit deloc cărți. **6 puncte**

2. Transcrie un enunț care conține o informație îngrijorătoare despre starea cărții. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Prin contragerea propozițiilor subordonate din fraza *Informația pe care am citit-o este îngrijorătoare, fiindcă dovedește dezinteresul multor persoane pentru tot ce înseamnă cultură și educație* în părți de propoziție, se obțin, în ordine:
a. atribut, complement de cauză, atribut;

b. atribut, complement direct, nume predicativ;
c. complement direct, complement de cauză, atribut. **6 puncte**

4. Numeşte părţile de vorbire din enunţul: *toţi colegii noştri de clasă citesc.* **6 puncte**

B.

Tu ce părere ai despre informaţia din ziar? Scrie un text de 10-15 rânduri în care să-ţi exprimi acordul sau dezacordul cu opinia Danei sau a lui Mihai. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să integrezi, alături de propria ta părere, şi argumente ale celui pe care îl contrazici sau ale celui pe care îl aprobi; **4 puncte**
– să foloseşti un limbaj potrivit pentru exprimarea unei opinii; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 10

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiţă
Li se uscă rădăcina.

Peste creştet de dumbravă
Norii suri îşi poartă plumbul,
Cu podoaba zdrenţuită
Tremură pe câmp porumbul.

Şi cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful şurii noastre
Smulge-n sbor câte-o şindrilă.*

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
Ni s-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

(Octavian Goga – **Toamna**)

Dicționar

*****_șindrilă_, s. f. – scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie un cuvânt derivat cu ajutorul unui sufix, respectiv un cuvânt derivat cu ajutorul unui prefix. **6 puncte**

2. Scrie vocalele și semivocalele din cuvintele *podoaba, se-ndoiesc, miazănoapte.* **6 puncte**

3. Numește figura de stil prezentă în versurile *Plânge-un pui de ciocârlie/ Sus pe cumpăna fântânii.* **6 puncte**

4. Menționează două mărci ale eului liric prezente în mod explicit, în text. **6 puncte**

5. Numește sentimentul dominant care se desprinde din poezia lui Octavian Goga, motivându-ți opțiunea într-un text de 3-5 rânduri. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei *Toamna,* prin raportare la conținutul textului liric. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**
– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— *Bună, Dane!*
— *Bună, Mihai!*
— *Mă aștepți de mult?*
— *Să tot fie vreo zece minute!*
— *Scuze! Hai repede, că întârziem la școală.*
— *Tu vorbești?*
— *Lasă asta. Ce-avem prima oră?*
— *Cred că... româna!*
— *Da' ce-i cu tine? Te văd cam neliniștit.*
— *Nu mă întreba! Am o problemă!*
— *Ce problemă?!...*
— *Păi...*

A.
Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie o replică în care unul dintre vorbitori este:
– ironic;
– îngrijorat;
– nedumerit. **6 puncte**

2. Explică semnificația punctelor de suspensie în enunțul *Cred că... româna!* **6 puncte**

3. Prin extensia părții de propoziție subliniate, din enunțul *Să tot fie vreo zece minute*, în propoziția subordonată corespunzătoare, se obține o subordonată:
a. atributivă;
b. completivă directă;
c. subiectivă. **6 puncte**

4. Numește părțile de vorbire din enunțul următor: *Hai repede, că întârziem la școală.* **6 puncte**

B.
Scrie o continuare alcătuită, în total, din zece replici, a dialogului dintre Dan și Mihai, din care să reiasă motivul îngrijorării lui Dan. **12 puncte**
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți un motiv convingător al îngrijorării lui Dan; **4 puncte**
– să utilizezi un limbaj potrivit cu acela utilizat de cei doi vorbitori; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 11

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Într-o casă în care erau mulţi şoareci se înnădise o mâţă care mergea acolo în toate zilele şi-i vâna întruna. De la o vreme, văzând şoarecii că numărul lor se tot împuţinează, ziseră între dânşii:

— Fraţilor, nu trebuie să mai ieşim de prin găurile noastre, că de vom mai ieşi, toţi vom pieri, iar de nu, vom avea linişte şi vom scăpa.

Atunci pisica, nemaivăzând niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi că ce-ar face ca să-i poată scoate, şi socoti că era bine să pară că a căzut de la un loc înalt şi să se lungească pe pământ ca şi cum ar fi moartă. Şi chiar aşa făcînd, un şoarece se uita la dânsa dintr-o gaură şi, văzând-o astfel lungită, îi zise:

— O, jupâneasă mâţă! De ţi-aş vedea pântecele umflat ca o tobă, tot nu mă voi apropia de tine.

Învăţătură: *Aşa fac oamenii cei înţelepţi, când ştiu că cineva i-a amăgit o dată în vreun chip oarecare, altă dată nu-i mai poate înşela, măcar de-ar întrebuinţa mii de meşteşuguri, căci ei atunci mai tare se păzesc şi se feresc.*

(* – *Mâţa şi şoarecii*)**

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie o propoziţie care să conţină un sinonim/ o expresie pentru sensul din text al verbului *a se înnădi*. **6 puncte**
2. Rescrie fraza, eliminînd cacofoniile fără a modifica sensul: *Atunci pisica, nemaivăzînd niciun şoarece ieşind din găuri, se gîndi că ce-ar face ca să-i poată scoate.* **6 puncte**
3. Precizează o trăsătură specifică omului, ce rezultă din următoarea replică a şoarecelui: *O, jupâneasă mâţă! De ţi-aş vedea pântecele umflat ca o tobă, tot nu mă voi apropia de tine.* **6 puncte**

4. Indică două argumente care permit încadrarea textului într-unul dintre genurile literare studiate (epic, liric, dramatic). **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificația **Învățăturii** plasate în finalul fabulei lui Esop. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specie a fabulei ***Mâța și șoarecii***. **12 puncte**

În compunere trebuie:
- să numești două dintre caracteristicile speciei, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
- să argumentezi finalitatea morală a textului; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Harry Potter și Prințul Semipur *este al șaselea film din seria adaptărilor cărților lui J. R. Rowling. De data aceasta, Hogwarts nu mai este refugiul sigur care era odată, întrucât Cap-de-Mort își întinde puterea atât asupra Încuiaților, cât și asupra lumii vrăjitorilor. Al șaselea an la Hogwarts al lui Harry a debutat deja într-un mod ciudat, dat fiind că Lumea Încuiată și cea Magică încep să se împletească... În plus, dragostea și gelozia plutesc în aer, însă tragedia este aproape, iar Hogwarts-ul s-ar putea să nu mai fie niciodată ceea ce a fost.*

(*Șapte seri* – Prezentarea filmului ***Harry Potter și Prințul Semipur***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   - un posibil motiv pentru care prezentarea filmului este atât de concisă;
   - evenimentul care generează acțiunea filmului;
   - o informație despre succesul filmelor avându-l ca erou pe Harry Potter.

   6 puncte
2. Transcrie un enunț care se referă la motivul pentru care al șaselea an la *Hogwarts al lui Harry a debutat deja într-un mod ciudat.* **6 puncte**

3. Propozițiile din fraza *De data aceasta, Hogwarts nu mai este refugiul sigur care era odată, întrucât Cap-de-Mort își întinde puterea atât asupra Încuiaților, cât și asupra lumii vrăjitorilor* sunt, în ordine:
   a. principală, atributivă, cauzală;
   b. temporală, atributivă, cauzală;
   c. principală, concesivă, consecutivă. **6 puncte**
4. Transcrie subiectul și predicatul primei propoziții din fraza *În plus, dragostea și gelozia plutesc în aer, însă tragedia este aproape, iar Hogwarts-ul s-ar putea să nu mai fie niciodată ceea ce a fost.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să povestești conținutul unui film vizionat recent. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi titlul și tipul filmului (de aventuri, istoric, SF etc.); **4 puncte**
- să prezinți pe scurt succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 12

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A trecut întâi o boare
Pe deasupra viilor,
*Și-a furat de prin ponoare**
Puful păpădiilor.

Cu acorduri lungi de liră
I-au răspuns fânețele.
Toate florile șoptiră,
Întorcându-și fețele.

Un salcâm privi spre munte
Mândru ca o flamură.
Solzii frunzelor mărunte
S-au zburlit pe-o ramură.

Mai întâi o coțofană
Fără ocupație
A adus o veste-n goană
Și-a făcut senzație:

Cică-n munte, la povarnă,
Plopii și răsurile
Spun că vine-un vânt de iarnă
Răscolind pădurile,

Și-auzind din depărtare
Vocea lui tiranică,
Toți ciulinii pe cărare
Fug, cuprinși de panică...

(G. Topîrceanu – ***Rapsodii** de toamnă***)

Dicționar

**ponor,* s.n. (pop.) – vâgăună, groapă, râpă.

**rapsodie, s.f.* – scriere lirică în versuri, fantezistă și sentimentală, de un colorit pitoresc.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie două neologisme din text. **6 puncte**
2. Motivează întrebuințarea semnelor ortografice și/ sau de punctuație în versul: *S-au zburlit pe-o ramură.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: comparație, personificare. **6 puncte**
4. Precizează rima și măsura versurilor din prima strofă. **6 puncte**
5. Explică, într-o compunere de maximum 5 rânduri, semnificația imaginii din următoarele versuri: ...*o boare/* [...] *a furat de prin ponoare/ Puful păpădiilor.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei *Rapsodii de toamnă*, prin raportare la conținutul textului liric.

12 puncte

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Teritoriul țării noastre este aşezat în sud-estul Europei, de-a lungul paralelei de 45°, în plină zonă temperată. Prin Dunăre este legată de Europa Centrală, iar prin Marea Neagră se deschide spre Orient. Munții Carpați îl străbat de la nord la sud, apoi, întorcându-se la „curbură", de la est la vest şi se închid în sfârşit către nord.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – zona geografică în care se află teritoriul României;
   – un reper util în identificarea pe hartă a țării noastre;
   – tipul de climă al acestei zone geografice. **6 puncte**
2. Precizează scopul textului de mai sus. **6 puncte**
3. Numărul total al propozițiilor din textul de mai sus este de:
   a. 3;
   b. 4;
   c. 5. **6 puncte**
4. Transcrie toate substantivele articulate din prima propoziție a textului. **6 puncte**

B.

Dezvoltă textul de mai sus într-o descriere literară de 10-15 rânduri, în care să integrezi sinonime adecvate contextului ale cuvintelor subliniate.

12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să ordonezi în mod corespunzător elementele componente ale tabloului; **4 puncte**

– să foloseşti patru figuri de stil diferite; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 13

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cică a fost odată un uncheş şi o mătuşe. Mătuşa avea o găină, iar unchiaşul un cocoş. Găina babei oua în toate zilele câte un ou.

Moşul:

— Mătuşe, dă-mi şi mie un ou să-m' mai ung ăl gâtlej, că tot cu mămăligă uscată mi s-a acrit.

— Ba mai pune-ţi pofta-n cui şi nu mai mânca ou, că ţi s-o apleca; dacă ţi-e gustul, bate-ţi şi tu cocoşul ca să-ţi ouă.

Moşul ascultă pe babă, puse mâna p-un băţ şi dă-i în cocoş.

— Uş! cocoş netrebnic, că nu te-oi mai slăbi din bătaie până nu mi-i oua colea-n copaie.

Azi aşa, mâine aşa, până la urmă s-a luat bietul cocoş de gânduri cu atâta bătaie, că-l bătea moşul nemiluit în toate zilele. Într-o zi plecă şi el în lume, cu gând că de-o putea să-i aducă moşului bani ca să-şi cumpere ouă – cum era el să ouă?– să se mai întoarcă; de unde nu… oricine o fi bucuros să câştige un cocoş.

(* – Cocoşul moşului)**

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Rescrie propoziţia *Ba mai <u>pune-ţi pofta-n cui</u>*, înlocuind structura subliniată cu un sinonim adecvat contextului. **6 puncte**
2. Motivează folosirea apostrofului în structura *să-m' mai ung*. **6 puncte**
3. Numeşte momentul subiectului prezent în text. **6 puncte**
4. Numeşte câte o trăsătură a moşului şi a babei, care poate fi dedusă din textul de mai sus. **6 puncte**

5. Prezintă, cu propriile cuvinte, cele două alternative ale cocoşului, atunci când se hotărăşte să plece de acasă. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 5 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecţi fidelitatea faţă de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Vara, fructele şi legumele sunt variate şi apetisante. Dar nu numai atât. Roşiile conţin licopen (substanţă necesară pentru întreţinerea pielii) şi vitamina C. Ardeii sunt şi ei surse excepţionale de vitamina C. În 140 de gr. de ardei, se găsesc mai mult de 140 de mgr. de vitamina C. Şi procentul de betacaroten (provitamina A) este foarte ridicat, mai ales în compoziţia ardeiului roşu. Asocierea dintre vitamina C şi betacaroten este extrem de benefică pentru sănătatea pielii, dar şi a sistemului cardio-vascular. Fasolea verde este excelentă pentru regimurile alimentare ale persoanelor supraponderale, aportul ei caloric fiind moderat (24 de calorii în 100 de grame de fasole verde). Vara este, de asemenea, sezonul pepenilor galbeni şi verzi. Şi aportul lor caloric este minim. În plus, conţin betacaroten (mai ales pepenii galbeni) şi potasiu, ambele importante pentru prevenirea tulburărilor cardio-vasculare. Nu rata nici caisele, bogate şi ele în betacaroten.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – două dintre legumele şi/ sau fructele recomandate persoanelor supraponderale;
   – un motiv pentru care merită să faci o cură de caise;
   – legumele şi fructele indicate pentru prevenirea afecţiunilor sistemului cardio-vascular. **6 puncte**

2. Precizează unul dintre scopurile textului de mai sus. **6 puncte**

3. Indică numărul părților de propoziție din enunțul: *Vara, fructele și legumele sunt variate și apetisante.*

a. 3;

b. 4; **6 puncte**

c. 5.

4. Alcătuiește o frază în care să existe și o propoziție subordonată circumstanțială de cauză, având ca termen regent forma verbală *nu rata.*

6 puncte

B.

Scrie, pe baza fragmentului dat, o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinți opinia ta argumentată, în legătură cu beneficiile unei diete bogate în legume și fructe proaspete.

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți câteva dintre calitățile fructelor și legumelor despre care va fi vorba în compunere; **4 puncte**

– să indici minimum două argumente adecvate, în favoarea unei diete bogate în legume și fructe; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 14

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În vacanța mare aveam să-mi sporesc orizontul cu experiența unei lumi noi, a muntelui. De aproape două decenii părinții n-au mai apucat calea spre munte, cum obișnuiau în anii tinereților lor. Tata care nu era niciodată foarte sănătos, se pomeni într-o zi cam slăbit și ne spuse că are să mute casa la aer mai tare. O hotărâre fu luată nemijlocit cu chiote: vom pleca la munte. Tata se va înțelege cu un pădurar să ne cedeze pentru un șir de săptămâni casa.

Se putea ajunge în pragul acestei colonii de pădurari pe-un drum ce şerpuia, mai întâi domol şi bine bătut, apoi tot mai accidentat, când pe un mal, când pe celălalt, al râului. Pe drumul capricios, în fiecare săptămână scormonit şi stricat de puhoaiele ce descărcau mărăcinişul muntelui peste el, călătorului nu-i era cu putinţă decât o înaintare înceată şi răbdurie, cu căruţa.

Într-o înainte-de-amiază târzie, după ce au fost încărcate în căruţă toate cele trebuincioase somnului şi traiului pentru vreo şase săptămâni, pornirăm. Până seara nădăjduiam să ajungem...

(Lucian Blaga – ***Hronicul şi cântecul vârstelor***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie trei expresii/ locuţiuni care să conţină cuvântul *zi.* **6 puncte**

2. Subliniază semivocalele din următoarele cuvinte: *muntelui, două, obişnuiau.* **6 puncte**

3. Transcrie trei indici de timp. **6 puncte**

4. Indică modul/ modurile de expunere prezent(e) în text. **6 puncte**

5. Argumentează, într-o compunere de maximum cinci rânduri, că fragmentul de mai sus aparţine *situaţiei iniţiale/ expoziţiunii* textului. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 5 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecţi fidelitatea faţă de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Ciocârlia de câmp (alauda arvensis) *se întâlneşte frecvent în <u>ţinuturile</u> joase, de stepă, din Europa, dar apare şi în lungul văilor montane largi şi înierbate, şi în zona <u>alpină</u>. Are coloritul cafeniu-gălbui cu pete întunecate, ventral fiind albicios. Cuibăreşte pe sol în ierburi. Cele 3-4 ouă pământii, cu pete brune, sunt clocite cam 12 zile, de către femelă. Ponta este depusă în luna aprilie. Pe vară scot 2-3 generaţii de pui. Masculul cântă în zbor, la mare înălţime deasupra cuibului. Iarna se întânesc*

mai ales în locurile de mică altitudine. Unele populații iernează în nordul Africii și sud-vestul Asiei.

(Dimitrie Radu – ***Mic atlas ornitologic***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
- denumirea științifică a ciocârliei;
- numărul aproximativ de pui de-a lungul unui an;
- aria de răspândire. **6 puncte**

2. Precizează tema textului. **6 puncte**

3. Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *Masculul cântă în zbor, la mare înălțime deasupra cuibului* în propozițiile subordonate corespunzătoare, se obțin, în ordine:

a. subiectivă, circumstanțială de loc, circumstanțială de loc;

b. subiectivă, circumstanțială de timp, circumstanțială de loc, circumstanțială de loc;

c. completivă directă, circumstanțială de timp, circumstanțială de timp, circumstanțială de timp. **6 puncte**

4. Precizează modul și timpul verbelor din enunțurile: *Cele 3-4 ouă pământii, cu pete brune, sunt clocite cam 12 zile, de către femelă. Ponta este depusă în luna aprilie.* **6 puncte**

B.

Dezvoltă textul de mai sus într-o descriere literară, de 10-15 rânduri, în care să integrezi sinonime adecvate contextului ale cuvintelor subliniate. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să ordonezi în mod corespunzător elementele componente ale tabloului; **4 puncte**
- să folosești patru figuri de stil diferite; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 15

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În sus pe Argiș,
Prin ăl cărpeniș,
Prin ăl aluniș,
Plimbă-mi-se, plimbă
Domnul Negru-vodă
Pe dalba-i moșie
C-o verde cocie,*
Verde zugrăvită,
'Ntr-aur poleită,
Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
Nouă meșteri mari
Și Manole zece,
Care mi-i întrece,
Stă inima-i rece.
El că mi-a îmblat
Țara-n lung și-n lat,
Prin ăl cărpeniș,
Prin ăl aluniș,
Lungiș,
Curmeziș,
Dar tot n-au găsit
Un zid învechit,
Un zid părăsit,
Rămas de demult.

(*Meșterul Manole*)

Dicționar

**cocie, cocii*, s.f. (înv. și reg.) – trăsură (ușoară), căruță.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie două enunțuri în care să integrezi câte o expresie/ locuțiune a cuvintelor *inimă*, respectiv, *a rămâne*. **6 puncte**

2. Transcrie trei cuvinte a căror formă nu se mai regăsește în limba literară actuală. **6 puncte**
3. Numeşte momentul subiectului prezent în text. **6 puncte**
4. Precizează o trăsătură prin care Manole se diferențiază de ceilalți meșteri. **6 puncte**
5. Explică, într-o compunere de maximum 5 rânduri, valoarea expresivă a structurii subliniate din versurile următoare: …*a umblat/ Țara-n lung și-n lat*. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specie, a unei balade studiate. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să precizezi două caracteristici ale baladei populare, ca specie literară; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici cu exemple din textul ales; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Modesta locuință a părinților mei a fost construită în 1926 pe terenul cumpărat de la un negustor, aflat într-o zonă situată între străzile Negoiul și Meșterul Manole, de la marginea Bucureştiului.

Casa avea următoarele dotări: apă curentă, canalizare, lumină electrică, telefon, încălzirea fiind mixtă – sobe cu lemne şi cărbuni, sobă cu petrol la bucătărie şi boiler electric pentru încălzirea apei la baie şi la bucătărie.

În curte se găseau o grădină și un spațiu de circulat, pavat cu dale din beton. În grădină aveam un tei, un vişin turcesc, un brad, viță de vie şi flori în toate sezoanele. În fiecare sezon făceam lucrări necesare bunului mers al casei astfel: primăvara se aranja grădina, se tăia vița, se văruiau pomii, apoi se stropea vița contra manei; vara se cumpărau lemnele pentru iarnă şi petrolul; toamna se scuturau coşurile, iar iarna ne luptam cu nămeții de zăpadă din curte şi de pe stradă.

(Ecaterina Simu – ***Amintiri***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – dotările locuinței descrise;

– motivul pentru care *vara* se cumpăra petrol;
– *lucrarea necesară bunului mers al casei* care se efectua iarna. **6 puncte**

2. Transcrie câte un indice de spaţiu şi un indice de timp. **6 puncte**
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Prin extensia funcţiei sintactice a structurii subliniate din enunţul *...iarna ne luptam cu nămeţii de zăpadă din curte şi de pe stradă* în propoziţie subordonată corespunzătoare, se obţine o:
a. atributivă;
b. circumstanţială de loc;
c. completivă indirectă. **6 puncte**
4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *Modesta locuinţă a părinţilor mei a fost construită în 1926.* **6 puncte**

B.

Descrie, într-o compunere de 10-15 rânduri, casa în care locuieşti. **12 puncte**

Compunerea ta trebuie:
– să conţină indici de spaţiu şi de timp; **4 puncte**
– să conţină o enumerare a elementelor care compun ambianţa locuinţei; **4 puncte**
– să aibă o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să se înscrie în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 16

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Spânzurat de aer printre ramuri
se frământă în mătasa-i
un păianjen.
Raza lunii l-a trezit din somn.

Ce se zbate ? A visat că
raza lunii-i fir de-al lui şi
cearc-acuma să se urce
până-n ceruri, sus, pe-o rază.
Se tot zbate îndrăzneţul
şi s-azvârle.
Şi mi-e teamă
c-o să cadă – visătorul.

(Lucian Blaga, ***Visătorul***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Identifică în text două cuvinte care aparţin aceleiaşi familii lexicale, precizând şi cuvântul de bază. **6 puncte**

2. Menţionează două consecinţe ale folosirii cratimei în structura *de-al.* **6 puncte**

3. Transcrie două figuri de stil distincte, precizând felul lor. **6 puncte**

4. Indică două argumente care pot justifica faptul că textul dat aparţine genului liric. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Ce se zbate ? A visat că/ raza lunii-i fir de-al lui şi/ cearc-acuma să se urce/ până-n ceruri, sus, pe-o rază.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei ***Visătorul,*** prin raportare la conţinutul textului. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relaţia dintre titlu şi conţinutul poeziei; **4 puncte**

– să menţionezi cel puţin două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Muzeul Satului din inima capitalei constituie pentru toţi românii şi oaspeţii străini care ne vizitează ţara – fie ei specialişti sau turişti – un reper de spirit românesc, o imagine vie a lumii satului tradiţional, expresie a artei noastre ţărăneşti. [...]

Începuturile constituirii Muzeului Satului se situează cu peste 100 de ani în urmă (1865-1867), când remarcabilul om de cultură Al. Odobescu lansa ideea necesității de prezentare în expoziție și a unor gospodării țărănești. [...]

Proiectul mai vechi al lui Al. Odobescu a fost desăvârşit în anul 1936, când s-a înființat Muzeul Satului Românesc, „ca operă colectivă – după cum scria H.H. Stahl, unul dintre fondatorii săi – a Şcolii Sociologice Române, creată şi condusă de profesorul Dimitrie Gusti". [...]

Specialiştii şi studenții au adunat pe cele 5 hectare repartizate pe malul lacului Herăstrău, în nordul Bucureştiului, „30 de gospodării autentice sau reconstruite după aşezările cele mai caracteristice ale țării", un tezaur inestimabil de tehnică, de ştiință şi artă românească, prezentându-se vizitatorului ca un sat-sinteză, reprezentativ pentru spiritualitatea românească. [...]

Muzeul s-a ridicat în luna lui florar a anului 1936, în două luni, participând alături de specialişti, de oameni de cultură şi artă, 130 de meşteri populari veniți din satele de unde erau aduse casele şi 1 100 muncitori (zidari, tâmplari, dulgheri, pictori de construcții etc.) repartizați în sectoarele aflate în construcție. [...]

Astăzi Muzeul Satului se întinde pe o suprafață de 10 ha, cu 71 de complexe, cu 317 de construcții diferite: case, anexe, biserici, instalații de tehnică populară, ateliere meşteşugăreşti – toate repartizate de-a lungul ulițelor străjuite de arbori şi flori, într-un mirific cadru natural.

(Aurelia Cosma, Doina Işfănoni, ***Muzeul Satului***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
- autorul/ autorii;
- personalitatea care a lansat ideea realizării unui Muzeu al Satului;
- două categorii de participanți la realizarea muzeului. **6 puncte**

2. Selectează trei repere numerice pe care le consideri relevante pentru actualul Muzeu al Satului. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
Propoziția subordonată din fraza *Proiectul mai vechi al lui Al. Odobescu a fost desăvârşit în anul 1936, când s-a înființat Muzeul Satului Românesc... este*
a. subiectivă;
b. circumstanțială de timp;
c. atributivă.

4. Precizează funcția sintactică şi diateza următoarelor verbe din text: *participând, erau aduse, se întinde.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți descrii o vizită (reală sau imaginară) la Muzeul Satului din Bucureşti, primăvara, pornind de la informațiile din text. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să descrii Muzeul Satului din Bucureşti, referindu-te la elemente spațiale (imaginea de ansamblu, clădirile componente şi detaliile) şi temporale (anotimpul, momentul zilei); **4 puncte**
- să prezinți impresiile tale despre elementele care fac din acest muzeu o atracție turistică; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 17

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

O linişte solemnă şi activă.
Milioane de frunze,
Milioane de ace de brad,
Oscilând pe un cadran imens.

Lemnul ca o aspirație a pământului,
A pietrei. Brazi, paltini, ulmi, stejari
Atâtea esențe de divinitate.
În jurul meu pădurea lucrează la cercuri.

În trunchiuri
Ciocănitoarea bate nituri ¬*
E o linişte încărcată
De febra înălțării unor catarge.

Unde plec, Doamne?

(Marin Sorescu – ***Pădurea***)

Dicționar
**nit, nituri*, s.n. – tijă de metal folosită la îmbinarea pieselor metalice.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie sinonimele a trei neologisme din text. **6 puncte**
2. Desparte în silabe cuvintele din text: *linişte, solemnă, milioane, aspirație, ulmi, divinitate.* **6 puncte**
3. Selectează o enumerație, o comparație şi un epitet. **6 puncte**
4. Transcrie un vers în care eul liric apare în mod explicit. **6 puncte**
5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versului: *În jurul meu pădurea lucrează la cercuri.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Pădurea***, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu şi conținutul poeziei; **4 puncte**
– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Multă vreme câinele a fost utilizat şi pentru tras cărucioare cu mărfuri, mai ales în Belgia şi Olanda. Măsurile de protecție a animalelor, dar mai ales motorizarea transporturilor în ultimele decenii au scos din uz acest mod de tracțiune. [...]

Ca însoțitor al nevăzătorilor, câinele a fost utilizat încă din Antichitate. O frescă din Herculanum înfățişează un om nevăzător ținând în mâna dreaptă o funie prinsă de zgarda unui câine. [...] *În prezent însă astfel de utilizare a devenit foarte rară, mai ales în aglomerațiile urbane.*

O sarcină modernă a dobândit-o câinele ca aviator. Între America şi Extremul Orient, deasupra zăpezilor polare zboară avioane în cursă regulată pentru a aproviziona stațiunile meteorologice. În caz de accident, supraviețuitorii ar muri pe banchiză, de foame şi frig; ca să-i salveze, sunt lansați din avioane „câini-paraşută", având legate pe spate provizii de hrană şi materiale de prim ajutor. Câinii descoperă prin miros locul accidentului şi se grăbesc într-acolo. Tot prin ajutorul lor sunt deservite şi unele observatoare meteorologice polare.

(Aristide N. Popescu – ***Semper fidelis***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– tema fragmentului;
– două situații în care intervin salvator *„câinii-parașută"*. **6 puncte**

2. Menționează trei utilizări ale câinelui în ajutorul sau pentru salvarea oamenilor, descrise în fragmentul dat. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**

Propoziția subordonată din fraza *ca să-i salveze, sunt lansați din avioane „câini-parașută", având legate pe spate provizii de hrană și materiale de prim ajutor* este:

a. circumstanțială de timp;
b. circumstanțială de scop;
c. circumstanțială de cauză.

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text și valoarea lor morfologică. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) despre un câine care salvează un om, având ca punct de plecare sugestiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să prezinți, pe scurt, întâmplarea (reală sau imaginară) prin care trece un câine pentru a salva omul; **4 puncte**
– să-ți exprimi opinia despre cele întâmplate; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 18

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Mişcă-ţi tu poienile
Şi-ţi ridică genele,
De priveşte până-n zare:
Nu s-arată şir de care,
Şir de care ferecate,
Scârţâind împiedicate,
De-angarale-mpovărate,*
*De neferi** înconjurate?...*
Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Scutură-ţi tu pletele
Să s-adune cetele:
Cetele haiducilor,
Spaimele răscrucilor,
Să răstoarne carele,
Vânzolind covoarele,
Să desfunde lăzile
Să-şi împartă prăzile...
(St. O. Iosif – ***Cântec vechi***)

Dicţionar

**angara, angarale,* s.f. – (în Evul Mediu, în Moldova şi Ţara Românească) nume generic dat obligaţiilor în muncă impuse ţărănimii.

***nefer, neferi,* s.m. – soldat pământean din corpul arnăuţilor; soldat care făcea parte dintr-o poteră.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie antonimele următoarelor cuvinte din text: *ferecate, împovărate, bătrân.* **6 puncte**
2. Motivează utilizarea virgulei în versurile: *Codrule, stăpânule,/ Codrule, bătrânule!* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: o metaforă, o repetiţie şi o personificare. **6 puncte**
4. Precizează măsura, ritmul şi felul rimei din versurile de mai sus. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Codrule, stăpânule,/ Codrule, bătrânule!/ Scutură-ți tu pletele/ Să s-adune cetele.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să ilustrezi realizarea motivului literar al comuniunii dintre om şi natură în poezia ***Cântec vechi***.
12 puncte

În compunere trebuie:
– să precizezi genul literar şi trăsăturile acestuia, identificabile în text; **4 puncte**
– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) pentru a ilustra comuniunea dintre om şi natură; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Pădurile tropicale ale lumii

Pădurile tropicale se găsesc în apropierea Ecuatorului, în regiuni cu ploi bogate. Cele mai întinse păduri tropicale sunt în bazinul Amazonului din America de Sud, în America Centrală, Africa Centrală şi de Vest, sud-estul Asiei şi estul Madagascarului. Suprafețe mici de pădure mai există în nordul Australiei şi în insulele Pacificului.

Viața în pădurea tropicală

Datorită căldurii din tot timpul anului şi precipitațiilor bogate, pădurile tropicale din zonele joase au cea mai mare diversitate de plante şi animale de pe Pământ. Chiar şi azi, oamenii de ştiință descoperă noi specii care trăiesc în zone izolate. Plantele cresc în condiții de căldură şi umiditate. Ele furnizează hrană din abundență pentru păsări, insecte şi alte animale. [...]

Pădurea în pericol

Pădurea tropicală este distrusă din ce în ce mai mult, din cauza exploatării forestiere şi a defrişărilor care fac loc fermelor, agriculturii, carierelor şi drumurilor. Foarte multe specii binecunoscute de plante şi animale sunt amenințate serios atâta timp cât habitatele lor din pădure sunt distruse şi vânătoarea continuă nestingherită. Acolo unde unele animale, ca urangutanul şi tigrul, se găseau cu sutele de mii, acum au rămas doar câteva sute de indivizi. Nu va trece mult timp până ce aceste animale vor dispărea pentru totdeauna din sălbăticie.

(*Panorame. Pădurea tropicală*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
– titlul și un subtitlu;
– editura care a publicat lucrarea;
– două cauze pentru care *pădurile tropicale din zonele joase au cea mai mare diversitate de plante și animale de pe Pământ*. **6 puncte**

2. Transcrie fragmentul despre zonele geografice în care se găsesc cele mai întinse păduri tropicale. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
În enunțul *Pădurea tropicală este distrusă, din ce în ce mai mult, din cauza exploatării forestiere și a defrișărilor care fac loc fermelor, agriculturii, carierelor și drumurilor*, felul propozițiilor este următorul:
– propoziție principală, propoziție circumstanțială de cauză, propoziție atributivă;
– propoziție principală, propoziție circumstanțială de mod, propoziție atributivă;
– propoziție principală, propoziție subordonată atributivă.

4. Precizează gradul de comparație la care se găsesc adjectivele subliniate și funcția lor sintactică. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării pădurii tropicale de defrișări extinse, în zilele noastre. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți importanța protejării pădurii tropicale în lumea de azi; **4 puncte**
– să valorifici două secvențe din text care ilustrează necesitatea protejării pădurii tropicale de exploatarea forestieră haotică; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 19

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pe cer câţiva nouri încă, palizi, zdrenţuiţi de soare,
Se topesc ca fulgii iernii, pe pământ umbra lor moare.
Sus nemărginire-albastră, jos e mărginitul verde.
În potop de umbră satul, sub copaci stufoşi, se pierde.
Stâncile îşi scot din dealuri a lor frunţi îmbătrânite;
Iar pe vale-şi duce gârla undele-i neliniştite.
Stânca zice gârlei:—Spune-mi, pentru ce eşti trecătoare?
Pentru ce, şi zi şi noapte, şi pe luna şi pe soare,
De al vremii bici gonită, tu alergi neîncetat?
Nu vezi eu cum râd de vreme şi de zboru-i necurmat? [...]
— Tu, răspunde gârla stâncei, tu ai somnul drept ursită,
Eu în mine port viaţa. Dormi. Eu sunt neadormită! [...]

(Alexandru Vlahuţă – ***Pe deal***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Selectează din text două cuvinte formate prin derivare şi un cuvânt format prin conversiune (schimbarea valorii gramaticale). **6 puncte**
2. Motivează utilizarea celor două virgule în structura: - *Tu, răspunde gârla stâncei, tu ai somnul ...* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: o antiteză, o enumeraţie şi o personificare. **6 puncte**
4. Menţionează două trăsături ale pastelului din primele şase versuri de mai sus. **6 puncte**
5. Explică, într-o compunere de maximum 5 rânduri semnificaţia dialogului dintre *stâncă* şi *gârlă*. **6 puncte**

B.

Argumentează într-o compunere de 10-15 rânduri, că poezia ***Pe deal*** de Alexandru Vlahuţă, aparţine genului liric.

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două dintre caracteristicile genului liric; **2 puncte**
– să ilustrezi caracteristicile genului liric cu exemple extrase din text; **2 puncte**
– să explici modul prin care se face simţită prezenţa eului liric; **2 puncte**

– să prezinți rolul mijloacelor/ procedeelor artistice în conturarea ideii poetice; **2 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Județul Maramureș, situat la granița nordică a României cu Ucraina, cuprinde vechile pământuri ale Maramureșului, Chioarul, Lăpuș și Depresiunea Baia Mare. Bogățiile în aur, argint, plumb, zinc, sare, pășuni întinse, păduri și terenuri agricole, fauna și flora au făcut ca acest județ să fie locuit cu mii de ani în urmă.

Municipiul Baia Mare este reședința administrativă a județului Maramureș.

Din suprafața de 6 215 kmp a județului, zona montană ocupă 43 %, cu Munții Rodna și Masivul Pietrosul – cel mai înalt din Carpații Orientali – și zona vulcanică cu Munții Gutâi și Țibleș; 30 % din suprafață sunt dealuri și platouri, iar 27 % sunt ocupate de depresiuni, lunci și terase.

În mijlocul Maramureșului, a Munților Rodnei, Gutâi și Țibleș se găsește Depresiunea Maramureșului, cea mai mare din România, având 75 de km lungime și 20 de km lățime. Pe crestele munților, iarna domnește până în lunile mai-iunie.

Județul Maramureș este cunoscut încă din Antichitate pentru expoatările de minereuri. Baia Mare, Baia Sprie, Cavnic și Baia Borșa s-au dezvoltat având ca bază mineritul. În anul 1884, la Firiza, lângă Baia Mare, s-a început prelucrarea plumbului, iar în 1920, prelucrarea zincului la Fabrica Phoenix.

Zona județului Maramureș păstrează multe din vechile tradiții românești, cum ar fi folosirea lemnului în construcții, cât și costumele tradiționale purtate în zilele de sărbătoare.

(*Prezentarea județului Maramureș*, http://www.tourismguide.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – titlul;
   – domeniul tematic în care se încadrează;
   – informațiile despre vechile tradiții românești păstrate în zona Maramureșului. **6 puncte**
2. Menționează trei informații de ordin geografic despre care consideri că pot constitui o atracție turistică. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
   Propoziția subordonată din fraza *Bogățiile în aur, argint, plumb, zinc, sare, pășuni întinse, păduri și terenuri agricole, fauna și flora au făcut ca acest județ să fie locuit cu mii de ani în urmă* este:

a. predicativă;
b. circumstanțială de scop;
c. completivă directă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul *au făcut ca* *acest* *județ să fie locuit* *cu* *mii* *de* *ani* *în urmă.*
6 puncte

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care descrii un peisaj (de munte/ de deal/ de câmpie), care te-a impresionat într-o călătorie de-a ta.
12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
– să înfățişezi elementele spațiale şi temporale ale tabloului, de la imaginea de ansamblu la detalii; **4 puncte**
– să utilizezi patru modalități artistice (imagini artistice, figuri de stil); **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 20

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Tot mai citesc măiastra-ți carte,
Deşi ți-o ştiu pe dinafară:
Parcă urmând şirul de slove,
Ce-a tale gânduri sămănară,
Mă duc tot mai afund cu mintea
În lumile de frumuseți,
Ce-au izvorât, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți...
Şi te-nțeleg, te simt aproape:
Cu-aceeaşi suferință-n față,
Cu ochii gânditori şi galeşi,

Sătul de trudnica-ţi viaţă.
A, nu mă mir că ţi se dete
O zodie atât de tristă,
Că, zbuciumat de-atâtea patimi,
Râvneşti pe cei ce nu există,
Şi că potop de negre gânduri
Se strâng şi ţi se zbat sub frunte:
Pe veci întunecaţii nouri
Sunt fraţii vârfului de munte!
(Al. Vlahuţă – ***Lui Eminescu***)

A.
Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie trei cuvinte din familia lexicală a adjectivului *trist*. **6 puncte**

2. Notează varianta corectă / variantele corecte de despărţire în silabe a următoarelor cuvinte: *mă-ias-tra/ mă-ia-stra, din-a-afa-ră/ din-a-fa-ră, noap-tea/noa-ptea, vieţi/ vi-eţi, trud-ni-ca/ tru-dni-ca.* **6 puncte**

3. Selectează din text două metafore şi un epitet. **6 puncte**

4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii care să conţină perechea *substantiv-adjectiv*. **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Pe veci întunecaţii nouri/ Sunt fraţii vârfului de munte!* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să demonstrezi că poezia ***Lui Eminescu*** de Al. Vlahuţă este un portret literar. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să precizezi trăsăturile modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat; **4 puncte**
– să prezinţi semnificaţia a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Poluarea luminoasă este denumirea strălucirii cerului, cauzată de iluminatul artificial, care este risipit în aer în particule mici, ca picăturile de apă sau praf. Poluarea luminoasă implică şi lumina care intră în casele noastre, ca de exemplu lumina puternică stradală care bate în geamul unui dormitor.

Cele mai importante surse de lumină artificială includ iluminatul stradal, reclamele ecranizate în aer liber, excesele de lumină în evenimentele sportive şi iluminatul clă-

dirilor. Obiectele de iluminat greşit montate permit luminii artificiale să strălucească în afară şi în sus, spre cer, în loc să se concentreze în jos.

Iluminatul exterior s-a extins considerabil în ultimii 30 de ani. Noaptea, cerul de deasupra Angliei este mult mai „aprins" decât oricare altul din ţările Europei, cu excepţia Olandei. Acest tip de poluare a redus posibilitatea omului de a vedea stelele şi are un impact negativ asupra vieţii în sălbăticie. Acesta se realizează în mai multe feluri. Câteva exemple ar fi următoarele: poluarea luminoasă poate cauza ciocnirea păsărilor migratoare cu clădiri iluminate, poate crea zori de zi falşi, care induc în eroare şi afectează comportamentul păsărilor, perturbă activităţile copacilor şi plantelor care sunt coordonate de lumina de zi (căderea frunzelor sau înflorirea) în oraşe. Lumina inutilă şi greşit direcţionată este şi un consum de energie în van.

Putem însă reduce cantitatea de lumină răspândită prin măsuri simple: proiectarea în jos a razelor de lumină emise de obiectele de iluminat public; eliminarea iluminatului inutil. [...]

Lăsaţi noaptea să fie noapte!

(Anca Iordăchescu – *Salvaţi cerul nopţii de poluarea luminoasă!*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– domeniul tematic în care se încadrează articolul;
– două efecte negative produse de poluarea luminoasă. **6 puncte**

2. Transcrie, din textul articolului, enunţul care conţine un îndemn. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Numărul propoziţiilor subordonate atributive din enunţul următor: [...] *poate crea zori de zi falşi, care induc în eroare şi afectează comportamentul păsărilor, perturbă activităţile copacilor şi plantelor care sunt coordonate de lumina de zi...* este:
a. 2;
b. 3;
c. 4.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în enunţul *proiectarea <u>în jos</u> <u>a razelor</u> de lumină <u>emise</u> de obiectele de iluminat public.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi părerea despre necesitatea protejării cerului nopţii de poluarea luminoasă. **12 puncte**
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi opinia ta despre importanţa protejării cerului nopţii de poluarea luminoasă în lumea de azi; **4 puncte**

– să indici posibile motive şi modalităţi de protecţie ale cerului nopţii de poluarea luminoasă în ţara noastră (sau în localitatea în care trăieşti); **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 21

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Scurt, mohorul a foşnit...
Şi spre neagra arătură
Într-o clipă s-a ivit
Un măgar-miniatură!

Din căpiţă sare pleavă,
Sar gunoaie dintr-un snop.
Puşca scoate fum pe ţeavă
Şi porneşte ca un dop...

A căzut... ba nu! Din goană,
Mic, elastic şi urgent,
*Lâng-o tufă de simziană**
A făcut un compliment.

Spre porumb acum s-abate...
Un scaiete zăpăcit
Îl întreabă: — Ce e, frate?
— Sunt teribil de grăbit!...

Alungat ca de furtună,
Cu picioare de lăcustă,
Se destinde şi s-adună
Peste-o mirişte îngustă.

Ca o minge se prăvale,
Se coboară şi se suie
Prin hârtoapele din vale:
Uite-l — nu e, uite-l — nu e!...

Liniştea coboară iarăşi
Peste ţarinile moarte...
— L-ai scăpat! zice-un tovarăş.
— Mi-a sărit cam de departe...
(George Topîrceanu – ***Un iepure***)

Dicţionar
* *simziană* (corect *sânziană, sânziene,* s.f.) – numele unor specii de plante erbacee.

A.
Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:
1. Scrie câte un enunţ cu paronimul cuvântului *compliment* şi cu omonimul cuvântului *sare*, din text. **6 puncte**
2. Transcrie, din textul dat, un cuvânt care conţine hiat şi două cuvinte care conţin diftong. **6 puncte**
3. Selectează din text o enumeraţie, o comparaţie şi un epitet. **6 puncte**
4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii care să conţină perechea *substantiv-adjectiv.* **6 puncte**
5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versului: *Uite-l — nu e, uite-l — nu e!...* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi caracteristicile descrierii (de tip portret) din poezia ***Un iepure*** de George Topîrceanu. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să precizezi caracteristicile modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat; **4 puncte**
– să prezinţi semnificaţia a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) pentru a desemna trăsăturile iepurelui; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:
Festivalul de teatru-concurs intitulat „Hai la teatru", organizat de către Teatrul Luceafărul, Inspectoratul Şcolar Judeţean şi Consiliul Judeţean Iaşi, ajuns la a doua ediţie, şi-a deschis sesiunea de înscrieri. Trupele de teatru din şcolile şi liceele atât

din municipiu, cât şi din judeţ, interesate să ia parte la acest festival, îşi pot depune deja, la sediul instituţiei teatrale, un CD/DVD pe care au înregistrat o reprezentaţie (dar nu din cadrul serbărilor) şi o minimă documentaţie despre istoricul lor.

Data limită a înscrierilor este 25 februarie. După selecţie, trupele vor fi înştiinţate dacă vor participa sau nu la festival până în data de 5 martie. „Cred că acest festival-concurs e foarte important pentru adolescenţi, dar şi pentru cei mai mici, din clasele I-IV, deoarece îi ajută să folosească în mod constructiv timpul liber, să ştie cum să-şi controleze emoţiile, gesturile, cum să «citească» o reprezentaţie teatrală. Fiecare secţiune are un mare premiu, dar şi premii speciale. Îmi amintesc de la ediţia precedentă cât de simpatici au fost aceşti copii, unii chiar te impresionau prin felul lor de a se manifesta pe scenă.", a precizat Olţiţa Cântec, directorul adjunct artistic al Teatrului Luceafărul. Festivalul este structurat pe trei secţiuni, una pentru trupele din clasele I-IV, alta pentru clasele V-VIII şi pentru clasele IX-XII. O altă condiţie de participare la acest festival este ca durata minimă a reprezentaţiei unei trupe să nu fie mai scurtă de 15 minute, iar durata maximă, de o oră şi jumătate.

(***Festival de teatru pentru trupele şcolare***, http://www.artline.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– tema articolului;
– scopul articolului;
– două informaţii importante care sunt condiţii de participare a trupelor de teatru la festival. **6 puncte**

2. Selectează structurile/ fragmentele de text conţinând două efecte pozitive pe care le are participarea la festival asupra elevilor. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Propoziţiile subordonate din fraza *Cred că acest festival-concurs e foarte important pentru adolescenţi, dar şi pentru cei mai mici, din clasele I-IV, deoarece îi ajută să folosească în mod constructiv timpul liber* sunt:
a. completivă directă, cauzală, completivă directă;
b. completivă directă, cauzală, completivă indirectă;
c. completivă directă, circumstanţială de scop, completivă directă;

4. Selectează, din ultima frază a textului citat, un atribut adjectival, un predicat nominal şi un subiect. **6 puncte**

B. Imaginează-ţi că participi, împreună cu trupa şcolii tale, la festivalul de teatru prezentat în anunţul de mai sus.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ţi prezinţi impresiile provocate de participarea la festival, având ca punct de plecare informaţiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să prezinți, pe scurt, etapele participării la festival, utilizând informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să-ți descrii impresiile provocate de participarea la festival; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 22

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Ciocârlanul cu mirare
Făcea astă întrebare
Către vrabia vecină:
— Oare pentru ce pricină
Cocostârcul care îmblă
Şi din loc în loc să primblă
Când vine
Din țări streine
Este şi mai nătărău?
Vrabia-i răspunde: — Zău!
Nu ştii vorba românească,
Zicătoarea cea obştească
Că „Prostia din născare
Vindecare
Nu mai are?"

(Iacob Negruzzi – ***Fabulă***)

A.
Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:
1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *mirare, nătărău, obştească.* **6 puncte**
2. Transcrie, din textul dat, trei cuvinte a căror ortografie nu respectă norma precizată în DOOM² şi precizează forma actuală. **6 puncte**

3. Selectează din text o personificare şi un epitet. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale dialogului din textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor finale: *Că „Prostia din născare/ Vindecare/ Nu mai are?"* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi apartenența la specia *fabulă* a poeziei lui Iacob Negruzzi. **12 puncte**

În compunere trebuie:
– să numeşti patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în poezie; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

În urma unui studiu realizat de oamenii de ştiință britanici şi canadieni, publicat de Journal of Current Biology, *aceştia au tras concluzia că păsările colibri, pe lângă faptul că sunt singurele viețăți capabile să zboare cu spatele, pot să îşi amintească unde şi când au consumat nectar, dovedind că sunt mult mai inteligente decât se credea şi că nu este nevoie de un creier mare pentru a îndeplini misiuni complexe. „Cu un creier de 7 000 de ori mai mic decât al nostru, această pasăre este capabilă să combine informațiile legate de timp şi spatiu, ceea ce este foarte greu", a declarat profesorul de biologie Andrew Hurly, de la Universitatea Lethbridge din Alberta.*

Pentru realizarea acestui studiu, grupul de cercetători a urmărit în Munții Stâncoşi din Canada trei colibri roşii de sex masculin, măsurând periodicitatea în care ei încercau să culeagă nectarul a opt flori artificiale. Jumătate din acestea erau alimentate cu nectar la fiecare 10 minute, iar celelalte la un interval dublu. S-a constatat că păsările reveneau să se hrănească urmând orarul fiecărei flori în parte, un comportament unic pentru un animal în libertate. Cercetătorii sunt de părere că această capacitate ar putea fi o rezultantă a faptului că păsările, care cântăresc numai 3,2 grame, trebuie să îşi economisească energia ca să efectueze o migrație de 1 500 km între Canada şi Mexic.

(***Pasărea Colibri – un pitic cu memorie de elefant***, http://www.zooland.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– tema articolului;

– locul unde s-a realizat studiul cercetătorilor britanici şi canadieni;
– o particularitate a zborului păsărilor colibri, unică în lumea animalelor.
6 puncte

2. Transcrie enunţul care conţine o informaţie de ordin numeric cu privire la o proprietate a păsării colibri, care te-a impresionat. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
În enunţul [...] *această capacitate ar putea fi o rezultantă a faptului că păsările, care cântăresc numai 3,2 grame, trebuie să îşi economisească energia ca să efectueze o migraţie de 1.500 km între Canada şi Mexic* felul propoziţiilor subordonate este următorul:
   a. propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată subiectivă, propoziţie subordonată circumstanţială de scop;
   b. propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată completivă directă, propoziţie subordonată circumstanţială de scop;
   c. propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată subiectivă, propoziţie subordonată atributivă.
6 puncte

4. Precizează funcţia sintactică şi valoarea morfologică/ felul pronumelor subliniate în textul de mai sus. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care prezinţi o întâmplare din lumea păsărilor. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să-ţi prezinţi pe scurt întâmplarea pe care ţi-ai imaginat-o; **4 puncte**
– să-ţi prezinţi opinia despre cele întâmplate; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 23

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

19

O, daţi-mi voie să descriu,
Măcar o parte din pustiu,
Să spun în câteva cuvinte,
Cât e nisipul de fierbinte
Şi cum nu vezi măcar un cort,
Cum n-ai un mijloc de transport,
Cum nu zăreşti un baobab
Sau o colibă de arab
Şi cum, pe-ntinderea pustie,
Nu-i urmă de cofetărie
Şi nici n-a existat vreodată
Măcar un chioşc cu limonadă,
Un Cico, o răcoritoare...
Atâta doar: nisip şi soare.

20

Şi cum mergea Apolodor
Şi se gândea, cuprins de groază:
„Aicea îmi e dat să mor!"
Dădu în calea lui de-o oază
Cu umbră multă şi răcoare,
Cu arbori năpădiţi de floare,
Cu tufe mari, de iasomie,
Cu apă bună, de izvor.

Şi a băut Apolodor
Şi a cântat de bucurie.

21

De sus, ascunsă lângă cer,
Pe creanga unui palmier
L-a ascultat, întâi cu frică,

Iar el cânta fermecător,
Cu glasul-i dulce, de tenor...[…]

22

Ținându-și coada grațios
Ea coborî pe creangă, jos,
Și, înclinându-se ușor
Îi dărui trei portocale,
O pungă plină cu migdale
Și-i spuse cu sfială: — Ia-le!
Sunt toate, toate, ale tale...

(Gellu Naum – ***Cartea cu Apolodor***, fragment)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *pustiu, fierbinte, creangă.* **6 puncte**
2. Desparte în silabe cuvintele din text: *descriu, fierbinte, transport, vreodată, limonadă, migdale.* **6 puncte**
3. Selectează din text o enumerație, o repetiție și un epitet. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale descrierii din textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Și a băut Apolodor/Și a cântat de bucurie.* **6 puncte**

B. Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți mesajul versurilor de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi modurile de expunere și trăsăturile acestora, identificabile în text; **4 puncte**
– să prezinți semnificația a câte două dintre mijloacele artistice folosite de autor pentru a-l portretiza pe pinguinul Apolodor, respectiv pentru a descrie cadrul natural (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

București *– 21 Martie 2007 – Editura ... anunță lansarea volumelor CARTEA CU APOLODOR și A DOUA CARTE CU APOLODOR de Gellu Naum.*

Cel mai prietenos pinguin de pe planetă revine [...], spre deliciul copiilor, dar și al adulților care se gândesc mereu la Apolodor ca la un prieten drag din copilărie! Călătoria lui prin toată lumea (din primul volum), dar și prietenia cu leul Amedeu și cangurul Ilie (din al doilea volum) continuă să fascineze generații de copii.

***Cărțile cu Apolodor**, performanță stilistică într-unul dintre genurile cele mai dificile, poezia pentru copii, au cucerit publicul încă de la început. Aventurile din prima carte ale pinguinului călător au apărut în 1959, într-un volum ilustrat de Jules Perahim, și au fost reeditate în 1963, în 1975, cu desenele lui Dan Stanciu, și apoi în 1988.*

***A doua carte cu Apolodor**, ilustrată chiar de autor, a fost publicată în 1964 și retipărită în 1972. [...]*

Jucăușul Apolodor îl va face pe cititor să redescopere bucuria lecturii, plină de surprize, de ispite literare și de umor, și va oferi, în plus, ca toate cărțile lui Gellu Naum, și o lecție de libertate.

LANSAREA VA AVEA LOC JOI, 22 MARTIE 2007,ORA 14.30, ÎN CADRUL TÂRGULUI B. E., LA SALA POLIVALENTĂ DIN BUCUREȘTI.

Se vor organiza concursuri de colorat și de recitat, copiii îl vor vedea pe Apolodor modelat din baloane și vor fi pictați pe față în culori strălucitoare!

(anunț publicitar, ***Reeditarea celebrelor CĂRȚI CU APOLODOR de Gellu Naum***, pe site-ul www.comunicatedepresa.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– scopul pentru care a fost scris acest text;
– informații legate de locul și timpul desfășurării evenimentului;
– cei doi prieteni, din al doilea volum, ai pinguinului Apolodor.
12 puncte

2. Transcrie un enunț în care se precizează activitățile adresate copiilor în cadrul anunțatei lansări de carte. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziția subordonată care are ca regent cuvântul *continuă* este:
a. completivă directă;
b. circumstanțială de scop;
c. circumstanțială consecutivă. **6 puncte**

4. Selectează, din text, un numeral ordinal, un verb la diateza pasivă, un adjectiv nehotărât și precizează funcția lor sintactică. **6 puncte**

B.

Imaginează-ți că ai participat la anunțata lansare de carte din textul de mai sus.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți impresiile pe care ți le-a lăsat participarea ta la acest eveniment. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să oferi informații succinte despre locul, timpul și desfășurarea evenimentului; **4 puncte**

– să-ți exprimi impresiile despre evenimentul respectiv; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limită de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 24

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Anton Lupan tăcu un timp, gânditor, apoi întoarse capul spre el și-l întrebă, fără înconjur:

— Ascultă, Ieremie, ai vrea să pornești cu mine la drum? După cât bag de seamă, rosturi prea multe nu ai aici în târg.

— Și nici în altă parte, domnule. Încotro s-o pornim?

— Așa, spre capătul lumii...

Ieremia micșoră pasul fără voia lui și, dându-și căciula pe spate, se scărpină în creștet, îndoit.

— N-o fi prea departe? zise, uitându-se cam chiorâș la vecinul său, cu teama că acesta îl lua peste picior.

— Departe, e drept! răspunse Anton Lupan hotărât să nu umble cu amăgeli.

Or, pe Ieremia tocmai răspunsul lui îl zgândări, fiindcă părea cu totul și cu totul serios și îl făcea să simtă furnicături peste tot, și-n inimă, și-n creier, și-n trup.

Bănuind ce se întâmplă cu el, Anton Lupan zâmbi mulțumit și-l lăsă un timp să fiarbă așa, în zeama lui, apoi îl întrebă, parcă într-o doară, ca și când ar fi vrut să schimbe vorba de la început:

— Pe mare ai fost vreodată? Ți-o fi teamă de ea?

— Teamă?... Iacă zău că nu știu. Da' de cunoscut o cunosc. Doi ani am fost dulgher pe un caic turcesc, și-am tot umblat, pe la Stambul, pe la Salonic, ba am ajuns chiar și la Pireu.

Anton Lupan tresări. Omul era mai încercat decât bănuise el. Se cuvenea să nu-l mai scape din mâini.

(Radu Tudoran – ***Toate pânzele sus!***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Selectează trei expresii/ locuțiuni din textul dat, precizând și sensul lor. **6 puncte**
2. Indică două motive diferite ale scrierii cu inițială majusculă a unor cuvinte din fragmentul dat. **6 puncte**
3. Transformă în vorbire indirectă fragmentul dialogat în care Anton Lupan îi face lui Ieremia o propunere neobișnuită. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale modului de expunere dialogul, existente în textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, motivul reacției lui Anton Lupan la ultimul răspuns dat de Ieremia. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cetatea de la Grădiștea Muncelului, grandioasa capitală a statului dac, se prezintă ca o incintă de apărare construită din blocuri de piatră, având forma unui patrulater neregulat. Ea ocupă punctul cel mai înalt de pe Dealul Grădiștei, la 1 200 de m altitudine. Pe laturile de est și de vest, cetatea are câte o poartă. Drumul spre interiorul incintei este pavat cu piatră de râu.

La 100 de m est de cetate, pe două terase, se găsește incinta sacră, la care duce un drum monumental, pavat cu lespezi de calcar, ce se termină într-o mică piațetă în preajma căreia se găsesc amplasate sanctuarele (două sanctuare circulare și cinci patrulatere, precum și o platformă circulară din andezit, simbolizând Soarele).

Așezarea civilă se întinde pe zeci de terase amenajate, constituind cea mai mare locuire dacică cunoscută. Aici se aflau grupuri de locuințe, ateliere meșteșugărești, depozite, hambare. Într-una din locuințe a fost descoperit celebrul vas cu numele regilor Scorilo și Decebal. Un ingenios sistem de canalizare aducea apa captată de la două izvoare în cetate.

După biruința asupra dacilor, în urma unei rezistențe eroice opuse de către aceștia, romanii au instalat în cetate o garnizoană, formată din detașamente ale legiunii a IV-a Flavia Felix.

(Ioan Glodariu – ***Sarmizegetusa Regia***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
- titlul;
- informații despre situarea cetății dacice de la Grădiștea Muncelului (localizare, altitudine);
- numele a doi regi daci înscrise pe un vas descoperit în zona cetății.

6 puncte

2. Selectează două secvențe/ fragmente de text cu informații pe care le consideri interesante pentru turiști. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**

Prin extensia părților de propoziție subliniate din enunțul *După biruința asupra dacilor, în urma unei rezistențe eroice opuse de către aceștia, romanii au instalat în cetate o garnizoană, formată din detașamente ale legiunii a IV-a Flavia Felix* în propozițiile subordonate corespunzătoare se obțin, în ordine, câte o subordonată:

a. completivă de mod, completivă directă, predicativă;
b. atributivă, subiectivă, atributivă;
c. completivă de timp, subiectivă, atributivă. **6 puncte**

4. Selectează din text trei atribute substantivale diferite, aflate la cazuri diferite, precizând felul lor. **6 puncte**

B. Imaginează-ți că ai participat în vacanța de vară, la o excursie cu colegii, organizată de profesorul de istorie, la cetatea dacică din Grădiștea Muncelului, Sarmizegetusa Regia.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii cetatea din perspectiva ta, având ca punct de plecare informațiile din textul de mai sus.

12 puncte

În compunerea ta trebuie:
- să prezinți, pe scurt, contextul călătoriei la cetatea dacică (locul, timpul, participanții, scopul excursiei); **4 puncte**
- să descrii așezarea cetății, principalele părți componente ale cetății și traseul parcurs în incinta sitului arheologic; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limită de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 25

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

I se urâse și lui Păcală să tot umble răzleț prin lume, așa fără de nicio treabă, numai ca să încurce trebile altora și să râdă de prostia oamenilor. Se hotărî dar să se facă și el om așezat, ca toți oamenii de treabă, să-și întemeieze casa lui, să-și agonisească o moșioară, – vorbă scurtă, – să se astâmpere odată.

Și fiindcă românul zice că nu e nicăieri mai bine ca în satul lui, Păcală se întoarse și el în satul lui și începu cum încep toți oamenii care n-au nimic, adică făcu ce făcu de-și agonisi o vițelușă și o trimise la pășune în izlazul satului.

Căci așa se făcea averea. Păscând, vițelușa se face vițea, vițeaua se face juncă, junca se face vacă, vaca fată, iar vaca cu vițelul o vinzi ca din prețul ei să cumperi șapte vițelușe și să le trimiți și pe ele la pășune în izlazul satului.

De ce e oare izlazul izlaz, dacă nu pentru ca să-l pască vițelușele oamenilor?

Păștea dar vițelușa lui Păcală, păștea, și cu cât mai mult păștea, cu atâta mai vârtos creștea, încât nu era în tot satul vițea care s-o întreacă, iar când ajunse și ea vițea, nici juncile nu se puteau potrivi cu ea.

— Măi! ziceau vecinele lui Păcală, ce lucru să mai fie și ăsta? Vițeaua asta le întrece pe toate! Ce-i va fi dând oare să mănânce? Ce soi o fi de crește așa de frumos?

Nu era nici soiul vreun soi deosebit, nici hrana mai de-a cătarea; vițeaua era însă vițeaua lui Păcală, iar Păcală își căuta de treabă, n-avea vreme s-o mai păzească și să nu rupă câteodată și din holdele oamenilor.

(Ioan Slavici – ***Păcală în satul lui***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al expresiilor/ locuțiunilor: *fără de nicio treabă, (oameni) de treabă.* **6 puncte**
2. Indică rolul utilizării cratimei în structura *n-au nimic* din fragmentul dat. **6 puncte**
3. Transformă dialogul din textul dat în vorbire indirectă. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale personajului Păcală, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, atitudinea (de aprobare/ dezaprobare) a naratorului față de Păcală, sugerată în ultimul enunț din fragment. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi apartenența la genul epic a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să numești patru dintre caracteristicile genului epic, care se întâlnesc în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Obiceiurile legate de Sânziene se pierd în negura timpurilor. Sunt datini autohtone, al căror nume originar dac s-a pierdut. S-a păstrat cel roman, Sânziana, de la Sancta Diana (care circulă și azi în Ardeal), și cel slav, Drăgaica (venit mai târziu și care circulă în Muntenia și Oltenia).

Sărbătoarea de Sânziene (ținută pe 24 iunie, de ziua nașterii Sfântului Ioan Botezătorul) e legată de cultul recoltei, al vegetației [...]. Sânzienele sunt plante cu flori galbene-aurii și plăcut mirositoare. Cresc prin livezi, pășuni, margini de păduri și poienițe. Însoțite de muzică și de chiuiturile flăcăilor, fetele adună florile de sânziene în buchete și împletesc cununi circulare și cruciforme. Aceste coronițe și buchete sunt aduse în sat, unde sunt așezate pe porți, uși, ferestre, pe stupi și chiar în straturile de legume, în credința că ele vor ocroti casa și gospodăria, aducând totodată noroc, sănătate și belșug.

[...] Sânzienele erau socotite de tinerele fete și un mijloc de a-și afla ursitul și timpul când se vor mărita. Cununile bărbaților, împletite în formă de cruce, iar cele ale fetelor în formă de cerc, sunt aruncate pe casă. Dacă jerbele se opresc pe acoperiș, e semn de nuntă, iar dacă nu, ursitul sau ursita mai trebuie așteptați.

(Gabriela Barbu, *Sânzienele*, www.enciclopedia-dacica.ro/univers_rominesc)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – tema;
   – proveniența și data obiceiului;
   – originea denumirilor obiceiului pe teritoriul românesc. **6 puncte**

2. Selectează, din paragrafe distincte, două secvenţe/ fragmente de text cu informaţii despre scopul împletirii cununilor de sânziene de către fete. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
În textul de mai sus, elementele de relaţie care introduc propoziţii subordonate atributive sunt:
a. *care, că, când;*
b. *care, că, dacă;*
c. *al căror, unde, dacă.*

4. Selectează din enunţul *Obiceiurile legate de Sânziene se pierd în negura timpurilor* trei substantive cu funcţii sintactice diferite, precizând pentru fiecare funcţia, genul, numărul şi cazul. **6 puncte**

B. Imaginează-ţi că te afli în vacanţa de vară, într-un sat la bunici, unde asişti la sărbătoarea de Sânziene.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii participarea tinerilor din sat la sărbătoarea de Sânziene, valorificând informaţiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să prezinţi, pe scurt, participarea tinerilor din sat la sărbătoarea de Sânziene; **4 puncte**
– să valorifici informaţiile din textul de mai sus; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 26

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

10 iulie

S-a sfârşit şcoala.

Iar eu sunt sigur că am rămas corigent la matematică. Am rămas corigent pentru că am vrut eu; sau, mai exact, nu am promovat, pentru că nu am vrut.

Nu mi-e ruşine. Ştiam de mult că sunt cu desăvârşire lipsit de voinţă. Numai inocenţii mei colegi mă pot socoti un băiat voluntar, pentru că citesc până noaptea târziu cărţi de ştiinţă.

Eu le-am spus că mie-mi place să citesc, nu-mi impun asta.

Dar ei nu au vrut să înţeleagă.

Totul s-a petrecut firesc şi cum era de aşteptat. În cea din urmă lecţie, Vanciu ne-a spus:

— Cei care vor să-şi îndrepte notele să vină peste trei zile la orele două după-amiază, la liceu. Pot să-şi îndrepte orice notă, pentru că îi întreb din materia fiecărui trimestru.

Eu aveam pe toate trimestrele media „insuficient". M-am ridicat pe o bancă şi am strigat către clasă:

— În noaptea asta nu se doarme, băieţi!

Spuneam <u>oricui</u> voia să mă asculte:

— Mă apuc să învăţ la două. Lucrez până la zece noaptea. Mănânc, mă culc, mă scol la două. Lucrez până mâine dimineaţă...

(Mircea Eliade – ***Romanul adolescentului miop***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *voinţă, inocenţi, firesc.* **6 puncte**
2. Alcătuieşte câte un enunţ potrivit cu următoarele cuvinte: *de mult/ demult, ne-a/ nea, numai/ nu mai.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/ o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: un epitet, o enumeraţie. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale naraţiunii din textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, rolul numeralelor din textul dat. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să caracterizezi personajul-narator, pe baza fragmentului dat din romanul lui Mircea Eliade. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi cel puţin două modalităţi/ procedee de caracterizare ale personajului-narator, care se regăsesc în fragmentul dat; **4 puncte**
- să indici cel puţin două trăsături ale personajului-narator, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Sportul de performanţă se începe de la vârste fragede şi cere dăruire totală şi devotament. Pe lângă acestea, impune sacrificii, disciplină şi muncă de ocnaş. În schimb oferă satisfacţii, glorie şi recunoaştere. Câteodată şi bani. În orice caz, sportul de performanţă este o călătorie care merită fiecare picătură de sudoare. Prima dată când s-a întrezărit o grupare cu caracter sportiv în Sibiu a fost în 1786 şi aceasta a fost asociaţia de tir. A urmat asociaţia de gimnastică şi turism în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, bazinul Neptun şi primul concurs de nataţie în 1904, primul club de călărie în 1928, şcoala de schi şi cea de patinaj în 1930, victoriile echipei locale de fotbal în Cupa României în 1930 şi 1931 şi la balcaniada din 1986. Acum în Sibiu funcţionează 77 de cluburi şi asociaţii sportive în care activează aproximativ 7 000 de sportivi legitimaţi.

Unul din cele mai importante cluburi, atât prin rezultatele obţinute de-a lungul timpului, cât şi prin consecvenţa cu care lucrează în slujba sportului de performanţă este Clubul Sportiv Şcolar. Aici se pot practica următoarele discipline sportive: gimnastică artistică, baschet, handbal, volei, înot, sărituri în apă, patinaj viteză şi şah. Selecţia sportivilor este un proces continuu, care se desfăşoară pe mai multe etape. Selecţia primară are loc în fiecare toamnă în şcoli, iar pentru sporturi ca gimnastică şi judo selecţia se face şi în grădiniţe. Astfel că, începând cu vârsta de patru ani, fiecare copil care dovedeşte îndemânare în activităţile desfăşurate şi viteză, forţă şi rezistenţă în jocurile la care ia parte, poate păşi pe urmele gimnastei Steliana Nistor spre exemplu, multiplă campioană europeană şi vicecampioană mondială, legitimată până în 2002 la CSS Sibiu. Următoarea etapă de selecţie se face pentru formarea loturilor de juniori, iar selecţia finală deschide doar câtorva sportivi uşa spre sportul de mare performanţă. În momentul actual, CSS are 912 sportivi şi este deservit de 60 de antrenori şi personal auxiliar.

(Teodor Boantă, ***Sportiv de performanţă, caut club,***
ziarul *Sibiul*, www.sibiul.ro)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – autorul articolului şi publicaţia din care a fost selectat fragmentul de mai sus;
   – două condiţii pentru practicarea sportului de performanţă;
   – numele unei gimnaste de performanţă de la CSS Sibiu. **6 puncte**
2. Menţionează cele trei etape care sunt parcurse pentru selecţia sportivilor de performanţă. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**

Prima propoziție subordonată din textul dat este:
a. subiectivă;
b. predicativă;
c. atributivă.

4. Precizează funcția sintactică, valoarea morfologică și cazul cuvintelor subliniate în enunțul *fiecare copil care dovedește îndemânare în activitățile desfășurate și viteză, forță și rezistență în jocurile la care ia parte, poate păși pe urmele gimnastei Steliana Nistor.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți prezinți opinia despre necesitatea practicării unui sport de către elevi. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să-ți prezinți opinia despre necesitatea practicării unui sport de către elevi; **4 puncte**
– să evidențiezi calitățile care se dezvoltă prin practicarea unui sport; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 27

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Noaptea visam școala: un palat mare, mare și frumos, ca în basme, cu porți de fer, cu geamlâcuri, cu uși de cleștari, cu ziduri văpsite ca niște icoane [...]

Veni și ziua de Școală domnească. [...]

— Aici e școala.

Școala!...

Mi se opri răsuflarea. Făcui ochii mari. Nu-mi venea să crez. Aceea să fie Școala domnească? Niște case lungi, pitici și dărăpănate. Dar n-avea porți înalte de fer, căci n-avea de loc. În fața școlii, o veche pivniță, plină cu gunoi; în jurul ei, o curte mare cu bălării. [...]

Joia după prânz nu învățam, era odihna tradițională de la mijlocul săptămânii. Dimineața era ordinea și învățătura practică. Domnul Vucea, însoțit de generalii ar-

mați, întreba pe fiecare în parte o sumedenie de lucruri cu răspunsurile lor știute de mai nainte.*

— Cum trebuie să vie școlarul la școală?

— Cu lecțiile învățate.

— Cum trebuie să stea școlarul în bancă?

— Drept, cu căciula pe spate și cu ochii pe carte.

— Cum trebuie să meargă școlarul pe uliță?

— Liniștit, să nu asmuță cânii, să nu înjure și să nu se bată.

— Câte nații *sunt în Principatele Unite?*

— Mai multe [...].

Se isprăvea și cu joia.

Puneam cărțile în ghiozdan, ne rugam pentru „minte, învățătură și sănătate, părinți și profesori ș-o tuleam la poarcă**, la arșice*** și la zmeu.*

(Barbu Delavrancea – ***Domnul Vucea***)

Dicționar

**generalii armați* – monitorii clasei (elevi buni la învățătură care ajutau profesorul la menținerea disciplinei în clasă).

***poarcă, poarce,* s.f. – joc de copii, la care unul dintre jucători, numit porcar, împinge cu un băț spre o groapă o minge, o bilă etc., în timp ce ceilalți jucători încearcă să-i oprească trecerea.

****arșic, arșice,* s.n. – (la pl.) numele unui joc de copii.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie trei termeni din câmpul lexical al cuvântului *școală*. **6 puncte**
2. Subliniază semivocalele din cuvintele: *făcui, aceea, dimineața, trebuie, meargă, zmeu.* **6 puncte**
3. Selectează o repetiție, un epitet și o enumerație din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Menționează două moduri de expunere, existente în textul dat. **6 puncte**
5. Explică, în 3-5 rânduri, atitudinea copilului, sugerată în următorul fragment: *Mi se opri răsuflarea. Făcui ochii mari. Nu-mi venea să crez. Aceea să fie Școala domnească?* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre școala de acum o sută de ani, comparativ cu realitatea actuală, pe baza fragmentului dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să-ți prezinți opinia despre școala de acum o sută de ani, comparativ cu zilele noastre; **4 puncte**

– să valorifici secvențele din text care ilustrează aspecte ale școlii din trecut; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ceea ce a început ca un simplu experiment în 1999, într-un cartier din orașul New Delhi, s-a transformat în decurs de 6 ani într-o adevărată campanie de introducere a calculatoarelor în cât mai multe zone sărace de pe teritoriul Indiei. Cu o finanțare din partea guvernului Indiei și ajutor din partea Băncii Mondiale, s-a ajuns la peste 100 de asfel de locații, iar țări precum Cambodgia, Etiopia sau Filipine au început să fie interesate de acest program.

Experimentul constă în instalarea unui calculator asfel încât doar monitorul și mouse-ul (mai târziu și tastatura) să fie accesibile. Copiii au apoi acces liber la acest calculator, putând face ce vor ei. De la început s-a observat că cei cu vârste cuprinse între 6 și 13 ani sunt foarte interesați de „noua mașinărie“, în timp ce populația adultă nu prezintă nicio urmă de interes. Curând, deși nu știau limba engleză, copiii au început să se descurce singuri, au descoperit cum să folosească mouse-ul, cum să navigheze pe internet pentru a căuta știri, poze sau orice alt fel de informații, cum să asculte muzică, să deseneze sau să vizioneze filme. Ceea ce a fost și mai suprinzător a fost faptul că acești copii au reușit să se organizeze singuri ca să utilizeze calculatorul, s-au autoeducat și i-au învățat și pe ceilalți.

Datele prelevate în urma desfășurării acestui experiment au arătat faptul ca acești copii devin mai motivați, se descurcă mult mai bine la școală, au o dorință crescută de a învăța și descoperi lucruri noi.

Studiul ridică multe semne de întrebare cu privire la metodele clasice de predare în școli, unde elevului i se spune mereu ceea ce trebuie să facă, mediu de lucru ce duce adeseori la elevi plictisiți și nemotivați. Prin aceasta, metodele găsite și prezentate de către profesorul Mitra se încadrează în curentele educaționale minim invazive precum metoda Montessori [...].

(Mihai Olteanu – *Noi metode educaționale – cum pot copiii să învețe singuri*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
– domeniul tematic al articolului;
– informațiile despre desfășurarea experimentului (anul, locul), prezente în fragmentul citat;
– diferența dintre atitudinea copiilor și a adulților față de *„noua mașinărie“*. **6 puncte**

2. Menționează două efecte pozitive ale experimentului asupra copiilor participanți. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
Ordinea și felul propozițiilor din enunțul *Ceea ce a fost și mai suprinzător a fost faptul că acești copii au reușit să se organizeze singuri ca să utilizeze calculatorul* este:
   a. subiectivă, principală, atributivă, completivă directă, circumstanțială de scop;
   b. predicativă, principală, atributivă, completivă directă, circumstanțială de scop;
   c. completivă directă, principală, atributivă, completivă directă, circumstanțială de scop;
4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor din enunțul subliniat în text: *ce vor ei.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să povestești o activitate școlară (lecție, atelier, laborator, vizită etc.) la care ai participat cu plăcere pentru că ai fost provocat să descoperi ceva. **12 puncte**
În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi contextul activității școlare (de exemplu: timp și loc de desfășurare, participanți, disciplina școlară, sarcina de lucru primită); **4 puncte**
– să prezinți etapele activității și impresiile pe care ți le-a produs participarea ta; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 28

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:
A fost odată ca niciodată etc.
A fost odată un împărat mare și puternic, și el avea trei feciori. Făcându-se mari, împăratul se gândi fel și chipuri cum să facă să-și însoare copiii ca să fie fericiți. Într-o

noapte, nu ştiu ce visă împăratul, că a doua zi, pe mânecate, îşi chemă copiii şi se urcă cu dânşii în pălimarul unui turn ce avea în grădină. Porunci să-şi ia fiecare arcul şi câte o săgeată.

– Trageţi, copii, cu arcul, le zise împăratul, şi unde va cădea săgeata fiecăruia, acolo îi va fi norocul.

Copiii se supuseră fără a cârti câtuşi de puţin, căci ei erau încredinţaţi că tatăl lor ştia ce spune. Traseră, deci, şi săgeata celui mai mare din fii se înfipse în casa unui împărat vecin; a celui de al doilea se înfipse în casa unui boier mare d-ai împăratului; iară săgeata celui mai mic se urcă în naltul cerului. Li se strâmbaseră gâturile uitându-se după dânsa, şi p-aci, p-aci, era să o piarză din ochi. Când, o văzură coborându-se şi se înfipse într-un copaci nalt dintr-o pădure mare.

Se duse fiul cel mare, îşi luă soţie pe fata împăratului vecin şi se întoarse cu dânsa la tatăl său.

Se duse şi cel mijlociu şi se întoarse şi el cu o soţioară mândră şi frumoasă.

Se duse şi cel mic. Cutreieră lumea până ce ajunse la pădurea cea mare unde se lăsase săgeata lui. Bâjbâi el şi orbăcăi p-acolo prin bunget, până ce dete de copaciul în care se înfipsese şi săgeata lui. Acest copaci era nalt şi gros şi bătrân, de când urzise Dumnezeu pământul. Se încovrigă el de dânsul şi se urcă până ce ajunse de se agăţă de o ramură. Şi din ramură în ramură, când atârnat cu mâinile, când cu picioarele încrucişate şi încleştate, ajunse până în vârf. Acolo puse mâna şi-şi luă săgeata. Se dete jos cu sufletul plin de obidă şi de mâhnire, socotind că este sec de noroc, căci, se gândea el, ca ce era să găsească în acel copaci?

(*** – ***Zâna zânelor***, basm cules de Petre Ispirescu)

Dicţionar

* *bunget, bungeturi*, s.n. – (reg.) pădure deasă şi întunecoasă.

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Menţionează un arhaism şi un regionalism din text. **6 puncte**

2. Subliniază diftongii şi vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *trei, feciori, soţie.* **6 puncte**

3. Selectează două figuri de stil distincte, remarcate în fragmentul dat, precizând felul lor. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale genului epic, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Explică, în 3-5 rânduri, semnificaţia probei tragerii cu arcul în fragmentul de basm dat. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi apartenenţa la specia *basmul popular* a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să numeşti patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Sistemul Solar

Planeta Pamânt este o parte a Sistemului Solar, în centrul acestuia aflându-se Soarele ce ocupă 99,86% din întreaga masă a acestui sistem, iar planetele Jupiter şi Saturn conţin 90% din masa materiei rămase.

Planeta pe care trăim este a treia de la Soare şi face parte din cele patru planete solide. Prima, cea mai apropiată de Soare este Mercur, iar cea de-a doua este Venus, ultima din cele patru planete solide fiind Marte. Cele patru planete gazoase ce fac parte din sistemul nostru solar sunt: Jupiter, Saturn, Uranus şi Neptun. Micuţa Pluto, recent scoasă din categoria planetelor şi încadrată în categoria planetelor pitice (plutoizi) este în general cea mai depărtată de Soare (în general, deoarece câteodată orbita sa se apropie de Soare mai mult decât Neptun).

Pământul are un singur satelit natural, Luna, iar singura planetă solidă care mai are sateliţi naturali este Marte. În schimb, giganţii gazoşi nu au doar un singur satelit sau doi, ci o întreagă familie, în timp ce Pluto are doar unul.

Asteroizii şi meteoriţii

În jurul Sistemului Solar se află asteroizii, care câteodată sunt denumiţi şi planete mici sau planetoizi. Sunt forme neregulate din piatră ce au dimensiuni începând de la 940 de km în diametru (Ceres, cel mai mare asteroid) până la dimensiuni sub 1 km lungime. Bucăţile mai mici de resturi se numesc meteoriţi.

Cometele

Cele mai spectaculoase obiecte din Sistemul Solar sunt cometele, cu o coadă de milioane de km lungime. An de an sunt descoperite comete, iar asta a dus la constatarea faptului că undeva există un „rezervor", acesta fiind de fapt Norul lui Oort, ce se consideră că se întinde undeva între 30 000 şi 100 .000 de unităţi astronomice. Unitatea Astronomică (UA) este considerată a fi distanţa dintre Pământ şi Soare, echivalentul a 149 597 870 km. În timp ce se apropie de Soare, gheaţa din comete se topeşte şi formează impresionanta coadă.

(Mihai Marcu – *Universul. Sistemul Solar*)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – domeniul şi tema fragmentului;

– două tipuri de planete din Sistemul Solar;
– distanța desemnată de o Unitate Astronomică (UA). **6 puncte**

2. Menționează şase tipuri de corpuri cereşti care există în Sistemul Solar. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerința: **6 puncte**
Propoziția subordonată din fraza *În timp ce se apropie de Soare, gheața din comete se topeşte şi formează impresionanta coadă* este:
a. circumstanțială de timp;
b. circumstanțială de scop;
c. circumstanțială de cauză.

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text şi valoarea lor morfologică. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți o vizită (reală sau imaginară) la un observator astronomic, valorificând informațiile din textul de mai sus. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți, pe scurt, vizita (reală sau imaginară) realizată la un observator astronomic şi însoțită de explicațiile cercetătorilor; **4 puncte**
– să integrezi adecvat în compunerea ta patru informații din articolul dat mai sus; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limită de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p.; *coerența textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuația* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 29

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Eram convinsă pe la şase ani că am puteri. Când mama întârzia pe undeva, ajungea să-i rostesc numele de trei ori ca să-şi facă apariția. Sau spuneam în gând: până număr la şaizeci, să vină tata! Şi n-apucam să termin şi el chiar apărea (da' asta numai câteodată!). Sau, pe stradă, uneori, mă jucam de-a vrăjitoarea. Fixam câte un copil şi-mi auzeam gândul: „Să cadă!". Şi el cădea. Sau mă uitam în ceafa unei femei şi îi porunceam: „Întoarce-te!". Şi ea chiar se întorcea. Țineam degetele încrucişate

la spate. Ocheam o victimă, un bărbat cu o plasă în mână: „Să-ți cadă plasa acum. Acum!". El se uita la mine hipnotizat și lăsa să-i alunece plasa de parcă ar fi fost făcut din mămăligă. Făceam tot soiul de prostii din astea. E adevărat că nu le nimeream mereu, dar trucul îmi ieșea totuși. Asta până într-o zi. Căci tot cojocul își găsește acul. Stăteam într-o după-amiază la o coadă. Aveam vreo 14 ani. O fetiță cu mutră de vulpe mă fixa insistent. Mă uitam în jur și-apoi privirile-mi cădeau iar pe micuță, care continua să se uite țintă la mine. Ditamai măgăoaia, mi-am pus mintea cu pișpirica și m-am hotărât să mă uit în ochii ei până o să i se facă rușine și-o să cedeze. Da' de unde! Căpoasa, pișpirica își bătea joc de mine sau nu știu ce era cu ea. Mă privea fără să clipească. Aș fi vrut să zâmbesc, dar nu eram în stare. Aia mică nu glumea deloc. M-am simțit brusc atât de obosită, de neliniștită, încât am ieșit din rând și am plecat. O simțeam în spatele meu. Mă și gândeam cum o să-mi poruncească în gând să cad. Ceea ce, bineînțeles, s-a și întâmplat. În plină zi, în plină vară! Aveam de-a face, se vede treaba, cu-o vrăjitoare mică. Cu astea nu-i bine să-ți pui mintea. Știam eu.

(Simona Popescu – **Exuvii*)

Dicționar

**exuvie s.f. – învelișul rezultat prin năpârlirea și ieșirea insectelor adulte din pupe*

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *trucul, a fixa.* **6 puncte**
2. Indică rolul utilizării semnului exclamării în structura: *Da' de unde!* **6 puncte**
3. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația credinței copiilor în miracole. **6 puncte**
4. Selectează două figuri de stil diferite prezente în fragmentul de text citat. **6 puncte**
5. Precizează care sunt modurile de expunere utilizate în fragmentul citat. **6 puncte**

B. Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului citat, respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**
- să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
- să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
- să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Când spui Roma – te gândeşti (fie că ai văzut aievea Cetatea Eternă, într-un moment binecuvântat al vieţii tale, fie că o ştii pe dinafară, tot privind prin albume, admirând fotografii ori filme documentare tip „National Geographic") la unul dintre cele mai frumoase oraşe ale lumii! La un izvor viu, fremătător, de Istorie şi Civilizaţie.

Ne-ar trebui, desigur, zeci de pagini ca să povestim aici tumultuoasa istorie a imperiului roman, a poporului roman, a Romei.

Aşa încât „voi sări" direct în prezent! În prezentul acestui oraş de care mi-a fost dor chiar mai înainte de a-l fi întâlnit „personal". I-am cunoscut magnificienţa studiind cărţi despre Roma, procurându-mi albume „de artă", i-am văzut splendoarea în nenumărate filme istorice ori în cele aparţinând neorealismului italian. Am iubit oraşul ăsta pentru străzile lui, pentru "piazzette"-le lui, pentru fântânile lui magice, pentru monumentele lui grandioase. [...]

Azi, când dai cu ochii de Cetatea Eternă, oraşul pare năpădit de un fel de abur. E prea multă lume peste tot! Nu se mai cheamă „aglomeraţie" – se cheamă fojgăială. Oraşul ar trebui să fie luat la pas, cu un sentiment de reculegere. Străzile lui înguste, vechi de sute şi sute de ani, ca şi bulevardele croite în ziduri de istorie, ar trebui străbătute cu sfială, cu respect, cu recunoştinţă pentru lecţiile de Frumos şi Civilizaţie pe care ni le oferă!

Şi când colo, în celebra „Piaţă a Spaniei", ale cărei trepte curg de la poalele bisericii Trinita dei Monti, n-ai loc să pui un picior – dară-mi-te... două! Turişti peste turişti de toate neamurile şi vârstele stau îngrămădiţi unul într-altul.

(Silvia Kerim, ***Roma - La Dolce Vita...***, în ***Formula As***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– publicaţia din care a fost selectat fragmentul;
– informaţiile despre oraşul Roma prezente în fragmentul citat. **6 puncte**

2. Selectează structurile/ grupurile de cuvinte care conţin caracteristici ale oraşului Roma. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Propoziţia subordonată din fraza *Oraşul ar trebui să fie luat la pas, cu un sentiment de reculegere* este:
a. subiectivă;
b. predicativă;
c. atributivă.

4. Precizează funcţia sintactică şi modul următoarelor verbe din text: *ar trebui, să povestim, procurând.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ţi exprimi opinia despre importanţa documentării în legătură cu un oraş, înainte de a-l vizita. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să-ţi prezinţi opinia despre importanţa documentării în legătură cu un oraş, înainte de a-l vizita; **4 puncte**
– să valorifici secvenţele din text care ilustrează cunoaşterea de către autoare a unor informaţii despre oraşul Roma, înainte de a-l vizita; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

Varianta 30

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

— *Greaca veche şi latina au fost în adolescenţă colacul meu de salvare! Visam să dau diferenţele la liceu şi să ajung profesor de greacă şi latină. Bietul meu tată, nu ţi-am povestit asta niciodată, draga mea, mă obligase să merg la şcoala de preoţi pentru că acolo nu se plăteau taxe...*

— *Mi-ai povestit tu vreodată ceva din viaţa ta de acolo?*

— *Îţi povestesc acum, uite... Nu voiam în ruptul capului să merg la Seminarul Teologic şi bietul tata m-a dus cu sila! [...]*

— *Vezi că totuşi, până la urmă, mi-a prins mai bine decât să fi rămas acasă, să muncesc la câmp! Tata a mers cu mine de mână să mă înscrie, iar eu am plâns de disperare până la gară, el n-avea bani de taxe, dar nici eu nu aveam vocaţie de preot. Nu m-am consolat niciodată cu viitorul pe care mi-l pregătea Seminarul. Iar pe la 16-17 ani, lectura mea preferată era* **Odiseea**, *o ştiam pe dinafară şi vezi că încă o mai ştiu... Înainte să termin Seminarul, mi-am dat diferenţele la liceu, adunasem bani meditând un coleg, Anton Dobrotă, fiu de oameni înstăriţi care se ţinea doar de boroboaţe. La liceu am primit bursă, dar, odată intrat acolo, m-am întors, cu 180 de grade, spre biologie, fizică şi chimie...*

(Gabriela Adameşteanu – ***Întâlnirea***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *disperare, a (se) consola.* **6 puncte**
2. Indică rolul utilizării semnului întrebării în enunțul: *— Mi-ai povestit tu vreodată ceva din viața ta de acolo?* **6 puncte**
3. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația respectării propriei vocații în viață. **6 puncte**
4. Selectează o interogație, o metaforă și o exclamație retorică prezente în fragmentul de text citat. **6 puncte**
5. Precizează care sunt modurile de expunere utilizate în fragmentul citat. **6 puncte**

B. Scrie, în maximum 10 rânduri, rezumatul textului citat, respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să respecți fidelitatea față de textul dat; **2 puncte**
– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În ce privește Brăila, ea a fost pentru prima oară atestată documentar la 20 ianuarie 1368, un viitor centru comercial – încurajat și „alimentat" de vecinătatea Dunării. Corăbii încărcate cu tot felul de mărfuri veneau din porturi înfloritoare, aflate pe malurile Mării Negre ori ale Mediteranei, descărcând mărfuri alese în prăvăliile prospere ale orașului.

Cu timpul, Brăila devine cel mai mare exportator de cereale al României. Brăileni bogați, iubitori de neam și de țară, se îngrijesc să-i asigure rețele de căi ferate, să-i modernizeze aspectul, să-i extindă capacitățile portuare... Autoritățile locale își dau și ele concursul pentru înflorirea orașului... Un mare român, Dumitru Ionescu, om bogat, ajuns primar al urbei, lasă Brăilei prin testament comori de preț, adică întreaga avere sa! Din banii lui se vor construi ori reconstrui spitale, biserici, se vor oferi burse, se vor înființa școli, biblioteci comunale, se vor acorda ajutoare permanente săracilor – bătrâni și copii. [...]

Darurile lui Dumitru Ionescu luminează și azi la Brăila. Biserici albe, clădiri somptuoase – majoritatea restaurate – sunt vii, în ciuda vremurilor grele pe care le trăim. [...]

Am plecat din Brăila cu un dor nelămurit... Orașul, curat și plin de parcuri, cu palate din alt timp, cu clădiri impozante, boierești, mai toate albe, cu acoperișuri ar-

gintii, cu biserici venite din Istorie, cu străzi îngrijite, cu superba lui esplanadă, tot albă, în trepte de marmoră, coborând spre Dunăre – foarte curată şi liniştită, la ceasul când am mâncat într-un restaurant tip vapor, aşezat pe apele ei, [...] oraşul cu oamenii lui normali, care-şi văd de treabă, şi pe care nu pare să-i fi cuprins „criza" morală, m-a făcut să regret că-l părăsesc. Pentru un timp, mi-am trădat marea iubire faţă de Bucureşti.

(Silvia Kerim – ***O iubire pe Dunăre: Brăila,*** în ***Formula As***)

A.

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– publicaţia din care a fost selectat fragmentul;
– informaţiile despre oraşul Brăila prezente în fragmentul citat. **6 puncte**

2. Selectează trei structuri/ grupuri de cuvinte care conţin caracteristici ale oraşului Brăila. **6 puncte**

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**
Propoziţia subordonată din fraza *Brăileni bogaţi, iubitori de neam şi de ţară, se îngrijesc să-i asigure reţele de căi ferate* este:
a. completivă directă;
b. completivă indirectă;
c. circumstanţială de scop.

4. Precizează funcţia sintactică a trei pronume selectate din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ţi exprimi opinia despre importanţa pe care trebuie să o acorde autorităţile locale conservării patrimoniului* propriului oraş. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să-ţi prezinţi opinia despre importanţa pe care trebuie să o acorde autorităţile locale conservării patrimoniului propriului oraş; **4 puncte**
– să valorifici secvenţele din text care ilustrează importanţa acordată de autorităţi conservării patrimoniului Brăilei; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

Dicţionar

**patrimoniu* s.n. – totalitatea bunurilor care aparţin colectivităţii şi sunt administrate de către organele statului; bun public; moştenire culturală.

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p.; *coerenţa textului* – 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p.; *ortografia* – 3 p.; *punctuaţia* – 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p.).

IV.
BAREME DE CORECTARE ŞI DE NOTARE

Varianta 1

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *clar, limpede, victorie, biruință* etc. (3+3)
2. **(6p.)** delimitează vorbirea indirectă.
3. **(6p.)** de exemplu: Costi dorea să se revanşeze, pentru că fusese de mai multe ori bătut de Trică, ajutat de sora sa. (6/4/2)
4. **(6p.)** transformarea dialogului în vorbire indirectă: trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidenţierea replicilor prin verbe care exprimă acţiunea de *a spune*, ortografia şi punctuația adecvate. (6/4/2)
5. **(6p.)** narațiune, descriere, dialog. (2+2+2)

B. **(12p.)** caracterizarea directă, de către narator, dar mai ales cea indirectă, prin comportament și limbaj; mândru, încăpățânat, îndrăzneț, dar respectuos cu învățătorul său; se înțelege foarte bine cu sora sa etc.

(4p.) – precizarea a cel puțin două modalități/ procedee de caracterizare ale personajului, care se regăsesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – indicarea a cel puțin două trăsături ale personajului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente (opinie-motivare), dispunerea paragrafelor (2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
a. dezvelirea plăcii memoriale și a bustului poetului Octavian Goga;

b. în fața casei memoriale din Răşinari;
c. cu prilejul împlinirii a șaptezeci de ani de la moartea scriitorului.

2. (6p.) dezvelirea plăcii memoriale, a bustului, discursurile, recitările, sesiunea de comunicări, concursul, premierea învingătorilor.
3. (6p.) c.
4. (6p.) adjectiv substantivizat – subiect; substantiv – complement direct; verb – atribut verbal. (2+2+2)

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie, să folosești verbe și pronume la persoana I; pentru explicarea motivelor „înfrângerii”, este bine să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – prezentarea concurenților și a desfășurării concursului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – explicarea motivului pentru care nu te-ai ridicat la nivelul „adversarilor” și al sentimentelor tale față de rezultatul concursului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 2

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** *poverii, sarcina, vrusei, pricina, dusese, neputincioşi.* (1+1+1+1+1+1)
2. **(6p.)** de exemplu: *a ajunge cal de poştă, cal de bătaie, o fugă (bună) de cal, la paştele cailor* etc. (2+2+2)
3. **(6p.)** *O, nemernicul de mine!*
4. **(6p.)** de exemplu: egoist.
5. **(6p.)** de exemplu: regretul de a pentru o greşeală care acum îl va costa scump. (6/4/2)

B. (12p.) Atenţie! la convenţiile specifice rezumatului: respectarea fidelităţii faţă de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/ aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuaţie.

(2p.) – respectarea fidelităţii faţă de textul dat (concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului (desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.);

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (prezentarea în succesiune logică, esenţializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenţii specifice rezumatului (relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– în enunț integrează următoarele informații: picioare scurte, cu gheare ascuțite, codiță subțire, carapace de culoare castanie, cu dungi și pete gălbui.

– se lasă la fund, pe mâl, ca să nu mai poată fi văzută din cauza culorii carapacei.

– încetineala.

2. (6p.) înoată rapid și este greu de observat din cauza culorii carapacei.

3. (6p.) **b.**

4. (6p.) de exemplu: *se întâmplă* – predicat verbal; *scurte* – atribut adjectival; *în țara* – complement circumstanțial de loc. (2+2+2)

B. (12p.) În realizarea compunerii te poți referi la pericolul în care se află numeroase specii de pe glob din cauza poluării, a reducerii habitatelor sau a vânătorii excesive. Poți aduce argumente legate și de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene. Utilizează mijloace lingvistice specifice: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) – prezinarea importanței conservării biodiversității în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea unor posibile motive pentru protejarea mediului în țara noastră și valorificarea secvențelor din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 3

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *străluci, prevedere, argintie, călătoare, trecători, înşirate.* (1+1+1+1+1+1)

2. (6p.) de exemplu: păstrarea măsurii versului, conservarea ritmului, dispariţia/ elidarea unei vocale, rostirea împreună a celor două cuvinte, dispariţia unei silabe etc. (3+3)

3. (6p.) comparaţii: *Ca fantasme albe plopii înşiraţi se perd în zare; Soarele rotund şi palid se prevede pintre nori/ Ca un vis de tinereţe pintre anii trecători;* repetiţie: *Ziua ninge, noaptea ninge, dimineaţa ninge iară!;* epitet: *cumplita iarnă* (2+2+2)

4. (6p.) de exemplu: descriere literară în versuri, înfăţişează un aspect din natură, un peisaj, sugerează sentimentele poetului, apelează la elemente de expresivitate artistică etc. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: *a cerne*, folosit în sens figurat, sugerează curgerea abundentă a zăpezii. (6/4/2)

B. (12p.) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** indică în mod direct anotimpul descris; **b.** raportat la text, sugerează o anume stare de spirit a poetului: spaima în faţa frigului asociat morţii; **c.** din punct de vedere expresiv, conferă întregului tablou o senzaţie de puritate, de prospeţime. Mijloace artistice: epitete, inversiuni, comparaţii, metafore, enumeraţii.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relaţiei dintre titlu şi conţinutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – evidenţierea a două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente:

opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– trebuie să păstrezi *chitanța emisă la cumpărare.*

– *primul cumpărător şi urmaşii acestuia.*

– să apelez *la Biroul cu problemele consumatorului din orașul X, strada XX nr. XXX, ori să telefonați la Serviciul de informații clienți: XXX. XXX. XX. XX*

2. (6p.) Certificatul de garanție pe un an asigură gratuit componente şi servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice componentă a frigiderului* care se defectează din cauza unui viciu de fabricație; certificatul de garanție pe cinci ani asigură gratuit componente şi servicii la domiciliu pentru a repara sau a înlocui *orice piesă a sistemului de răcire* (*compresorul, vaporizatorul, rețeaua de tuburi*) care se defectează din cauza unui viciu de fabricație.

3. (6p.) b.

4. (6p.) *firma* – substantiv comun; *noastră* – adjectiv pronominal; *se obligă* – verb; *de garanție* – substantiv comun; *gratuită* – adjectiv variabil cu două terminații; *a defectelor* – substantiv comun. (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.) În realizarea compunerii, poți să te referi mai întâi la pericolul în care se află umanitatea din cauza poluării planetei, iar apoi la poluarea din țară sau din localitatea în care trăiești (emisii de gaze provocate de mașini, poluarea industrială, defrișări, reducerea spațiior verzi, depozitarea neglijentă a deșeurilor etc.). Poți aduce argumente legate și de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene. Utilizează mijloace lingvistice specifice: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) – prezentarea importanței protejării mediului în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea unor posibile motive pentru protejarea mediului în țara noastră (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 4

I. (42 de puncte)

A.
1. (6p.) *Măria Ta, domnul meu.* (3+3)
2. (6p.) izolează vocativul.
3. (6p.) *vorbi, să trăieşti, ai fi.* (2+2+2)
4. (6p.) *...tare mândru şi frumos mai eşti.*
5. (6p.) de exemplu: mândria prostească se plăteşte; linguşitorii profită de cei naivi. (6/4/2)

B. (12p.) În argumentare ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele aspecte: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situaţii omeneşti, alegoria, intenţie satirică/ educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ şi conclusiv – *pentru că, încât, aşadar, aşadar în concluzie* etc. Evidenţiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* şi prin alineate.

(4p.) – numirea celor patru caracteristici (1+1+1+1);
(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.
1. (6p.)
– joi, vineri, sâmbătă, duminică.
– ar trebui să mai renunțe la antrenament și să învețe mai bine.
– sportul.
2. (6p.) *...ar fi bine să renunți la antrenament și să te pui cu burta pe carte, căci doar astfel te vei revanșa față de familia ta.*
3. (6p.) b.
4. (6p.) de exemplu *...o discuție/ pe care o vei purta cu părinții...* – subordonată atributivă.

B. (12p.) În compunere te poți referi la câteva dintre următoarele trăsături ce rezultă din text: mare amator de sport, orgolios, dar mai puțin dispus să învețe; totuși, când nu are încotro, este capabil să recupereze rămânerea în urmă și astfel să-și mulțumească părinții.
(4p.) – precizarea celor patru trăsături ale capricornului; (1+1+1+1);
(4p.) – ilustrarea aceste trăsături cu exemple adecvate, utilizând și informațiile din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 5

I. (42 de puncte)

A.
1. (6p.) *cumetriță, bucuroasă, cumătra, mânioasă, tocătură, ulcior*. (1+1+1+1+1+1)
2. (6p.) *vulpe* – Ac.; *care* – N.; *unei păduri* – G. (2+2+2)
3. (6p.) de exemplu: Barza s-a supărat pe vulpe, pentru că nu a putut mânca orezul din farfurie.
4. (6p.) de exemplu: pentru a-i plăti vulpii cu aceeași monedă. (6/4/2)
5. (6p.) de exemplu: explică motivul pentru care vulpea și barza nu mai sunt prietene.

B. (12p.) Modalitățile transformării dialogului în vorbire indirectă sunt precizate chiar în cerință.

II. (36 de puncte)

A.
1. (6p.)
   – leu, capricorn;
   – de exemplu: perseverența, puternicul simț al realității, concentrarea asupra esențialului;
   – amabil, deschis, optimist, iubeşte adevărul şi dreptatea.
2. (6p.) de exemplu: *Dacă interesele de moment i-o cer, se orientează după cum bate vântul. Îşi schimbă comportamentul în funcție de starea de spirit.*
3. (6p.) a.
4. (6p.) de exemplu: *Îi plac laudele* din cauza firii sale orgolioase.

B. **(12p.)** Poți alege între un *vărsător* (Goe; Ionel – *Vizită...*), un *berbec* (popa Tanda), o *balanță* (Greuceanu) etc.

(4p.) – precizarea numelui personajului, a titlului textului din care l-ai selectat, a autorului, precum și a motivelor alegerii (1+1+1+1);

(4p.) – ilustrarea trăsăturile personajului cu exemple adecvate, din textul selectat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi a cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor (adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 6

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** *trebuia, vii, vreo, loază, ai, mei, iei.* (3+3)

2. **(6p.)** de exemplu: *duşmănia, să accepți, niciodată, aproape, să iau, bucurie.* (1+1+1+1+1+1)

3. **(6p.)** profesorul: *leneş, dobitoc;* vizitatorul: *un băiat prea cumsecade.* (3+3)

4. **(6p.)** Costică Ionescu.

5. **(6p.)** *...un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune, mi-e rudă.* (3+3)

B. **(12p.)** Modalitățile transformării dialogului în vorbire indirectă sunt precizate chiar în cerință.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– de exemplu: Roua le readuce pe pământ, unde apa conține substanțele nutritive necesare trezirii lor la viață;

– Africa de Nord, Italia și Europa Centrală;

– *germeni, ouă de insecte și semințe de plante.*

2. (6p.) *Cețurile atlantice de praf gălbui* [...] *pătrund periodic din arhipelagul Capului Verde.*

3. (6p.) **b.**

4. (6p.) de exemplu: *Vânturile* și curenții *ascendenți ridică din apele secate legiuni de viețăți microscopice.*

B. (12p.) Având în vedere enunțul inițial, probabil descrierea cea mai potrivită ar fi a unei câmpii uscate de seceta prelungită a verii. Poți înșirui elementele descrierii, de exemplu, în ordinea *aproape – departe* ori *jos – sus*. Poți integra figuri de stil precum personificarea, repetiția, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, enumerația sau antiteza.

(4p.) – ordonarea elementelor tabloului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – folosirea celor patru figuri de stil (1+1+1+1);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 7

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** *sperios, singuratice, vultur*. (2+2+2)
2. **(6p.)** Virgula enumeră părţi de propoziţie de acelaşi fel; semnul exclamării indică adresarea directă. (3+3)
3. **(6p.)** de exemplu: epitet – (*apa*) *sură*; personificare – *pădurea lin suspină*; metaforă – *codrul, dragul codru, troienindu-şi frunza toată.* (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: *Ş-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!*
5. **(6p.)** de exemplu: Toamna frunzele codrului au căzut, astfel încît luna poate să-i lumineze cele mai tainice locuri. (6/4/2)

B. (12p.) În compunere trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că liricul, prin excelenţă genul subiectivităţii, al lumii interioare, exprimă sentimentele, trăirile poetului, prezent în mod nemijlocit în creaţia sa prin intermediul limbajului poetic şi al elementelor de expresivitate artistică; mai poţi avea în vedere cadrul spaţio-temporal (pădure, munte, locuri singuratice, început de toamnă) şi atmosfera generală (tristă, melancolică), imaginile vizuale şi auditive; mijloace artistice folosite în conturarea atmosferei, de exemplu: aliteraţia – *sură-i sara*, epitetul (cromatic, personificator, metaforic), personificarea – *pădurea.. .suspină, vântul sperios*; alternarea persoanei a treia cu persoana a doua, a adresării directe – *Şapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,/ Ş-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!*; evidenţierea valorilor expresive ale unor categorii lexico-semantice, de exemplu folosirea unor forme regionale: *sara, vo, farmă.*

(4p.) – precizarea modului de expunere dominant, a genului literar şi a trăsăturilor acestuia, identificabile în text (1p.+1p.+1p.+1p.);
(4p.) – prezentarea semnificaţiei a două dintre mijloacele artistice folosite de poet (1p.+1p.+1p.+1p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
   a. informarea
   b. vara
   c. *spray nazal pe bază de apă de mare*
2. (6p.) *plasturi sterili de mărimi diverse care pot fi utilizați pentru orice fel de rană, dar și pentru înțepăturile insectelor; o cremă sau un gel împotriva mâncărimilor datorate înțepăturilor de insecte.*
3. (6p.) a.
4. (6p.) de exemplu: *este vremea legumelor și a fructelor* proaspete.

B. (12p.) În redactarea compunerii trebuie să folosești, cu precădere, pronume și verbe la persoana întâi și a doua, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului. Integrează indici de spațiu și de timp. Asigură-te că întâmplarea povestită are o desfășurare sau măcar un deznodământ vesel.

(4p.) – informații succinte despre locul și timpul când a avut loc excursia (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – prezentarea circumstanțelor în care s-a produs întâmplarea la care te vei referi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 8

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *a aduce (pe cineva) la viață, cu prețul vieții, pe viață și pe moarte, cu viață, a fi om de viață, a da viață.* (2+2+2)
2. **(6p.)** de exemplu: *răcoroasă, mângâioasă, șezătoare, ceresc.* (2+2+2)
3. **(6p.)** de exemplu: epitet – *(gândire) mângâioasă*; comparație – *un foc tainic strălucește/ Ca un ochi roș de balaur*; inversiune – *un lung bucium.* (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: specie a genului liric, descriere literară în versuri, înfățișează un aspect din natură, un peisaj, prin intermediul căruia sunt sugerate sentimentele poetului etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: *farmec, încântare, emoție* etc.

B. (12p.) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** oferă în mod direct un indice de timp; **b.** raportat la text, sugerează o anume stare de spirit a privitorului: emoție, farmec; **c.** din punct de vedere expresiv, conferă întregului tablou o impresie de mister. Mijloace artistice: epitete, inversiuni, comparații, metafore, enumerații, interogații retorice.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu și conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   – informativ și persuasiv;
   – de exemplu: *este situat în stațiunea Poiana Brașov;*
   – de exemplu: prețul unei camere, mijloace de transport etc.
2. **(6p.)** *Este clasificat cu patru stele.*
3. **(6p.)** **b.**

4. (6p.) verb la diateza pasivă, prepoziție simplă, numeral cardinal, substantiv.

B. (12p.) de exemplu: poţi adăuga informaţii despre preţul fiecărui tip de cameră, o adresă e-mail, numele unor persoane de contact etc.

(4p.) – două informaţii suplimentare care completează anunţul (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 9

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *maiestuoasă, măreaţă* (3+3)
2. **(6p.)** izolează substantivul în vocativ; delimitează vorbirea indirectă de vorbirea directă. (3+3)
3. **(6p.)** comparaţie: *luneca vântul ca un râu nevăzut; poteca se desface înaintea ta ca o caracatiţă;* epitet: *tăcere solemnă; linişte sfântă.* (3+3)
4. **(6p.)** naraţiune, descriere, dialog. (2+2+2)

5. **(6p.)** de exemplu: în trecerea sa pe deasupra pădurii de brad, sunetul abia auzit al vântului, amplificat de vârfurile copacilor, seamănă cu şoapta valurilor unui râu nevăzut. *(6/4/2)*

B. (12p.) În compunere trebuie să scoţi în evidenţă neliniştea călătorului aflat la căderea serii în pustietatea muntelui şi să oferi o posibilă soluţie la impasul în care se află: de exemplu, să-şi improvizeze un adăpost din ramurile unor copaci care să-l ferească de frigul şi umezeala nopţii sau, poate, să descopere totuşi o drum care să-l îndrepte spre un o stână ori o cabană. În descrierea locurilor pe care le străbate drumeţul poţi integra şi figuri de stil precum personificarea, hiperbola, epitetul, comparaţia, enumeraţia sau antiteza.

(4p.) – descrierea locului unde se află călătorul, care justifică motivul neliniştii (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(4p.) – prezentarea unei soluţii plauzibile pentru situaţia-limită (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
   a. să ofere celor interesaţi informaţii despre *starea cărţii în România;*
   b. 1990-2006;
   c. *55%*
2. **(6p.)** *56% dintre subiecţii chestionaţi într-o anchetă recentă declară că nu au cumpărat nicio carte în ultimul an şi 55% nu au citit deloc cărţi.*
3. **(6p.) a.**
4. **(6p.)** adjectiv nehotărât, substantiv, adjectiv posesiv, prepoziţie, substantiv, verb. (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.) Argumentele Danei: *dezinteresul multora pentru cultură şi educaţie; fără cultură eşti un ignorant; fără educaţie nu poţi să reuşeşti în viaţă.* Argumentele lui Mihai: *nu poţi fi sigur de corectitudinea informaţiei; o persoană din două citeşte totuşi; toţi colegii de clasă citesc.* În argumentarea ta este bine să întrebuinţezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai su-

biectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – integrarea, alături de propria părere, a argumentelor celui pe care îl contrazici/ îl aprobi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 10

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** Cuvinte derivate cu ajutorul sufixelor: *argintie, lămâiță, vifornită;* cuvinte derivate cu ajutorul prefixelor: *împodobit, învie.* (3+3)
2. **(6p.)** *podoaba*: vocale – *o, a, a;* semivocale – *o; se-ndoiesc*: vocale – *e, o, e;* semivocale – *i; miazănoapte*: vocale – *a, ă, a;* semivocale – *i, o.* (2+2+2)
3. **(6p.)** personificare.
4. **(6p.)** de exemplu: pronume şi verbe de persoana I singular şi plural (*mi, ascult, simt, ni*), adjectiv pronominal (*noastră*). (3+3)

5. **(6p.)** de exemplu: tristețe, melancolie, jale etc. În redactarea răspunsului este recomandabil să foloseşti verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; adverbe de mod potrivite exprimării subiectivității evaluative – *posibil, probabil, desigur* etc.; cuvinte cu rol argumentativ – *pentru că, încât, aşadar* etc. (6/4/2)

B. (12p.) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** oferă în mod direct un indice de timp; **b.** raportat la text, anunță de la început sentimentul de tristețe care învăluie poezia; **c.** din punct de vedere expresiv, conferă întregului tablou o impresie de melancolie, de jale, asociind lumea exterioară cu lumea interioară a poetului. Mijloace artistice: personificări, epitete, aliterații.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
– *Tu vorbeşti?*
– *Da' ce-i cu tine?*
– *Ce problemă?!...*

2. (6p.) nesiguranță.

3. (6p.) c.

4. (6p.) interjecție, adverb, conjuncție, verb, prepoziție, substantiv. (1+1+1+1+1+1)

B. (12p.) Motive posibile: nu şi-a scris tema pentru acasă, nu a învățat, s-a comportat nepotrivit față de profesor cu o zi înainte şi acum îi este jenă să dea ochii cu acesta etc. Limbajul utilizat: informal, familiar. Poți utiliza interjecții, propoziții eliptice, semne de punctuație (..., !, ?, !?, !!) prin care să sugerezi intonația, ritmul vorbirii, pauzele etc.

(**4p.**) – prezentarea unui motiv al îngrijorării lui Dan (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(**4p.**) – folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(**2p.**) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(**2p.**) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 11

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: O mâţă luase obiceiul (căpătase năravul, se nărăvise) de a merge într-o casă şi de a vâna şoareci.
2. (**6p.**) de exemplu: Atunci pisica, nemaivăzând niciun şoarece ieşind din găuri, se gândi la ce-ar face pentru ca să-i poată scoate.
3. (**6p.**) de exemplu: înţelepciune.
4. (**6p.**) Genul epic presupune prezenţa naratorului, care poate vorbi în numele său personal sau poate face personajele să se exprime în vorbire directă –, a acţiunii, a subiectului şi a momentelor subiectului etc. (3+3)
5. (**6p.**) de exemplu: Omul devine mai înţelept, învăţând din experienţele neplăcute ale vieţii. (6/4/2)

B. (12p.) În argumentare ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele aspecte: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situații omenești, alegoria, intenție satirică/ educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și conclusiv – *pentru că, încât, așadar, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) – numirea celor două caracteristici și ilustrarea cu exemple din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – argumentarea finalității morale a textului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. de exemplu: pentru a stârni curiozitatea.

b. *Lumea Încuiată și cea Magică încep să se împletească.*

c. ***Harry Potter și Prințul Semipur*** *este al șaselea film din seria adaptărilor cărților lui J. K. Rowling.*

2. (6p.) *Cap-de-Mort își întinde puterea atât asupra Încuiaților, cât și asupra lumii vrăjitorilor.*

3. (6p.) a.

4. (6p.) subiect: *dragostea și gelozia*; predicat: *plutesc*. (3+3)

B. (12p.) În redactarea răspunsului este obligatoriu să îndeplinești toate cerințele compunerii, deoarece alocarea punctelor se realizează în funcție de acest criteriu.

(4p.) – precizarea titlului și a tipului filmului (2p.+2p.);

(4p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 12

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *senzaţie, tiranică, panică.* (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: cratima – dispariţia/ elidarea unei vocale, rostirea împreună a celor două silabe, păstrarea măsurii versului, conservarea ritmului etc.; punctul – marchează sfârşitul enunţului. (3+3)
3. **(6p.)** comparaţie: *Un salcâm* [...]/ *Mândru ca o flamură*; personificare: *Plopii şi răsurile/ Spun...* (3+3)
4. **(6p.)** rima: încrucişată; măsura: 8 şi 7 silabe. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: personificare; descrie adierea atât de uşoară a vântului, încât abia dacă a putut să pună în mişcare puful aproape imponderabil al păpădiilor. (6/4/2)

B. (12p.) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** este alcătuit din cuvântul *rapsodie* – scriere lirică în versuri, fantezistă şi sentimentală + *toamnă* – anotimp nostalgic, prevestind moartea naturii; **b.** raportat la text, anunţă de la început sentimentul de uşoară tristeţe care învăluie poezia; **c.** din punct de vedere expresiv, sugerează muzicalitatea interioară a versurilor. Mijloace artistice: în primul rând personificări şi, de asemenea, epitete.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relaţiei dintre titlu şi conţinutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
– ... *sud-estul Europei...*
– *paralela de 45°*
– temperată.

2. (6p.) informare.

3. (6p.) c.

4. (6p.) *Teritoriul, țării, sud-estul, paralelei.*

B. (12p.) sinonime: *teritoriu* – zonă, meleag, regiune; *țară* – stat, patrie; *sud* – miazăzi; *est* – răsărit, orient, soare-răsare; *vest* – apus, asfințit; *nord* – miazănoapte. Poți integra figuri de stil precum repetiția, metafora, epitetul, comparația, enumerația.
(4p.) – ordonarea elementelor componente ale tabloului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – folosirea celor patru figuri de stil diferite (1p.+1p.+1p.+1p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; 2 puncte
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. 2 puncte

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 13

I. (42 de puncte)

A.
1. **(6p.)** de exemplu: …*mai* renunţă…
2. **(6p.)** Marchează căderea accidentală în rostire a unui sunet.
3. **(6p.)** expoziţiunea.
4. **(6p.)** de exemplu: moşul – pofticios, naiv etc.; baba – avară, rea etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: să facă rost de bani pentru a-i aduce moşului ori să-şi găsească alt stăpân. (6/4/2)

B. (12p.) convenţii specifice: respectarea fidelităţii faţă de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate.

(2p.) – respectarea fidelităţii faţă de textul dat (Concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (Desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (Prezentarea în succesiune logică, esenţializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenţii specifice rezumatului. (Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate – în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente:

opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. **(6p.)**

– fasole, pepeni;

– Sunt bogate în betacaroten;

– pepenii verzi și galbeni.

2. **(6p.)** informarea.

3. **(6p.)** **a.**

4. **(6p.)** de exemplu: Nu rata întâlnirea/ pentru că vei regreta.

B. **(12p.)** Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și conclusiv – *pentru că, încât, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate. Exemplifică-ți opinia, folosind și extrase din text.

(4p.) – prezentarea calităților (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – argumentarea în favoarea unei diete bogate în legume și fructe (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuația; **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 14

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *a avea zile, de la o zi la alta, din zi în zi, a face cuiva zile fripte* etc. (2+2+2)
2. **(6p.)** *muntelui*: vocale – u, e, u; semivocale – i; *două*: vocale – o, ă; semivocale – u; *obişnuiau*: vocale – o, i, u, a; semivocale – i, u. (2+2+2)
3. **(6p.)** *vacanța mare, decenii, săptămâni, înainte-de-amiază, seara.* (1+1+1+1+1+1)
4. **(6p.)** narațiunea, descrierea. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: prezența indicilor de spațiu şi de timp, indicarea personajelor. (6/4/2)

B. (12p.) Convenții specifice: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (Concordanța dintre conținutul textului dat şi rezumatul realizat – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.);

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului (Desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea inadecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.);

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (Prezentarea în succesiune logică, esențializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului (Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
- alauda arvensis;
- 6-12 pui;
- din Europa până în nordul Africii şi sud-vestul Asiei.

2. (6p.) Oferă informații despre ciocârlia de câmp.

3. (6p.) a.

4. (6p.) indicativ prezent.(3+3)

B. (12p.) Sinonime: *mascul* – bărbătuş; *zbor* – planare, plutire; *înălțime* – altitudine; *cuib* – adăpost. Poți integra figuri de stil precum repetiția, metafora, epitetul, comparația, enumerația.

(4p.) – ordonarea elementelor componente ale tabloului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – folosirea celor patru figuri de stil (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limite de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:
- unitatea compoziției; **1 punct**
- coerența textului; **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
- ortografia; **3 puncte**
- punctuația; **2 puncte**
- aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 15

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *a avea tragere de inimă, cu inimă ușoară, din toată inima etc; a rămâne cu buzele umflate, a rămâne de căruță, a rămâne pe dinafară* etc. (3+3)

2. **(6p.)** *ăl, îmblat, lungiș.* (2+2+2)

3. **(6p.)** expozițiune.

4. **(6p.)** are *inima rece.*

5. **(6p.)** de exemplu: peste tot, pretutindeni, în toată țara etc. (6/4/2)

B. **(12p.)** Caracteristici ale baladei: de exemplu: este o creație epică, în versuri; fiind o creație populară, este orală, anonimă, colectivă, sincretică; conține situații/ întâmplări ieșite din comun; permite interferențe ale epicului cu liricul etc.

(4p.) – precizarea celor două caracteristici ale baladei populare, ca specie literară (3p.+3p.);

(4p.) – ilustrarea aceste caracteristici cu exemple din textul ales (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitei de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**

– apă curentă, canalizare, lumină electrică, telefon, încălzire cu lemne, cărbuni, petrol, boiler electric;

– pentru încălzirea din timpul iernii;

– se cumpăra combustibilul necesar încălzirii din timpul iernii.

2. **(6p.)** *străzile Negoiul şi Meşterul Manole, marginea Bucureştiului; 1926, vara, iarna.*

3. **(6p.)** **a.**
4. **(6p.)** atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă. (3+3)

B. **(12p.)** Poți înșirui elementele descrierii, de exemplu, în ordinea *departe* (localitatea/ cartierul, strada) – *aproape* (casa) ori *afară* (curtea) – *înăuntru* (interiorul locuinței). Poți integra figuri de stil precum repetiția, epitetul, comparația, enumerația.

(4p.) – indici de spațiu și de timp (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) –enumerarea elementelor care compun locuința (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 16

I. **(42 de puncte)**

A.
1. **(6p.)** Termenii din text: *a visat, visătorul*; cuvântul de bază: *vis*. (2+2+2)
2. **(6p.)** de exemplu: rostirea împreună a două cuvinte diferite; apariția unui diftong; rostirea mai rapidă. (3+3)

3. **(6p.)** de exemplu: metafora *mătasa-i*, personificarea *se frământă în mătasa-i un păianjen* etc. (3+3)
4. **(6p.)** de exemplu: exprimarea în mod direct a sentimentelor autorului prin vocea eului liric, eul liric/ mărcile lingvistice ale subiectivității/ comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezența unor procedee de expresivitate artistică etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: contemplarea zbaterii păianjenului este pretext pentru reflecția eului liric asupra insectei care sugerează, prin aspirația sa spre înălțimi, idealismul poetului; interogația retorică, personificarea, imaginea vizuală etc. (6/4/2)

B. (12p.) De exemplu: titlul ***Visătorul*** se referă simultan la două ființe – atât păianjenul, care încearcă imposibilul, cățărându-se pe firul său de mătase la cer, cât şi omul, poetul, care aspiră spre absolut pe „firul" gândului.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
- Aurelia Cosma, Doina Işfănoni;
- *Al. Odobescu;*
- de exemplu: *Specialiştii şi studenții, oameni de cultură şi artă, 130 de meşteri populari veniți din satele de unde erau aduse casele şi 1 100 muncitori (zidari, tâmplari, dulgheri, pictori de construcții etc.).*

2. (6p.) *Astăzi Muzeul Satului se întinde pe o suprafață de 10 ha, cu 71 de complexe, cu 317 de construcții diferite.* (2+2+2)

3. (6p.) c.

4. (6p.) complement circumstanțial de mod – diateza activă; predicat verbal – diateza pasivă; predicat verbal – diateza reflexivă.

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I pentru a releva propriile impresii produse de vizită, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerinţă, valorificând informaţii din textul dat.

(4p.) – descrierea Muzeului Satului din Bucureşti, cu elemente spaţiale (imaginea de ansamblu, clădirile componente şi detaliile) şi temporale (anotimpul, momentul zilei) (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea impresiilor proprii despre elementele care fac din acest muzeu o atracţie turistică (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 17

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu, termenii neologici din text: *solemnă, imens, aspitraţie*; sinonime: sacră/ profundă/ gravă, uriaş, năzuinţă. (1+1+1+1+1+1)

2. (6p.) de exemplu: *li-niş-te, so-lem-nă, mi-li-oa-ne, as-pi-ra-ţi-e, ulmi, di-vi-ni-ta-te.* (1+1+1+1+1+1)
3. (6p.) de exemplu: o enumeraţie – *Brazi, paltini, ulmi, stejari* –, o comparaţie *Lemnul ca o aspiraţie a pământului* – şi un epitet – (*linişte*) *solemnă* etc. (2+2+2)
4. (6p.) de exemplu: *Unde plec, Doamne?*
5. (6p.) de exemplu: relația dintre om şi natură, dintre planul subiectiv, al eului efemer şi planul obiectiv, al naturii, redat de pădurea personificată poate fi sugerată de metafora *cercuri*, ce desemnează timpul care trece etc. (6/4/2)

B. (12p.) De exemplu: titlul ***Pădurea*** desemnează cadrul natural descris în poezia lui Marin Sorescu, dar are valoare simbolică pentru motivul legăturii dintre om şi natură, dar şi al trecerii ireversibile a timpului, al efemerității omului în raport cu ritmul amplu al existenței naturii.

(4p.) – ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.
1. (6p.)
   - Aristide N. Popescu;
   - câinele ca ajutor al omului în situații dificile;
   - de exemplu: pentru a aproviziona stațiunile meteorologice; în caz de accident în zona polară, când supraviețuitorii ar muri pe banchiză, de foame şi frig.
2. (6p.) *pentru tras cărucioare cu mărfuri, ca însoțitor al nevăzătorilor; „câinii-paraşută"* etc. (2+2+2)
3. (6p.) b.
4. (6p.) *a fost utilizat* - predicat verbal, verb predicativ; *din Herculanum* – atribut substantival, substantiv propriu; *a devenit foarte rară* – predicat nominal, verb predicativ copulativ + nume predicativ/adjectiv.

B. (12p.) În redactarea compunerii trebuie să foloseşti pronume şi verbe la persoana a III-a, adecvate unei naraţiuni, sau la persoana I, dacă alegi să realizezi relatarea din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului. Integrează indici de spaţiu şi de timp. E de preferat ca întâmplarea povestită să aibă un deznodământ fericit. Poţi utiliza informaţii din textul dat.

În exprimarea propriei opinii, poţi să foloseşti verbe şi pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a întâmplării (reale sau imaginare) prin care trece un câine pentru salva un om (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea propriei opinii despre cele întâmplate (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 18

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *ferecate* – descuiate, *împovărate* – despovărate/uşurate, *bătrân* – tânăr. (2+2+2)

2. **(6p.)** de exemplu: virgula izolează substantive în vocativ etc.

3. **(6p.)** de exemplu: o metaforă *Spaimele răscrucilor* – o repetiţie *Nu s-arată şir de care,/ Şir de care ferecate* –, o personificare – *Codrule, bătrânule!/ Scutură-ţi tu pletele* etc. (2+2+2)

4. **(6p.)** de exemplu: măsura de 7-8 silabe, ritmul trohaic, rima pereche. (2+2+2)

5. **(6p.)** de exemplu: personificarea codrului, înfăţişat ca un bătrân înţelept, protector şi stăpân al cetelor de haiduci ilustrează motivul specific folclorului al comuniunii dintre om şi natură etc. (6/4/2)

B. **(12p.)** De exemplu: motivului literar al comuniunii dintre om şi natură în poezia ***Cântec vechi*** se realizează prin personificarea codrului şi prin modul de expunere (monolog liric adresat), dar şi prin procedeele artistice utilizate, imitând doinele populare.

(4p.) – precizarea genului liric şi trăsăturile acestuia: exprimarea în mod direct a sentimentelor autorului prin vocea eului liric, eul liric/ mărcile lingvistice ale subiectivităţii/ comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezenţa unor procedee de expresivitate artistică etc (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea semnificaţiei a două dintre mijloacele artistice din text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. **(36 de puncte)**

A.

1. **(6p.)**

– ***Panorame. Pădurea tropicală; Viaţa în pădurea tropicală;***

– Editura Art;
– *Datorită căldurii din tot timpul anului şi precipitaţiilor bogate.*

2. **(6p.)** *în bazinul Amazonului din America de Sud, în America Centrală, Africa Centrală şi de Vest, sud-estul Asiei şi estul Madagascarului*
3. **(6p.) c.**
4. **(6p.)** atribute adjectivale; *bogate* – adjectiv la gradul pozitiv; *cele mai întinse* – grad superlativ relativ; *foarte multe* – superlativ absolut.

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I pentru exprimarea opiniei, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerinţă, valorificând informaţii din textul dat.

(4p.) – prezentarea opiniei despre importanţa protejării pădurii tropicale în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(4p.) – valorificarea secvenţelor de text care ilustrează necesitatea protejării pădurii tropicale de exploatarea forestieră haotică (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 19

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: două cuvinte formate prin derivare – *nemărginire, stufoşi;* un cuvânt format prin conversiune – *mărginitul*. (2+2+2)

2. (6p.) de exemplu: virgulele izolează vorbirea indirectă de vorbirea directă, o propoziţie principală incidentă etc.

3. (6p.) de exemplu: o antiteză – *Sus nemărginire-albastră, jos e mărginitul verde* – o enumeraţie – *şi zi şi noapte, şi pe luna şi pe soare* – şi o personificare – *Stânca zice gârlei* etc. (2+2+2)

4. (6p.) două trăsături ale pastelului, de exemplu: coordonate spaţio-temporale, tablou/ descrierea unui colţ din natură, imagini artistice, exprimarea unui sentiment al privitorului. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: dialogul dintre *stâncă* şi *gârlă* valorifică personificarea şi antiteza pentru a exprima opoziţia dintre două condiţii universale, şi anume dintre moarte/ încremenire/ rezistenţă la timp şi viaţă/mişcare, curgere continuă/ efemeritate, schimbare perpetuă etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu: trăsături ale genului liric sunt exprimarea în mod direct a sentimentelor autorului prin vocea eului liric, eul liric/ mărcile lingvistice ale subiectivităţii/ comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezenţa unor procedee de expresivitate artistică etc.

(2p.) – precizarea a două trăsături ale genului liric (2+2);
(2p.) – ilustrarea caracteristicilor genului liric cu exemple extrase din text (convingător, adecvat: 2p./ parţial: 1p.);
(2p.) – explicarea modului prin care se face simţită prezenţa eului liric (convingător, adecvat: 2p./ parţial: 1p.);
(2p.) – prezentarea rolului mijloacelor artistice din text în conturarea ideii poetice (convingător, adecvat: 2p./ parţial: 1p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**
- *Prezentarea județului Maramureş;*
- prezentarea unei regiuni geografice cu scop turistic;
- *folosirea lemnului în construcții și costumele tradiționale purtate în zilele de sărbătoare.*

2. **(6p.)** *zona montană ocupa 43 %, cu Munții Rodna și Masivul Pietrosul – cel mai înalt din Carpații Orientali – și zona vulcanică cu Munții Gutâi și Țibleș; Depresiunea Maramureșului, cea mai mare din România* etc. (2+2+2)

3. **(6p.) c.**

4. **(6p.)** *acest* – adjectiv pronominal demonstrativ, atribut adjectival; *cu mii* – numeral cardinal precedat de prepoziție, complement circumstanțial de timp; *de ani* – substantiv comun precedat de prepoziție, atribut substantival prepozițional.

B. **(12p.)**

Ai de realizat o descriere literară a unui peisaj (de munte/ de deal/ de câmpie), care te-a impresionat în călătoriile tale. Poți folosi informații din textul dat și poți situa călătoria în spațiul maramureșean preferat în urma lecturii acestui text (munte, depresiune etc.).

(4p.) – înfățișarea unor elemente spațiale și temporale tabloului, de la imaginea de ansamblu la detalii (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – utilizarea a patru modalități artistice (imagini artistice, figuri de stil) (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:
- unitatea compoziției; **1 punct**
- coerența textului; **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
- ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; 2 puncte
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. 2 puncte

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 20

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: tristeţe, întristare, întristat etc. (2+2+2)
2. **(6p.)** *mă-ias-tra, din-a-afa-ră/ din-a-fa-ră, noap-tea, vieţi, trud-ni-ca.* (1+1+1+1+1+1)
3. **(6p.)** de exemplu: două metafore – *eterni luceferi, potop de negre gânduri* ; epitet – (*ochii*) *gânditori şi galeşi* etc. (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: *măiastra-ţi carte, tristei ... vieţi, ochii gânditori.* (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: elementele naturii *întunecaţii nouri* şi *vârful de munte* servesc analogiei cu viaţa poetului, ele desemnând metaforic dificultăţile efemere ale vieţii, respectiv măreţia şi veşnicia creaţiei sale etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu: portretul literar are ca subiect aici personalitatea poetului Mihai Eminescu, faţă de care Al. Vlahuţă are profunde sentimente de admiraţie, exprimate în mod direct prin vocea eului liric, prin alternarea persoanei I şi a II-a singular, într-un dialog imaginar, de fapt un monolog adresat; trăsăturile poetului sunt surprinse în imagini artistice, cu ajutorul figurilor de stil etc.;

(4p.) – precizarea trăsăturilor modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea semnificaţiei a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. **(6p.)**

– Anca Iordăchescu;

– protecția mediului;

– *Acest tip de poluare a redus posibilitatea omului de a vedea stelele şi are un impact negativ asupra vieții în sălbăticie.*

2. **(6p.)** *Lăsați noaptea să fie noapte!*

3. **(6p.)** c.

4. **(6p.)** *în jos* – locuțiune adverbială, atribut adverbial; *a razelor* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *emise* – adjectiv, atribut adjectival. (2+2+2)

B. **(12p.)**

În compunere poți arăta efectele negative pe care le are poluarea luminoasă asupra vieții păsărilor migratoare şi a plantelor din oraşe, pornind chiar de la compararea cu situația obişnuită a iluminării publice care pătrunde în cameră şi ne deranjează somnul. Vei insista asupra necesității conştientizării de către oameni a efectului perturbator pentru viață al acestei forme de poluare.

Aminteşte în compunere de modalitățile de protecție ale cerului nopții de poluarea luminoasă, indicate în textul dat: *proiectarea în jos a razelor de lumină emise de obiectele de iluminat public; eliminarea iluminatului inutil.*

În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I pentru exprimarea opiniei, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.; trebuie să descrii elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) – prezentarea opiniei despre importanța protejării cerului nopții de poluarea luminoasă în lumea de azi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea unor posibile motive şi modalități de protecție ale cerului nopții de poluarea luminoasă în țara noastră (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 21

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: Am recunoscut un complement direct în fraza dată. Am cumpărat sare. (3+3)

2. (6p.) de exemplu: hiat în *miniatură*, două cuvinte care conțin diftong – *scaiete, coboară*. (2+2+2)

3. (6p.) de exemplu: o enumerație – *Mic, elastic şi urgent* – o comparație – *Ca o minge se prăvale* – un epitet – *țarinile moarte* etc. (2+2+2)

4. (6p.) de exemplu: *țarinile moarte, un scaiete zăpăcit, neagra arătură*. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: versul redă prin repetiție rapiditatea fugii iepurelui, care apare şi dispare iute din raza vizuală a vânătorului etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu: portretul literar are ca subiect aici un iepure, un reprezentant simpatic din lumea necuvântătoarelor, față de care poetul îşi transmite în mod direct sentimentele de compasiune, prin vocea eului liric; trăsăturile iepurelui sunt surprinse în imagini artistice, cu ajutorul figurilor de stil etc.

(4p.) – precizarea trăsăturilor modului de expunere descrierea (de tip portret), existente în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) - prezentarea semnificației a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*) (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) - utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) - respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
   – festivalul de teatru pentru elevi din județul Iași;
   – informare și persuadare;
   – de exemplu: *Data limită a înscrierilor este 25 februarie; durata minimă a reprezentației unei trupe să nu fie mai scurtă de 15 minute* etc.
2. (6p.) *îi ajută să folosească în mod constructiv timpul liber, să știe cum să-și controleze emoțiile, gesturile, cum să «citească» o reprezentație teatrală*
3. (6p.) b.
4. (6p.) un atribut adjectival - *altă*, un predicat nominal – *să nu fie mai scurtă* și un subiect – *o condiție*. (2+2+2)

B. (12p.)

În compunere poți valorifica informațiile din textul dat și vei adăuga alte detalii narative necesare: etapele participării la festival ar putea fi decizia trupei de a participa la festival, trimiterea documentelor de înscriere, repetiții, venirea veștii că trupa a fost înscrisă, prezența pe scena festivalului – toate etapele fiind însoțite de emoții și speranțe; poți imagina chiar și obținerea unui premiu în cadrul festivalului și bucuria victoriei.

În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru exprimarea opiniei, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a etapelor participării la festival, utilizând informațiile din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(**4p.**) – descrierea impresiilor provocate de participarea la festival (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(**2p.**) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(**2p.**) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 22

I. (**42 de puncte**)

A.
1. (**6p.**) de exemplu: *mirare* – uimire, *nătărău* – prostănac, *obştească* – populară etc. (2+2+2)
2. (**6p.**) *Îmblă* – umblă, *să primblă* – se plimbă, *streine* – străine. (2+2+2)
3. (**6p.**) de exemplu: o personificare – *Vrabia-i răspunde* – şi un epitet – *ţări streine* etc. (3+3)
4. (**6p.**) de exemplu: alternarea persoanei I şi a II-a singular, interjecţia, propoziţii interogative şi exclamative etc. (3+3)
5. (**6p.**) de exemplu: versurile finale constituie morala fabulei care conţine un proverb românesc lămuritor pentru semnificaţia situaţiei de viaţă înfăţişate în restul textului, în dialogul celor două păsări etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu:

În argumentare ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele trăsături ale fabulei: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situații omenești, alegoria, intenție satirică/ educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/ structuri cu rol argumentativ și conclusiv – *pentru că, încât, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) – precizarea a patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în poezie (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– însușirile uimitoare ale păsării colibri relevate cu prilejul unui experiment;

– *în Munții Stâncoși din Canada;*

– de exemplu: *sunt singurele viețăți capabile să zboare cu spatele* etc.

2. (6p.) *păsările, care cântăresc numai 3,2 grame, trebuie să își economisească energia ca să efectueze o migrație de 1 500 km între Canada și Mexic*

3. (6p.) a.

4. (6p.) *aceștia* – subiect, pronume demonstrativ, *decât al nostru* – complement circumstanțial de mod, pronume posesiv, *ceea ce* – subiect, pronume relativ compus. (2+2+2)

B. (12p.)

În compunere poți valorifica informațiile din textul dat, putând alege ca protagonistă chiar pasărea colibri. Întâmplarea poate fi chiar descrierea studiului cercetătorilor sau poți imagina cu totul altceva, de pildă călătoria păsării în timpul *migrației de 1 500 km între Canada și Mexic.* Vei adăuga alte detalii narative și trăsături care să dea viață personajului întruchipat de mica pasăre.

Desigur, poţi povesti despre o pasăre indigenă, cum sunt cele amintite la partea întâi, şi le poţi personifica, aşa cum se întâmplă în fabulă.

Finalul povestirii poate fi vesel sau trist, dar trebuie să fie potrivit tonalităţii generale a naraţiunii.

În realizarea compunerii, vei utiliza fie naraţiunea la persoana a III-a, fie, dacă optezi pentru a te „implica", precum un personaj-narator, naraţiunea la persoana I. Exprimarea opiniei se realizează cu verbe şi adverbe de opinie şi cu structuri argumentative.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a întâmplării imaginate (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea propriei opinii despre cele întâmplate (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**

– punctuaţia; **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 23

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *pustiu* – deşert, *fierbinte* – arzător, *creangă* – ramură etc. (2+2+2)

2. **(6p.)** *de-scriu/des-criu, fier-bin-te, trans-port, vre-o-da-tă/vreo-da-tă, li-mo-na-dă, mig-da-le.* (1+1+1+1+1+1)
3. **(6p.)** de exemplu: o enumeraţie – *Cu umbră multă şi răcoare,/Cu arbori năpădiţi de floare* etc., o repetiţie – *Sunt toate, toate, ale tale*, şi un epitet – *(Ţinându-şi coada) graţios* etc. (2+2+2)
4. **(6p.)** de exemplu: elementele cadrului natural sunt pustiul şi oaza, imagini artistice vizuale, figuri de stil – enumeraţia, epitetul; transmiterea prin intermediul descrierii a unor stări sufleteşti, precum spaima şi apoi bucuria etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: versurile notează succint faptele lui Apolodor, care, de bucurie că a găsit apă în deşert, a cântat atât de frumos, încât maimuţa din oază l-a răsplătit pentru talentul lui etc. (6/4/2)

B. (12p.)

De exemplu:

În compunere ar trebui să te referi la semnificaţia personajelor – animale personificate – şi a călătoriei în deşert. În scena versificată citată, pinguinul Apolodor călătoreşte în deşert, lucru neobişnuit, care sugerează dorinţa specific umană de cunoaştere a tărâmurilor inaccesibile, pericolul şi apoi salvarea prin găsirea apei la oază şi cântecul de bucurie. Artistul îşi găseşte un admirator în maimuţa care îi dăruieşte mâncare exotică. Călătoria este un mod de cunoaştere a lumii, dar şi a propriilor limite şi talente.

Procedeele artistice utilizate sunt: personificarea animalelor, enumeraţia, epitetul, iar imaginile artistice vizuale (*Cât e nisipul de fierbinte/ Şi cum nu vezi măcar un cort)* şi auditive (*Iar el cânta fermecător,/ Cu glasul-i dulce, de tenor*) conferă expresivitate tabloului terifiant al deşertului fierbinte şi îl portretizează pe protagonist. Modurile de expunere utilizate sunt: naraţiunea, descrierea, dialogul.

Poţi utiliza verbe de opinie – *a crede, a considera* etc., cuvinte/ structuri cu rol argumentativ şi conclusiv – *pentru că, încât, aşadar, în concluzie* etc., şi poţi evidenţia argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând,* şi prin alineate.

(4p.) – precizarea modurilor de expunere (naraţiunea, descrierea, dialogul) şi a trăsăturilor acestora, identificabile în text (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(4p.) – prezentarea semnificaţiei unora dintre mijloacele artistice folosite de autor (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

a. lansare de carte, anunț publicitar;

b. JOI, 22 MARTIE 2007,ORA 14.30, ÎN CADRUL TÂRGULUI B. E., LA SALA POLIVALENTĂ DIN BUCUREŞTI;

c. *leul Amedeu şi cangurul Ilie.*

2. (6p.) *Se vor organiza concursuri de colorat şi de recitat, copiii îl vor vedea pe Apolodor modelat din baloane şi vor fi pictați pe față în culori strălucitoare!*

3. (6p.) **a.**

4. (6p.) un numeral ordinal, atribut adjectival – *primul*, un verb la diateza pasivă, predicat verbal – *au fost reeditate*, un adjectiv nehotărât, atribut adjectival – *toate*. (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii, trebuie să foloseşti, cu precădere, pronume şi verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere situarea evenimentului în timp şi spațiu, valorificând indicii din textul citat. Desfăşurarea evenimentului ar trebui să corespundă atât anunțului citat, cât şi celor trei momente principale ale subiectului. Integrează indici de spațiu și de timp. E de preferat ca întâmplarea povestită are o desfăşurare sau măcar un deznodământ vesel, dar indiferent de ton, integrează impresiile personale.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a unor informații succinte despre locul, timpul şi desfăşurarea evenimentului (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – prezentarea propriilor impresii despre evenimentul respectiv (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 24

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *fără înconjur, bag de seamă, (îl) lua peste picior* etc. (2+2+2)

2. **(6p.)** de exemplu: nume proprii, nume de persoană și toponime, la începutul unei propoziții/ enunț. (3+3)

3. **(6p.)** transformarea dialogului în vorbire indirectă: trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I și a II-a la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de *a spune*, eliminarea vocativelor, ortografia și punctuația adecvate; de exemplu:
Anton Lupan îl întrebă pe Ieremia dacă nu ar vrea să pornească împreună la drum, mai ales că, după cât bagă el de seamă, rosturi prea multe nu are acolo, în târg.
Ieremia îi răspunde domnului că nici în altă parte și îl întreabă încotro o s-o pornească. Domnul răspunde că spre capătul lumii.

4. **(6p.)** de exemplu: adresarea directă, la persoana a II-a, alternarea persoanei I și a II-a singular, substantive în vocativ, interjecții, propoziții exclamative și interogative etc. (3+3)

5. **(6p.)** de exemplu: Anton Lupan tresare la ultimul răspuns dat de Ieremia pentru că „era mai încercat decât bănuise el. Se cuvenea să nu-l mai scape din mâini”, întrucât cunoștea bine marea și porturile ei, avea o experiență valoroasă etc. (6/4/2)

B. **(12p.)**
Convenții specifice rezumatului: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate.

De exemplu:

Anton Lupan îi face lui Ieremia propunerea de a călători împreună până la capătul lumii, ceea ce îi provoacă acestuia dorinţa aventurii. Apoi domnul îl mai întreabă dacă îi e frică de mare şi dacă o cunoaşte. Răspunsul lui Ieremia îi întăreşte dorinţa lui Anton Lupan de a-l avea drept tovarăş pe încercatul bărbat.

(2p.) – respectarea fidelităţii faţă de textul dat (*Concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat* – în totalitate: ; 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale*: 2p.; *desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale*: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (*Prezentarea în succesiune logică, esenţializată*: 2p./ *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative*: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenţii specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate-* în totalitate: 2p./ parţial: 1p.)

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– ***Sarmizegetusa Regia;***

– *Ea ocupă punctul cel mai înalt de pe Dealul Grădiştei, la 1 200 m altitudine.;*

– *Scorilo şi Decebal.*

2. (6p.) *un drum monumental, pavat cu lespezi de calcar; constituind cea mai mare locuire dacică cunoscută.*

3. (6p.) c.

4. (6p.) atribut substantival apoziţional, în cazul N – *capitală;* atribut substantival genitival, în cazul G. – *unui patrulater;* atribut substantival prepoziţional, în cazul Ac. – *de canalizare.* (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii, trebuie să prezinți, pe scurt, contextul călătoriei la cetatea dacică (locul, timpul, participanții, scopul excursiei) și să descrii așezarea cetății, principalele părți componente ale cetății și traseul parcurs în incinta sitului arheologic. Poți integra imagini artistice, figuri de stil și elemente de subiectivitate, mai ales că relatarea trebuie făcută la persoana I singular, din perspectiva unui participant, real sau imaginar, la excursie.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a contextului călătoriei la cetatea dacică (locul, timpul, participanții, scopul excursiei) (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – descrierea așezării cetății, principalele părți componente ale cetății și traseul parcurs în incinta sitului arheologic (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

- unitatea compoziției; **1 punct**
- coerența textului; **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
- ortografia; **3 puncte**
- punctuația; **2 puncte**
- așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 25

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *fără de nicio treabă* – inutil, *(oameni) de treabă* – buni, cinstiți, cumsecade etc. (3+3)

2. (6p.) de exemplu: rostirea împreună a două cuvinte diferite, elidarea unei vocale, dispariția unui diftong etc. (3+3)

3. (6p.) transformarea dialogului în vorbire indirectă: trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I și a II-a, la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, evidențierea replicilor prin verbe care exprimă acțiunea de *a spune*, eliminarea vocativelor, ortografia și punctuația adecvate.

4. (6p.) de exemplu: nu-și păzea vițeaua, care intra în holdele oamenilor, profitând de munca altora; vrea să-și facă un rost în satul lui etc. (3+3)

5. (6p.) de exemplu: naratorul îl dezaprobă pe Păcală, pentru că își lasă vițeaua liberă intenționat, ca să profite de munca altora etc. (6/4/2)

B. (12p.)

Apartenența la genul epic necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat: genul epic presupune prezența naratorului, care poate vorbi în numele său personal sau poate face personajele să se exprime în vorbire directă, a acțiunii, a subiectului și a momentelor subiectului etc.

(4p.) – numirea a patru dintre caracteristicile genului epic, care se întâlnesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)

– Sărbătoarea de Sânziene – folclor românesc;

– datină autohtonă, pe 24 iunie;
– *Sunt datini autohtone, al căror nume originar dac s-a pierdut. S-a păstrat cel roman, Sânziana, de la Sancta Diana (care circulă şi azi în Ardeal), şi cel slav, Drăgaica (venit mai târziu şi care circulă în Muntenia şi Oltenia).*

2. **(6p.)** *în credinţa că ele vor ocroti casa şi gospodăria, aducând totodată noroc, sănătate şi belşug; un mijloc de a-şi afla ursitul şi timpul când se vor mărita.*

3. **(6p.) a.**

4. **(6p.)** *Obiceiurile* – subiect, gen neutru, nr. plural, caz N; *în negura* – complement circumstanţial de timp, gen feminin, nr. sg., cau Ac.; *timpurilor* – atribut substantival genitival, gen neutru, nr. pl., cazul genitiv. (2+2+2)

B. **(12p.)**

În redactarea compunerii trebuie să prezinţi, pe scurt, participarea tinerilor din satul bunicilor tăi la sărbătoarea de Sânziene, valorificând informaţiile din textul dat şi să relatezi la persoana I. Poţi integra imagini artistice, figuri de stil şi elemente de subiectivitate.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a participării tinerilor din sat la sărbătoarea de Sânziene (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(4p.) – să valorifici informaţiile din textul dat (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare;

12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuaţia; **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.

Varianta 26

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *voință* – hotărâre, *inocenți* – naivi/ nevinovați, *firesc* – natural etc. (3+3)
2. (6p.) alcătuirea celor şase enunţuri. (1+1+1+1+1+1)
3. (6p.) de exemplu: un epitet – *(băiat) voluntar* –, o enumerație – *Mănânc, mă culc, mă scol*. (3+3)
4. (6p.) de exemplu: relatare la persoana I, din perspectiva unui personaj-narator, o succesiune de întâmplări etc. (3+3)
5. (6p.) de exemplu: oferă nişte repere temporale, cum e data din jurnal şi împărțirea programului de învățare pe ore de elevul corigent etc. (6/4/2)

B. (12p.)

Caracterizarea personajului-narator, pe baza fragmentului dat, necesită relevarea unor modalități/ procedee de caracterizare (directă - autocaracterizare, opinia colegilor ; indirectă – limbaj, fapte, gânduri, atitudini) ilustrate cu citate din text, dar şi a unor trăsături care compun portretul unui adolescent corigent pentru că a preferat să studieze domeniile sale de interes, lăudăros şi lipsit de voință în fața corigenței sale.

(4p.) – precizarea a cel puțin două modalități/ procedee de caracterizare ale personajului-narator, care se regăsesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – indicarea a cel puțin două trăsături ale personajului-narator (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
   - Teodor Boantă, ziarul *Sibiul*;
   - *dăruire totală şi devotament*;
   - *Steliana Nistor*.

2. **(6p.)** *Selecția primară are loc în fiecare toamnă în școli; Următoarea etapă de selecție se face pentru formarea loturilor de juniori, iar selecția finală deschide doar câtorva sportivi ușa spre sportul de mare performanță.*
3. **(6p.)** c.
4. **(6p.)** *fiecare* – atribut adjectival, pronume nehotărât, caz N; *care* – subiect, pronume relativ, caz N; *viteză* – complement direct, substantiv comun, caz Ac. (2+2+2)

B. (12p.)

În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I; să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

Opinia ta va susține necesitatea practicării unui sport de către elevi, pentru a avea o dezvoltare fizică armonioasă, îndemânare, forță, viteză în execuția unor mișcări și pentru a-și dezvolta o serie de calități morale, precum devotament, disciplina muncii, tărie de caracter.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a opiniei despre necesitatea practicării unui sport de către elevi (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – evidențierea calităților care se dezvoltă prin practicarea unui sport (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 27

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *lecții, bancă, carte* etc. (2+2+2)
2. (6p.) de exemplu: *făcui, aceea, dimineața, trebuie, meargă, zmeu*. (1+1+1+1+1+1)
3. (6p.) de exemplu: o repetiție – *(un palat) mare, mare* –, un epitet – *mare și frumos* –, o enumerație – *minte, învățătură și sănătate, părinți și profesori.* (2+2+2)
4. (6p.) de exemplu: descrierea, dialogul, narațiunea. (3+3)
5. (6p.) de exemplu: uimirea produsă de contrastul evident între imaginația lui și realitate etc. (6/4/2)

B. (12p.)

În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I; să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

Opinia ta va susține ideea diferenței între cele două etape, trecut-prezent, din punctul de vedere al condițiilor materiale, al conținuturilor învățării și al metodelor didactice.

(4p.) – prezentarea opiniei despre școala de acum o sută de ani, comparativ cu zilele noastre (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – valorificarea unor secvențe din text care ilustrează aspecte ale școlii din trecut (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
– noi metode în educația copiilor;

– *în 1999, într-un cartier din orașul New Delhi;*
– *cei cu vârste cuprinse între 6 și 13 ani sunt foarte interesați de „noua mașinărie", în timp ce populația adultă nu prezintă nicio urmă de interes.*

2. **(6p.)** de exemplu: *devin mai motivați, se descurcă mult mai bine la școală, au o dorință crescută de a învăța și a descoperi lucruri noi.*
3. **(6p.) b.**
4. **(6p.)** *ce* – pronume relativ, complement direct, *vor* – verb predicativ, predicat verbal, *ei* – subiect, pronume personal. (2+2+2)

B. (12p.)
În redactarea compunerii trebuie să folosești pronume și verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului/ etapele desfășurării activității preferate. Integrează indici de spațiu și de timp, precizează participanții, sarcina de lucru primită etc. Asigură-te că întâmplarea povestită demonstrează că ai participat cu plăcere la activitate.

(4p.) – precizarea contextului activității școlare (de exemplu: timp și loc de desfășurare, participanți, disciplina școlară, sarcina de lucru primită) (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(4p.) – prezentarea etapelor activității și a impresiilor pe care ți le-a produs participarea ta (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 28

I. (42 de puncte)

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *bunget, pălimar.* (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: *trei, feciori, soție.* (2+2+2)
3. **(6p.)** de exemplu: o repetiție – *p-aci, p-aci* –, un epitet – *(împărat) puternic.* (3+3)
4. **(6p.)** de exemplu: modul de expunere dominant este narațiunea, succesiunea întâmplărilor, personajele, naratorul etc. (3+3)
5. **(6p.)** de exemplu: încercarea voiniciei, probă a maturității, necesară înaintea căsătoriei; participă trei fii – procedeul triplicării; prezența supranaturalului în legătură cu fiul cel mic etc. (6/4/2)

B. (12p.)

Basmul popular înfățişează lupta dintre bine şi rău; personajele au puteri supranaturale, visul premonitoriu, motivul probei – aici tragerea cu arcul pentru găsirea ursitei; împăratul cu trei feciori, superioritatea mezinului, formule introductive specifice *A fost odată ca niciodată* etc.

În argumentare poți să întrebuințezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – numirea a patru dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.)
- astronomie, Sistemul Solar;
- solide şi gazoase;
- *Unitatea Astronomică (UA) este considerată a fi distanța dintre Pământ şi Soare, echivalentul a 149 597 870 km.*

2. (6p.) de exemplu: *plante, sateliți naturali, asteroizi, meteoriți, comete, Soarele* etc.

3. (6p.) a.

4. (6p.) *a treia* – nume predicativ, numeral ordinal; *patru* – atribut adjectival, numeral cardinal, *prima* – subiect, numeral ordinal. (2+2+2)

B. (12p.)

În redactarea compunerii trebuie să foloseşti pronume şi verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere cele trei momente principale ale subiectului/ etapele desfăşurării vizitei. Integrează informații din textul citat în presupusa discuție cu cercetătorii de la observator.

(4p.) – prezentarea vizitei (reale sau imaginare) realizate la un observator astronomic şi însoţită de explicațiile cercetătorilor (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(4p.) – integrarea adecvată în compunere a patru informații din articolul dat (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:

12 puncte se acordă pentru:
- unitatea compoziției; **1 punct**
- coerența textului; **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
- ortografia; **3 puncte**
- punctuația; **2 puncte**
- aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 29

I. **(42 de puncte)**

A.

1. **(6p.)** de exemplu: *scamatoria, a privi.* (3+3)

2. **(6p.)** de exemplu: semnul exclamării ilustrează prezența unei exclamații retorice.

3. **(6p.)** de exemplu: Copiii trăiesc, de obicei, într-o lume în care orice este posibil, în care universul real coexistă cu universul fabulos. Credința copiilor că orice este posibil determină reuşita lor în situații care, aparent, nu au o soluție reală. (6/4/2)

4. **(6p.)** de exemplu: *El se uita la mine hipnotizat*/epitet; *lăsa să-i alunece plasa de parcă ar fi fost făcut din mămăligă*/comparație etc. (3+ 3)

5. **(6p.)** Răspuns corect: narațiunea şi monologul. (3+ 3)

B. **(12p.)**

Convenții specifice rezumatului: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate.

De exemplu:

Naratoarea relatează că în copilărie credea că are puteri de vrăjitoare, că prin puterea gândului poruncea oamenilor ce să facă. La 14 ani, la o coadă, îşi găseşte o rivală mai puternică într-o fetiță care o fixează, apoi o determină să iasă din rând şi să cadă pe stradă fără un motiv natural evident.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (Concordanța dintre conținutul textului dat şi rezumatul realizat – în totalitate: ; 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului (Desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (Prezentarea în succesiune logică, esențializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului (Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.) **2 puncte**

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.) (2+ 2+ 2)
   – *Autoarea articolului citat este Silvia Kerim;*
   – *Publicaţia din care a fost selectat articolul este* ***Formula As****;*
   – Informaţiile despre oraşul Roma prezente în fragmentul citat sunt: *Azi, când dai cu ochii de Cetatea Eternă, oraşul pare năpădit de un fel de abur. E prea multă lume peste tot! Nu se mai cheamă „aglomeraţie" – se cheamă forfoteală. Oraşul ar trebui luat la pas, cu un sentiment de reculegere. Străzile lui înguste, vechi de sute şi sute de ani, ca şi bulevardele croite în ziduri de istorie, ar trebui străbătute cu sfială, cu respect, cu recunoştinţă pentru lecţiile de Frumos şi Civilizaţie pe care ni le oferă!*
2. (6p.) de exemplu: *Cetatea Eternă; unul dintre cele mai frumoase oraşe ale lumii; un izvor viu, fremătător, de Istorie şi Civilizaţie.*
3. (6p.) a.
4. (6p.) ar trebui- mod condiţional-optativ, funcţia sintactică de predicat verbal; să povestim – mod conjunctiv, funcţia sintactică de predicat verbal, procurând – mod gerunziu, funcţia sintactică de complement circumstanţial de mod. (2+2+2)

B. (12p.)

Opinia ta va susţine ideea necesităţii documentării în legătură cu un oraş, înainte de a-l vizita. În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I; să întrebuinţezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a opiniei despre importanţa cunoaşterii unui oraş înainte de a-l vizita (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);

(**4p.**) – valorificarea secvențelor de text care ilustrează cunoașterea de către autoare a orașului Roma înainte de a-l vizita (convingător, adecvat: 4p./ parțial: 2p.);
(**2p.**) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;
(**2p.**) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 30

I. (42 de puncte)

A.
1. **(6p.)** de exemplu: *necaz; a (se) resemna* etc. (3+3)
2. **(6p.)** de exemplu: semnul întrebării ilustrează prezența unei interogații.
3. **(6p.)** de exemplu: Este foarte important ca o persoană să-și respecte propria vocație, atunci când își alege o profesie, așa cum se întâmplă cu personajul-narator din fragmentul citat. În caz contrar, intervin frustrările și nemulțumirile, care îl împiedică pe om să lucreze cu dăruire. (6/4/2)
4. **(6p.)** de exemplu: *Greaca veche și latina au fost în adolescență colacul meu de salvare*/ metaforă; *Vezi că totuși, până la urmă, mi-a prins mai bine decât să fi rămas acasă, să muncesc la câmp!*/ exclamație retorică etc. (3+ 3)
5. **(6p.)** răspuns corect: narațiunea și dialogul. (3+ 3)

B. (12p.)

Convenții specifice rezumatului: respectarea fidelității față de text; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate.

De exemplu:

Bărbatul îi povestește femeii dragi că greaca veche și latina l-au salvat în adolescență, că tatăl său l-a dat cu forța la Seminarul Teologic, deși adolescentul nu avea vocație de preot. Apoi a dat diferențe, pe care le-a plătit cu banii câștigați din meditații, și a intrat la un liceu teoretic.

(2p.) – respectarea fidelității față de textul dat (concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat – în totalitate: ; 2p./ parțial: 1p.)

(2p.) – desprinderea ideilor principale ale textului. (Desprinderea adecvată a ideilor principale: 2p.; desprinderea adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale: 1p.)

(2p.) – prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. (Prezentarea în succesiune logică, esnțializată: 2p./ prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative: 1p.);

(2p.) – respectarea unor convenții specifice rezumatului. (Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate – în totalitate: 2p./ parțial: 1p.) **2 puncte**

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2p./ parțial adecvată: 1p.;

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (6p.) (2+ 2+ 2)

– Autoarea articolului citat este Silvia Kerim;

– Publicația din care a fost selectat articolul este ***Formula As.***;

– Informațiile despre orașul Brăila prezente în fragmentul citat sunt: *Brăila [...] a fost pentru prima oară atestată documentar la 20 ianuarie 1368, un viitor centru comercial – încurajat și „alimentat" de vecinătatea Dunării. Corăbii încărcate cu tot felul de mărfuri veneau din porturi înfloritoare, aflate*

pe malurile Mării Negre ori ale Mediteranei, descărcând mărfuri alese în prăvăliile prospere ale oraşului.
Cu timpul, Brăila devine cel mai mare exportator de cereale al României. Brăileni bogaţi, iubitori de neam şi de ţară, se îngrijesc să-i asigure reţele de căi ferate, să-i modernizeze aspectul, să-i extindă capacităţile portuare... etc.

2. **(6p.)** *un viitor centru comercial – încurajat şi „alimentat" de vecinătatea Dunării.; cel mai mare exportator de cereale al României; Oraşul, curat şi plin de parcuri [...]cu străzi îngrijite, cu superba lui esplanadă, tot albă, în trepte de marmoră, coborând spre Dunăre – foarte curată şi liniştită, la ceasul când am mâncat într-un restaurant tip vapor, aşezat pe apele ei, [...] oraşul cu oamenii lui normali, care-şi văd de treabă, şi pe care nu pare să-i fi cuprins „criza" morală.*

3. **(6p.)** **b.**

4. **(6p.)** *ea* – subiect; *i* – complement indirect; *pe care* – complement direct. (2+2+2)

B. **(12p.)**

Opinia ta va susţine importanţa pe care trebuie să o acorde autorităţile locale conservării patrimoniului propriului oraş. În realizarea compunerii trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I; să întrebuinţezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(4p.) – prezentarea, pe scurt, a opiniei despre importanţa pe care trebuie să o acorde autorităţile locale conservării patrimoniului propriului oraş (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(4p.) – valorificarea secvenţelor de text care ilustrează importanţa acordată de autorităţi conservării patrimoniului Brăilei (convingător, adecvat: 4p./ parţial: 2p.);
(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie-motivare, dispunerea paragrafelor)- adecvată contextului: 2p./ parţial adecvată: 1p.);
(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Acordarea punctajului pentru redactare:
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**
– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

V.
ANEXE

- Programa pentru disciplina limba şi literatura română anul şcolar 2009–2010
- Model de subiecte
- Bareme de corectare şi notare

A. PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA SI LITERATURA ROMÂNĂ ANUL SCOLAR 2009-2010

I. PRECIZĂRI

Limba şi literatura română are, în cadrul testării naţionale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru testarea naţională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina limba si literatura română vizează evaluarea competenţelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare sinonliterare, în scopuri diverse şi de exprimare scrisă/ de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competenţele sunt definite ca ansambluri de cunoştinţe, deprinderi şi atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru testarea naţională vor evalua atât competenţele specifice şi conţinuturile asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educaţiei, cercetării şi inovării cu nr. ..../ din ....), cât şi conţinuturile din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin testarea naţională la limba şi literatura română, în evaluarea unităţilor de conţinut care privesc domeniul *limba română* (*Elemente de construcţie a comunicării*), se are în vedere *viziunea comunicativ pragmatică, abordarea funcţională şi aplicativă* a elementelor de construcţie a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciţii de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferenţiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcţie), de subliniere a valorilor stilistice şi de evidenţiere a aspectelor ortografice şi de punctuaţie, în situaţiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităţilor de conţinut ale domeniului *lectură*, sarcinile de lucru implică cerinţe care privesc înţelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale şi particulare ale textului şi exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum şi redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvenţe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de

vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competenţelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenţei la un gen literar), reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidenţierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/ într-un portret, scurte naraţiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.).

Pentru competenţele de receptare si de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activităţi specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

Tabelul de mai jos cuprinde competenţele generale care vizează receptarea si producerea mesajelor scrise din programa scolară pentru clasa a VIII-a (3. *Receptarea mesajului scris, din texte literare si nonliterare, în scopuri diverse; 4. Utilizarea corectă si adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse)*, detalierile lor în competenţele specifice şi conţinuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

II. COMPETENŢE GENERALE, COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI ASOCIATE

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
3.1 dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	- idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (naraţiune, descriere, dialog, monolog); - structuri în textele epice (logica acţiunii, timp, spaţiu, modalităţi de caracterizare a personajelor, relaţiile dintre personaje) şi lirice (concordanţa dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta; eul liric); - subiectul operei literare, momentele subiectului; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiţia fonetică/ aliteraţia, metafora, hiperbola, epitetul, comparaţia, repetiţia, enumeraţia, antiteză); - sensul propriu şi sensul figurat al unor cuvinte într-un, context dat;

vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competenţelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenţei la un gen literar), reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidenţierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/ într-un portret, scurte naraţiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.).

Pentru competenţele de receptare si de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activităţi specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

Tabelul de mai jos cuprinde competenţele generale care vizează receptarea si producerea mesajelor scrise din programa scolară pentru clasa a VIII-a (*3. Receptarea mesajului scris, din texte literare si nonliterare, în scopuri diverse; 4. Utilizarea corectă si adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse*), detalierile lor în competenţele specifice şi conţinuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

II. COMPETENŢE GENERALE, COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI ASOCIATE

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
3.1 dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	- idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text; - moduri de expunere (naraţiune, descriere, dialog, monolog); - structuri în textele epice (logica acţiunii, timp, spaţiu, modalităţi de caracterizare a personajelor, relaţiile dintre personaje) şi lirice (concordanţa dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta; eul liric); - subiectul operei literare, momentele subiectului; - procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiţia fonetică/ aliteraţia, metafora, hiperbola, epitetul, comparaţia, repetiţia, enumeraţia, antiteză); - sensul propriu şi sensul figurat al unor cuvinte într-un, context dat;

Competențe specifice	Conținuturi asociate
3.1 dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	- elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); - trăsăturile specifice genului epic și liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; - trăsături ale speciilor literare: schița, basmul (popular/cult), pastelul, fabula, nuvela, balada*, în opere literare studiate; - texte literare (populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/ de revistă, anunțul, știrea);
3.2. sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și punctuației	- arhaisme, regionalisme și neologisme în texte date; cuvinte derivate, compuse sau obținute prin conversiune; - categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcții pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite; - mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului; - ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat; - despărțirea cuvintelor în silabe; - rolul semnelor ortografice și de punctuație studiate, prezente într-un text dat; - valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă și de stil în textul literar; figurile de stil, versificația; - categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor școlare pentru clasele a V-a - a VIII-a): părțile de vorbire flexibile (verbul, substantivul/articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) și neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații și funcții sintactice; - elemente de sintaxă a propoziției si a frazei (probleme de acord; funcții sintactice; tipuri de propoziții – regente și subordonatele indicate de programa școlară; relații sintactice; topică și punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
3.3 identificarea valorilor etice şi culturale într-un text, exprimându-si impresiile şi preferinţele	- elemente etice şi culturale în texte literare şi non-literare şi exprimarea propriei atitudini faţă de acestea;

4. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
4.1 redactarea diverselor texte, cu scopuri si destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă	- elemente de redactare a unor compuneri scurte pe o anumită temă/ urmărind un plan dat sau conceput de elev; părțile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă si corectă; - redactarea unor texte reflexive si imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidențierea unor trăsături ale unui obiect - peisaj, persoană - într-o descriere/într-un portret; - redactarea unor scurte narațiuni; continuarea unor dialoguri etc.); redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere - rezumat; caracterizare de personaj; - motivarea apartenenței unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar: epic, liric*; - prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificație etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificația titlului, procedeele de expresivitate artistică învățate și semnificațiile mesajului din fragmentul dat;

* **Notă!** Comparativ cu programa şcolară în vigoare pentru clasa a VIII-a, nu constituie conţinuturi obligatorii pentru testarea naţională: specia literară roman; genul dramatic; propoziţia subordonată circumstanţială condiţională; propoziţia subordonată circumstanţială concesivă; propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă.

Competențe specifice	Conținuturi asociate
	- exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate (moduri de expunere, figuri de stil, personaje etc.);
4.2. utilizarea în redactarea unui text propriu a cunostințelor de lexic şi de morfo-sintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuație	- elemente de lexic studiate în clasele V - VIII; - aplicarea adecvată a cunostințelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă; - folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul propoziției şi al frazei (coordonare, subordonare, incidență); - enunțul, fraza, părți de propoziție si propoziții studiate (predicatul şi propoziția subordonată predicativă, subiectul şi propoziția subordonată subiectivă; atributul şi propoziția subordonată atributivă; complementul direct şi propoziția subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziția subordonată completivă indirectă; complementele circumstanțiale şi propozițiile subordonate circumstanțiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop*); dezvoltarea şi contragerea.

MODEL 1

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cad din cer mărgăritare
Pe oraşul adormit…
Plopii, umbre solitare
În văzduhul neclintit,
Visători ca amorezii
Stau de veghe la fereastră,
Şi pe marmura zăpezii
Culcă umbra lor albastră.
Iarna!… Iarna tristă-mbracă
Streşinile somnoroase,
*Pune văl de promoroacă**
Peste pomi şi peste case.
Scoate-o lume ca din basme
În lumini de felinare –
Umple noaptea de fantasme
Neclintite şi bizare.
*Din ogeagul*** de cărbune*
Face albă colonadă
Şi pe trunchiuri negre pune
Capiteluri de zăpadă,
Iar prin crengile cochete
Flori de marmură anină, -
O ghirlandă de buchete

Care tremură-n lumină.
Reci podoabe-n ramuri goale
Plouă fără să le scuturi,
Ici, risipă de petale,
Colo, roi uşor de fluturi...
(George Topîrceanu – ***Noapte de iarnă** - fragment*)

Dicționar

* *promoroacă* - strat subțire de gheață care se formează iarna, pe arbori şi pe case, din vapori de apă sau din picături de ploaie; chiciură

** *ogeag – (hogeag, hogeaguri, s.n.)* **1.** (Reg.) coş (la o casă); horn, fumar. **2.** (înv.; în forma *ogeac*) numele unui corp de trupă; loc sau local unde stătea acest corp.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în text trei cuvinte care aparțin câmpului lexical al *iernii.* **6 puncte**

2. Notează varianta corectă de despărțire în silabe a următoarelor cuvinte: *stau/ sta-u; al-bas-tră/ alb-astră; bas-me/ ba-sme; noap-tea/ noa-ptea; trun-chi-uri/ trun-chiu-ri, flu-turi/ flut-uri.* **6 puncte**

3. Selectează trei personificări din text. **6 puncte**

4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii, care să conțină perechea *substantiv – adjectiv.* **6 puncte**

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația versurilor: *Cad din cer mărgăritare/ Pe oraşul adormit.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10 – 15 rânduri în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Noapte de iarnă*** prin raportare la conținutul fragmentului citat.

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relația dintre titlu şi conținutul fragmentului de text liric; **4 puncte**

– să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În mozaicul de ape din Delta Dunării, acolo unde natura este încă la putere, am pornit împreună cu trei prieteni pe un traseu mai puţin abordat de turişti. Am trecut direct prin mijlocul sălbăticiei, prin stufăriş şi printre canale înguste. Aici, calea cea mai folosită pentru deplasare este, bineînţeles, cea acvatică. Totuşi,nu este imposibil să străbaţi delta chiar şi cu bicicleta, experiment pe care noi am reuşit să-l ducem la bun sfârşit. [...] *Ideea de a străbate delta pe bicicletă mi-a venit acum un an, aşa că am început să mă documentez încă din primăvara aceasta. Pe site-urile şi pe forumurile de cicloturism* nu am găsit însă informaţii suficiente. Am apelat la localnici pentru a-mi stabili traseul: Tulcea – Chilia – Sulina – malul Mării Negre. Auzind despre expediţia pe care o planificasem, trei prieteni s-au arătat dornici să mi se alăture: Cătălin, militar de vocaţie, Irina şi Lucian, fotografi pătimaşi. Ultimii doi ne-au urmat din Chilia, dar excursia pe două roţi a început, practic, pe faleza din Tulcea, loc de întâlnire şi pentru biciclişti. De aici, un mic remorcher ruginit ne-a dus în Tudor Vladimirescu, suburbie a oraşului situată pe celălalt mal. Acolo am urcat pe biciclete şi, fără să ne mai spunem nimic, am pornit la drum. De aici începea cu adevărat aventura. Până la Sulina ne aşteptau aproximativ 110 km împânaţi cu sute de lacuri, bălţi şi stufărişuri.*

(Bogdan Greavu, **Cu bicicleta în ţara apelor,** *în revista* ***Terra Magazin****)*

Dicţionar
**cicloturism* – (s.n.) turism în care deplasarea se face cu bicicleta.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– autorul;
– revista din care a fost selectat fragmentul;
– localităţile din traseul stabilit. **6 puncte**

2. Menţionează care sunt modalităţile de informare consultate de autor pentru a întreprinde o călătorie în deltă. **6 puncte**

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziţia subordonată din fraza *Totuşi, nu este imposibil să străbaţi delta chiar şi cu bicicleta* este o propoziţie subordonată:
a. completivă directă;
b. predicativă;
c. subiectivă. **6 puncte**

4. Precizează funcția sintactică și modul următoarelor verbe din text: *am pornit, a străbate, să se alăture.* **6 puncte**

B.

Redactează o scurtă compunere de 10 – 15 rânduri în care să îți exprimi opinia despre dificultățile călătoriei
cu bicicleta prin Delta Dunării, pe baza fragmentului citat.

În compunerea ta, trebuie:

- să-ți prezinți opinia despre dificultățile călătoriei cu bicicleta prin deltă; **4 puncte**
- să valorifici secvențele din text care ilustrează dificultățile călătoriei prin deltă; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* - 1 p.; *coerența textului* - 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* - 2 p.; *ortografia* - 3 p.; *punctuația* - 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2 p.).

MODEL 2

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

[…] *Poteca pe care apucase îl scoase drept la un eleșteu mare. În cale văzu o nuia lungă de alun pe care o luă, așa de florile mărului*, fără să știe ce are să facă cu dânsa. (…)*

El era dus cu gândurile. Se uita și nu mai vedea, tot da cu nuiaua în apă, și nu știa ce făcea. Nu mai simțea dacă este, ori nu mai este. Când, iată că o broască țestoasă ieșise pe luciul apei, și se uita galeș la dânsul. Unde lovea el cu nuiaua, și unde se deschideau talazurile care înconjurau vârful nuielei, acolo, țâșt! și dânsa, și ochii de la dânsul nu și-i mai lua. Se uita la dânsul parcă să-l soarbă cu privirea.(...) În cele din-urmă, cum, cum, băgă de seamă că o broască țestoasă se ține după vârful nuielei lui. Se uită și el la dânsa, și parcă îi zicea inima ceva, dară nu pricepu nimic.

Când se trezi bine din cugetările lui, văzu că soarele dă în asfințit. Se sculă binișor, fără să-i pese de ceva, și se duse acasă. A doua zi iarăși așa făcu, fără să-i plesnească prin cap ceva și fără să-și mai aducă aminte că plecase în pețit. A treia zi, cum se sculă, plecă iarăși la marginea eleșteului. Pasămite îl trăgea ața la ursita lui. Și cum

sta el acolo şi se juca cu nuiaua în apă, iară broasca ţestoasă îi tot sărea pe dinainte şi se uita la dânsul cu dor, îşi aduse aminte, la urma urmelor, că el era plecat în peţit, şi că fraţii lui erau a se întoarce a doua zi cu logodnicele lor. Tocmai când voi să se scoale şi să plece spre a merge să-şi încerce şi el norocul, iată că broasca mai ţâşni o dată, iară el îşi aruncă ochii la dânsa mai cu băgare de seamă. Se uită drept în ochii broaştei, şi simţi un nu ştiu ce, colea la inimioară, pare că îl săgetase ceva. Şezu iarăşi-jos.(...) Se miră de astă lâncezeală. Şi, mai aruncându-şi căutătura la broască, văzu ochii ei, pare că străluceau de un foc ce simţea că îl atinge. Atunci îşi luă inima în dinţi şi strigă:*

— Asta să fie logodnica mea.

— Îţi foarte mulţumesc, dragul meu iubit, îi răspunse atunci broasca. Cuvântul tău a sfărâmat toate farmecele ce mă ţineau înlănţuită. Tu eşti ursitul inimii mele. Pe tine te voi urma până voi avea viaţă în mine.

(*** – ***Broasca cea fermecată***, text cules de Petre Ispirescu)

Dicţionar

**de florile mărului* – (expr.) fără rost, degeaba; fără un scop anumit.

**lâncezeală* – (s.f.) ftare de moleşeală trupească şi sufletească; toropeală, lâncezire. (fig.) Lipsă de activitate; stagnare.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *cugetările, ursita.* **6 puncte**
2. Indică rolul utilizării semnului exclamării în structura *(...) acolo, ţâşt! şi dânsa (...)* **6 puncte**
3. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia nuielei de alun pe care fiul cel mic de împărat a găsit-o în drumul lui. **6 puncte**
4. Selectează două figuri de stil distincte remarcate în fragmentul de basm citat. **6 puncte**
5. Precizează care sunt modurile de expunere utilizate în textul citat. **6 puncte**

B.

Scrie, în maximum 10 rânduri, *rezumatul* textului citat, respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să respecţi fidelitatea faţă de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **2 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Leii sunt cunoscuţi oamenilor de câteva milenii. Deificaţi, temuţi, admiraţi pentru forţa şi aspectul lor, vânaţi de către conducătorii imperiilor antice, dar şi de Tartarin de Tarascon, eroul lui Alphonse Daudet, ei rămân încă animale cu un comportament puţin cunoscut, în ciuda cercetărilor atente din ultimele decenii. În marele Parc Naţional Serengeti din Tanzania (13.000 km2) trăiesc peste 2800 de lei, după o evaluare publicată în 2009. Peste întinsele terenuri de aici mişună vreo două milioane de mari mamifere erbivore (antilope gnu, zebre, bivoli), care sunt o pradă potenţială pentru feline.*

Observaţiile atente şi de durată întreprinse asupra leilor din Serengeti au permis biologilor să încheie o imagine de ansamblu a unui sistem integrat (...).Ce a arătat acest ansamblu? În primul rând că leii sunt cele mai mari animale care vânează în grup şi apoi că sunt singurii dintre feline care au o viaţă socială. Am mai putea adăuga că, odată ajunşi la stadiul de adult, nu mai au, practic, duşmani. Teoretic, un leu poate sădoboare orice animal de pe teritoriul său, cu excepţia elefanţilor adulţi, fără să fie niciun moment în pericol.(...)

(Alexandru Marinescu, ***Între ferocitate şi huzur***,
în revista ***Terra Magazin***, *octombrie 2009*)

Dicţionar
**deificat* – (adj.) (despre obiecte, fiinţe) căruia i s-a atribuit putere divină.
ferocitate – (s.f.) cruzime, sălbăticie, violenţă.
huzur – (s.n.) crai comod şi lipsit de griji; lăfăire, îmbuibare.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – revista din care a fost selectat fragmentul;
   – zona geografică în care trăiesc leii;
   – animalele sălbatice care nu pot fi vânate de lei. **6 puncte**
2. Selectează structurile/ grupurile de cuvinte care conţin observaţiile biologilor întreprinse asupra leilor din Serengeti. **6 puncte**
3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: **6 puncte**

Propoziția subordonată din fraza *Teoretic, un leu poate să doboare orice animal de pe teritoriul său* se contrage în partea de propoziție corespunzătoare:

a. complement circumstanțial de mod;
b. complement direct;
c. subiect.

4. Precizează funcția sintactică a trei pronume existente în textul dat.

6 puncte.

B.

Redactează o compunere de 10 – 15 rânduri în care să relatezi o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în timpul vizitei la o grădină zoologică din orașul tău. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți, pe scurt, care a fost întâmplarea (reală sau imaginară) la care ai luat parte în această vizită; **4 puncte**
– să-ți exprimi opinia despre cele văzute (imaginate) în această vizită; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Notă!. Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* - 1 p.; *coerența textului* - 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* - 2 p.; *ortografia* - 3 p.; *punctuația* - 2 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2 p.).

BAREME DE CORECTATE ŞI DE NOTARE

MODEL 1

- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se vor puncta orice formulări şi modalităţi de rezolvare corectă a cerinăţelor, în acord cu ideile precizate în barem.**

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. Exemple de răspuns: *zăpezii, promoroacă, reci* etc. (2p.+2p.+2p.) **6 puncte**

2. Varianta corectă: *stau, al-bas-tră, bas-me, noap-tea, trun-chiuri, flu-turi.* (1p.+1p.+1p.+1p.+1p.+1p.) **6 puncte**

3. Exemple de răspuns: *plopii [...] stau de veghe la fereastră, culcă [...] umbra lor albastră, Iarna tristă-mbracă streşinile somnoroase* etc. (2p.+2p.+2p.) **6 puncte**

4. Exemple de răspuns: *oraşul adormit, văzduhul neclintit, umbra albastră, albă colonadă etc.* (2p.+2p.+2p.) **6 puncte**

5. Exemplu de răspuns: *Primele două versuri ale poeziei nuanăţează ideea prefigurată de titlul poeziei, creând o imagine vizuală a ninsorii, în contrast cu liniştea unei nopăţi de iarnă. Metafora mărgăritarelor conferă strălucire/ luminozitate sclipitoare fulgilor de zăpadă care se aştern în liniştea nopăţii. Versurile sugerează o puternică opoziăţie între strălucirea fulgurantă a zăpezii care se aşterne şi lipsa de sonoritate a decorului de iarnă descris* etc. (6 p. pentru răspuns convingător, adecvat; 4 p. pentru un răspuns parăţial; 2 p. pentru încercarea de a formula un răspuns adecvat cerinăţei) **6 puncte**

B.

– ilustrarea relaţiei dintre titlu şi conţinutul fragmentului de text liric; (4 p. pentru un răspuns convingător, adecvat; 2 puncte pentru un răspuns parăţial) **4 puncte**

– evidențierea mijloacelor artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; (4 p. pentru un răspuns convingător, adecvat cu evidențierea a 2 mijloace artistice; 2 puncte pentruun răspuns parțial și evidențierea unui singur mijloc artistic) **4 puncte**
– utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2 p./ parțial adecvată: 1 p.; **2 puncte**
– respectarea limitelor de spaățiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. *Autorul articolului este Bogdan Greavu. Articolul a apărut integral în revista* ***Terra Magazin****. Localitățile de pe traseul de excursie sunt: Tulcea, Chilia, Sulina.* (2p.+2p.+2p.) **6 puncte**
2. Exemple de răspunsuri: *consultarea site-urilor și a forumurilor de cicloturism, discuăția cu localnicii etc.* **6 puncte**
3. c. **6 puncte**
4. *am pornit – predicat verbal, modul indicativ, a străbate – atribut verbal, modul infinitiv, să se alăture – predicat verbal, modul conjunctiv.* (2 p. – 1p.+1p.; 2 p. – 1p.+1p.; 2p. – 1p.+1p.) **6 puncte**

B.

– prezentarea opiniei despre dificultățile călătoriei cu bicicleta prin deltă; **4 puncte**
– reproducerea secvenățelor din text care ilustrează dificultăățile călătoriei prin deltă; **4 puncte**
– utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2 p./ parțial adecvată: 1 p **2 puncte**
– respectarea limitelor de spaățiu indicate. **2 puncte**

Acordarea punctajului pentru redactare
12 puncte se acordă pentru:
– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; **2 puncte**

– ortografia; **3 puncte**
– punctuația; **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. **2 puncte**

NOTĂ. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

MODEL 2

- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se vor puncta orice formulări și modalități de rezolvare corectă a cerințelor, în acord cu ideile precizate în barem.**

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. Exemple de răspuns: *gândurile, soarta* etc. (3p.+3p.) **6 puncte**
2. Exemple de răspuns: interjecăția se caracterizează printr-o intonație specifică, marcată grafic prin semnul exclamării **6 puncte**
3. Exemple de răspuns: *obiect cu puteri miraculoase; element specific basmului, având funcăția ritualică de a-l conduce pe fiul cel mic de împărat spre a-și împlini destinul; gestul obișnuit al eroului de a lovi suprafața apei cu nuiaua se reia în mod simbolic de trei ori, împrumutând valenățe magice, pentru căel generează chemarea iubitei metamorfozate într-o broascățestoasă* etc. **6 puncte**
4. Exemple de rspuns: *se uita galeș la dânsul (epitet), cuvântul tu a sfărâmat toate farmecele (personificare), ochii ei, pare că străluceau de un foc (metaforă)* etc. **6 puncte**
5. Rspuns corect: *narațiunea, dialogul.* **6 puncte**

B.

– respectarea fidelității față de textul dat. (*Concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat* - în totalitate: 2 p./ parățial: 1 p.) **2 puncte**
– desprinderea ideilor principale ale textului. (*Desprinderea adecvată a ideilor principale*: 2 p.; *desprinderea parțial adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale*: 1 p.) **2 puncte**

– prezentarea succesiunii întâmplrilor la care particip personajele. (*Prezentare în succesiune logică, esenţializată:* 2 p.; *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative:* 1 p.) **2 puncte**

– respectarea unor convenăţii specifice rezumatului. (*Relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea direct la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenăţii emoţional-subiective şi fără citate* - în totalitate: 2 p./ parţial: 1 p.) **2 puncte**

– utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2 p./ parţial adecvată: 1 p.; **2 puncte**

– respectarea limitelor de spaăţiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. Exemple de răspunsuri: *Autorul articolului este Alexandru Marinescu. Leii trăiesc în (Parcul Naţional Serengeti din) Tanzania. Animalele sălbatice care nu pot fi vânate de lei sunt elefanăţii adulţi.* (2p.+2p.+2p.) **6 puncte**
2. Exemple de rspunsuri: *leii sunt cele mai mari animale care vânează în grup; sunt singurii dintre feline care au o viaăţă socială; la stadiul de adult, nu mai au, practic, duşmani. etc.* **6 puncte**
3. b. **6 puncte**
4. Exemple de răspunsuri: *lor – atribut pronominal, ei – subiect, care – subiect, ce – complement direct* etc. **6 puncte**

B.

– prezentarea întâmplării reale sau imaginare; **4 puncte**

– exprimarea opiniei despre cele văzute/ imaginate; **4 puncte**

– utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi ceriăţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2 p./ parăţial adecvată: 1 p **2 puncte**

– respectarea limitelor de spaăţiu indicate. **2 puncte**

Acordarea punctajului pentru redactare

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziăției **1 punct**

– coerenăța textului **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conățînutului **2 puncte**

– ortografia **3 puncte**

– punctuaăția **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea **2 puncte**

NOTĂ. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

CUPRINS

Concepută ca un ghid atractiv de pregătire individuală, cartea răspunde, într-o manieră inedită, unor întrebări pe care elevii şi le pun înaintea şi pe parcursul învăţării pentru evaluarea naţională 2010:

- cum să învăţ, cu eforturi minime, pentru atingerea obiectivelor propuse?
- cum să utilizez, în învăţare, informaţiile de care dispun?
- cum să redactez, corect şi complet, răspunsurile la diferitele cerinţe ale subiectului?

Informaţiile, testele şi soluţiile oferite în prezenta carte sunt instrumentele potrivite – chiar indispensabile – pentru dezvoltarea deprinderilor de învăţare eficientă.

Mai mult decât o culegere de teste, cartea vă învaţă ceea ce n-aţi învăţat până acum.

ART
Grup Editorial

ISBN 978-973-124-477-8
9 789731 244778